اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

شنبه
• ۱۹ آذر ۱۴۰۱
• ۱۵ جمادی‌الاول ۱۴۴۴
• ۱۰ دسامبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۵۳۵ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۲۱۷ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

معروفخانی، مدیرعامل فولاد هرمزگان مطرح کرد:

فولاد هرمزگان
به حوزه معدن‌داری وارد می‌شود

۱۵

سرمقاله

آسیب‌شناسی ۳تجربه پیشین ۲

گفت‌وگو

وقتی همه با هم تقلب می‌کنند ۶

آیا صنعت خودرو بسامان می‌شود؟ ۴

یادداشت‌های امروز

راهی برای امرار معاش ۹

چاره‌ای جز تولید مسکن نداریم ۱۰

معدن پیشران اقتصاد ۱۲

پرونده

میزان تحقق اهداف «نقشه راهبردی ۱۴۰۱ صمت» بررسی شد

این مقصد دور است

۴ گام اصلی حکمرانی حوزه صمت ۳
ابهام در مقصد قطار صنعت ۴
اشتباهات دولت‌ها مکمل یکدیگرند ۵
خام‌فروشی با برچسب صادرات غیرنفتی ۷
مسیر تجارت پردست‌انداز است ۸
توهم تحقق ۹
راه ناهموار تامین مسکن کارگران ۱۰
انحراف جدی از مسیر تولید و تجارت ۱۲
تکیه دولت بر فناوران ۱۳
تلاش یک‌تنه وزارت صمت برای رشد اقتصاد ۱۴

عکس: صمت

جناب آقای مهندس امین ابراهیمی

مدیرعامل محترم فولاد خوزستان

انتخاب مجدد حضرتعالی به‌عنوان **مرد سال فولاد ایران** که نشان از درایت، تعهد و توانمندی شما دارد را تبریک عرض می‌نماییم.

پیشرفت و شکوفایی ایران عزیز، مرهون صنعتگران خلاق، با انگیزه و پرتلاش این مرز و بوم است، امیدواریم با موفقیت‌های بی‌بدیل شما شاهد بالندگی و توسعه صنعت کشور به ویژه در بخش فولاد باشیم.

جواد خدابخشی، مدیرعامل و نایب‌رئیس هیات‌مدیره شرکت نورد و لوله اهواز

بازیگران:
نورا هاشمی
علیرضا ناصحی
مانیا علیجانی
سامان کرمی
و
سعید چنگیزیان

آهنگساز: مهدی فلاح صفا
طراح لباس: مقدی شاهمیریان
طراح حرکت: مهرداد آبجار
طراحان صحنه: علی پور احمدیان، نوید معمار
طراح نور: رضا خضرایی
طراحان گرافیک: ایمان یاری، محمدحسن آزادگان
طراح چهره پردازی: انسیه فرض الهی
مدیر تبلیغات: مصطفی خمسه

پرنده‌ها
بدرام رضایی

به کارگردانی:
گلاب آدینه
تهیه‌کننده: سعیده اسمعیل‌نیا
مجری طرح: شبیر پرستار

تیروال

آخرین اخبار و تازه‌ترین تحلیل‌ها را در
پایگاه خبری گسترش دنبال کنید
www.Gostaresh.news

سرمقاله

آسیب‌شناسی ۳ تجربه پیشین

عاطفه خسروی
- سردبیر

تولید، اصلی‌ترین نقش را در توسعه اقتصاد هر کشور بر عهده دارد. به‌باور کارشناسان تولید، مهم‌ترین عامل رشد اقتصادی در کشورها به‌شمار می‌آید که می‌تواند در ابعاد مختلفی به شکوفایی کشورها کمک کند. براساس قوانین اقتصادی، تولید سبب افزایش صادرات و کاهش واردات می‌شود، نرخ بیکاری را کاهش می‌دهد و ادامه این روند ارمغانی به‌نام توسعه اقتصاد کشور دارد. بر همین اساس هم کلیدواژه «تولید» در چند سال اخیر محور شعار سال بوده تا بیانگر اهمیت تولید در پیشرفت همه‌جانبه اقتصاد کشور باشد.

پرواضح است که برای تحقق توسعه، نیاز به رونق تولید داریم و برای رونق تولید نیاز به نقشه راه. برهمین اساس نیز وزارت صنعت، معدن و تجارت در نخستین ماه‌های سال اقدام به تدوین نقشه راهبردی صنعت برای سال ۱۴۰۱ کرد؛ نقشه‌ای که تحقق اهداف آن نیازمند رعایت الزاماتی است و مقرر شد معاونت‌های مختلف وزارت صمت برنامه‌های مشخص و بعضا متفاوتی را در دستور کار قرار دهند. اینکه این اهداف و برنامه‌ها تا امروز به کجا رسیده و چقدر موفق بوده‌ایم موضوعی است که در این پرونده صمت از نگاه کارشناسان مورد بررسی قرار گرفته است.

برخی کارشناسان فارغ از میزان موفقیت یا عدم موفقیت مسیر طی‌شده برای بررسی نقشه راهبردی ابلاغی به نکته کلیدی دیگری اشاره دارند. این گروه معتقدند آسیب‌شناسی ۳ تجربه پیشین و بهره‌گیری از روند طی‌شده برای تدوین و اجرای راهبرد صنعتی کشور از الزامات است. با نگاهی به آنچه تا امروز در بدنه صنعت گذشته، در ۳ مقطع متفاوت دولت‌ها به‌ویژه وزارت صنعت، معدن و تجارت اقدام به نگارش و تدوین راهبرد توسعه صنعتی کردند اما به گفته بسیاری از کارشناسان و براساس شواهد هر ۳ سند به نتیجه خاص و قابل‌دفاعی نرسیده است؛ شاید برای روشن‌تر شدن مسیر آینده، نگاه به گذشته یاری‌رسان باشد.

نخستین اقدام برای تدوین راهبرد توسعه صنعتی به دهه ۸۰ بازمی‌گردد. زمانی که معاون اول دولت‌های یازدهم و دوازدهم، اسحاق جهانگیری بر مسند وزارت صنعت دولت اصلاحات بود، تدوین استراتژی توسعه صنعتی کشور را به دانشگاه شریف برون‌سپاری کرد. ۲ سال بعد مجموعه‌ای ده‌جلدی تحت‌عنوان راهبرد توسعه صنعتی کشور منتشر شد که برنامه‌ای بیست‌ساله بود. ۳ برابر شدن درآمد سرانه و دستیابی به درآمد سرانه ۲۰ هزار دلاری در افق ۱۴۰۰، رشد اقتصادی سالانه حدود ۷ درصدی در دهه‌های ۸۰ و ۹۰ و رشد ارزش‌افزوده سالانه بخش صنعت به ترتیب ۱۰ و ۹.۸ درصد در ۲ دهه، جزو اهداف راهبرد تدوین‌شده توسط دانشگاه شریف بودند؛ راهبردی که به‌علت بی‌توجهی به اهداف انقلاب اسلامی نظیر عدالت اجتماعی، تعیین خط‌مشی برای روابط خارجی کشور، تجویز سیاست‌های تعدیل اقتصادی و دور از واقعیت بودن برنامه‌ها از شرایط روز اقتصادی کشور عملا اجرا نشد. سال ۱۳۹۱ دومین راهبرد صنعتی کشور با اهدافی نظیر ارتقای جایگاه بین‌المللی کشور و امکان‌پذیری زندگی مطلوب، حفظ استقلال کشور، حفظ پایداری، افزایش بهره‌وری، افزایش خودسازماندهی، برقراری توازن در توزیع فرصت‌ها و منابع، برقراری تناسب سود و مخاطره، کاهش فساد، کاهش اقتصاد غیررسمی و حفظ حقوق انسانی تدوین شد که این برنامه ۲ سطح اقدام را برای توسعه صنعتی کشور پیشنهاد کرده بود. راهبردهای مستقیم آنهایی بودند که مستلزم اقدام‌های مستقیم دولت هستند. این اقدامات شامل مصارف دولت (خریدهای دولتی)، تنظیم موجودی کالا، احداث و نگهداری مسیرها، پایانه‌ها و هاب‌های لجستیکی، گسترش همکاری‌های بین‌المللی، مدیریت بنگاه‌های بحرانی و تولید اطلاعات هستند. راهبردهای غیرمستقیم عبارت بود از تولید و انتشار اطلاعات، تنظیم مالیات، تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات، تخصیص منابع حاکمیتی، راه‌اندازی سامانه‌های محصولات، زنجیره تامین و مبادله محصولات واسطه‌ای. این راهبردها نیز با پایان کار دولت دهم از دستورکار خارج شدند. سال ۱۳۹۴ سومین سند راهبرد توسعه صنعتی کشور تدوین شد؛ اهدافی نظیر دستیابی به ارزش‌افزوده بالا، رقابت‌پذیری، پایداری، ثبات اقتصاد کلان، نوآوری، کاهش نابرابری درآمدی، ارتقای آموزش و رفاه اجتماعی جزو اهدافی بودند که در این سند با استفاده از توسعه رقابت‌پذیری، بهبود محیط قانونی و فضای کسب‌وکار، توسعه فناوری، نوآوری و تحقیق و توسعه، سرمایه‌گذاری و تامین منابع مالی، توسعه تجارت و تعاملات بین‌المللی و تامین و توسعه زیرساخت، بهبود مستمر سهولت انجام کسب‌وکار، پشتیبانی از تولید و عرضه کالا و خدمات مبتنی‌بر فناوری با ارزش‌افزوده بالا، بهبود و توسعه روابط تجاری بین‌المللی و تسهیل تجارت در فضای رقابتی با اولویت صادرات غیرنفتی، توانمندسازی بخش خصوصی و رفع موانع توسعه آن، جلب و توسعه سرمایه‌گذاری خارجی در بخش صنعت، معدن و تجارت، ارتقای توانمندی و شایستگی سرمایه‌های انسانی با تکیه بر فرهنگ اسلامی-ایرانی موردتوجه قرار گرفتند، اما این سند هم توفیق چندانی به‌دست نیاورد؛ کما اینکه به‌علت کلی‌گویی نسبت به ۲ سند قبلی با ابهامات فراوانی نیز همراه بود.

بی‌شک توجه به تجربه اندوخته کشور در تدوین راهبرد توسعه صنعتی، نیازمند شناخت دقیق و حل نقاط‌ضعف و آسیب‌های ۳ سند قبلی است. تنها در این صورت است که می‌توان به تحقق اهداف نقشه راهبردی صنعت تدوینی وزارت صمت امیدوار بود.

آنچه مسلم است تا امروز پیشرفت‌های صنعتی چشمگیری که بعد از انقلاب رقم خورد، بدون وجود نقشه راه مشخصی حاصل شده است؛ به‌طوری که این توسعه براساس الگوی بهینه مبتنی بر مزیت‌های نسبی و ارزیابی هزینه-فرصت گزینه‌های مختلف و با تکیه بر آمایش سرزمین نبوده است. اگر بپذیریم صنعت، موتور محرکه توسعه سایر بخش‌هاست، تا زمانی که برای توسعه صنعتی به نقشه راهی نرسیم، حمایت‌های مختلف دولتی و غیردولتی منجر به وضعیت مطلوب نشده و نتیجه‌ای جز کاهش کیفیت، انحصار و زیان انباشته به همراه نخواهد داشت. مسئله مهم دیگر، محتوای این نقشه است که باید باتوجه به وضعیت اقتصاد جهانی و مسیر حرکت آن در آینده، ظرفیت‌ها و مزیت‌های انسانی، دانشی، فنی و جغرافیایی کشور، آمایش سرزمین و در نهایت فضای سیاسی بین‌المللی تدوین و مبتنی بر آن، برنامه‌های آموزشی دانشگاهی و حرفه‌ای و البته حمایت‌های اقتصادی (مالیات، تعرفه واردات و...) طراحی شود. قضاوت درباره اینکه نقشه راهبردی تدوین‌شده چقدر منطبق با این الگو بوده یا چقدر از این الگو فاصله دارد را به کارشناسان می‌سپاریم.

میزان تحقق اهداف «نقشه راهبردی ۱۴۰۱ صمت» بررسی شد

این مقصد دور است

با خروج امریکا از برجام، ضرورت وجود یک برنامه منسجم که بتواند در شرایط دشوار منابع لازم برای توسعه صنعتی را تامین و تداوم‌بخش حیات بنگاه‌های صنعتی باشد، بیش از هر زمان دیگری احساس شد. برنامه‌ای که بتواند جوابگوی بهره‌برداری حداکثری از منابع موجود باشد و اقتصاد را به رشد مورد نظر در اهداف برنامه‌های توسعه‌ای کشور برساند. بر همین اساس نیز در نخستین ماه‌های سال، وزارت صنعت، معدن و تجارت با هدف توسعه اقتصاد و نقش صنعت، معدن و تجارت در تحقق این هدف‌گذاری به تدوین و ابلاغ نقشه راهبردی وزارت صنعت، معدن و تجارت پرداخت. در این فرآیند وزارت صمت با رونمایی از هدف‌گذاری کمی تولید و تجارت در سال ۱۴۰۱، وعده رشد سه‌برابری اشتغال و خلق ۱۲ درصدی رشد صنعتی را داد. همچنین بر اساس این نقشه‌راه، سیاست‌گذار تلاش دارد صادرات بخش صنعت را به بیش از ۴۵ میلیارد دلار برساند تا در کنار رشد صادرات بخش‌های کشاورزی، خدمات و معدن، امکان تحقق صادرات غیرنفتی ۵۵ میلیارد دلاری در سال ۱۴۰۱ را به‌دست آورد. به علاوه اینکه در هدف‌گذاری صادراتی سهم ویژه‌ای به گروه پتروشیمی (۲۶ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار) و صنایع معدنی (بیش از ۱۲ میلیارد دلار) داده شده است. در نهایت اینکه مهم‌ترین هدف دولت در این برنامه رسیدن به نرخ رشد اقتصادی ۸ درصدی است. بر اساس این نقشه راهبردی، تغییرات بنیادی نیز در چارت سازمانی و وظایف معاونت‌های این وزارتخانه ایجاد شد.

این تغییرات در حالی رونمایی و ابلاغ شد که بیشتر از ۳ ماه به پایان سال نمانده و برخی از کارشناسان معتقدند با توجه به وضعیت کنونی بخش صنعت، این وزارتخانه دستاورد چندانی در تحقق اهداف و برنامه‌های یاد شده نداشته است. هرچند که برخی از آمار ارایه شده از سوی مسئولان این وزارتخانه حاکی از تحقق رشد تولید و صنعت و کسب موفقیت در این مسیر است. آنچه مسلم است توسعه صنعت، بدون نقشه راه ممکن نیست؛ با این همه کارشناسان معتقدند تحقق اهداف یادشده در نقشه راه، نیاز به پیش‌نیازهایی دارد که تامحقق نشوند، نمی‌توان به رشد ۱۲ درصدی صنعت امیدوار بود.

صمت در این پرونده به تشریح دستاوردهای وزارت صمت در اهداف پیش‌بینی شده نقشه راه پرداخته است.

نقشه ۱۴۰۱ صنعت و تجارت

وزارت صمت با رونمایی از هدف‌گذاری کمی تولید و تجارت در سال ۱۴۰۱، وعده رشد سه‌برابری اشتغال و خلق ۱۲ درصد رشد صنعتی را داد. همچنین سیاست‌گذار تلاش دارد صادرات بخش صنعت را به بیش از ۴۵ میلیارد دلار برساند تا در کنار رشد صادرات بخش‌های کشاورزی، خدمات و معدن، امکان تحقق صادرات غیرنفتی ۵۵ میلیارد دلاری در سال ۱۴۰۱ را به‌دست آورد. در هدف‌گذاری صادراتی سهم ویژه‌ای به گروه پتروشیمی (۲۶ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار) و صنایع معدنی (بیش از ۱۲ میلیارد دلار) داده شده است.

برنامه‌های تولید صنعتی و رشد صنعت

وزارت صمت از برنامه خود برای تولید در سال ۱۴۰۱ پرده برداشت. سکاندار بخش صنعت در نخستین ماه‌های سال با رونمایی از سند راهبردی اهداف کمی خود در سال ۱۴۰۱، وعده رشد سه‌برابری اشتغال و خلق ۱۲ درصد رشد صنعتی را داد. همچنین براساس این برنامه قرار بود صادرات بخش صنعت به بیش از ۴۵ میلیارد دلار برسد تا در کنار رشد صادرات بخش‌های کشاورزی، خدمات و معدن امکان تحقق صادرات غیرنفتی ۵۵ میلیارد دلاری در سال ۱۴۰۱ به‌دست آید. مهم‌ترین هدف دولت در این برنامه رسیدن به نرخ رشد اقتصادی ۸ درصدی است. همچنین در سند کمی اهداف ۱۴۰۱ وزارت صمت پیش‌بینی شده که امسال ۴۶۵ هزار شغل جدید در بخش صنعت ایجاد شود. به این منظور مقرر شد با هدف تقویت تشکیل سرمایه ثابت در اقتصاد ایران، حدود ۱۷۰۰ هزار میلیارد تومان سرمایه برای تشکیل سرمایه ثابت در اقتصاد ایران تزریق شود که سهم بخش صنعت از این میزان بیش از ۹۰۰ هزار میلیارد تومان است. درواقع، کل سرمایه‌گذاری ثابت جدید در حوزه ساختمان و ماشین‌آلات در سال ۱۴۰۱، معادل ۱۶۸۸ هزار میلیارد تومان برآورد شده که سهم بخش صنعت ۹۰۷ هزار میلیارد تومان برآورد شده است.

▣ نرخ رشد سالانه صنایع

براساس پیش‌بینی‌های انجام شده در نقشه ۱۴۰۱ راهبری وزارت صمت، سهم بیشتری برای رشد تولید برخی از صنایع در نظر گرفته شد. در بین صنایعی که نرخ رشد سالانه آنها پیش‌بینی شده، رشد تولید سایر فرآورده‌های معدنی غیرفلزی (سیمان، سیلیس و...) با بیش از ۴۹ درصد و خودرو و وسایل نقلیه موتوری با ۲۰ درصد در سال ۱۴۰۱ از همه رشته فعالیت‌های دیگر بیشتر است که این موضوع از درجه اهمیت دو صنعت مذکور برای سیاست‌گذار حکایت دارد.

▣ رشد بخش ساختمان

از نکات جالب درباره وضعیت اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۱، رشد بخش ساختمان است که در این سند ۳۶,۹ درصد در نظر گرفته‌شده و در نتیجه ایجاد حدود ۲ میلیون شغل جدید پیش‌بینی شده است. اما از نقطه‌نظر استانی، آمارهای این سند جالب توجه است. بررسی گزارش وزارت صمت نشان می‌دهد ۴ استان تهران، خوزستان، بوشهر و اصفهان بیشترین ارزش‌افزوده را در سال ۱۴۰۱ ایجاد می‌کنند و از آن سو، ۴ استان سمنان، چهارمحال و بختیاری، خراسان شمالی و خراسان جنوبی کمترین میزان رشد ارزش‌افزوده را خواهند داشت.

▣ اهداف کمی صنایع

گزارش صمت یک بخش دیگر نیز دارد و آن اهداف کمی ۱۴۰۱ صنایع کشور است. در واقع وزارت صنعت، معدن و تجارت برآورد خود از عملکرد صنایع برای امسال را اعلام کرده که به نظر می‌رسد به جز دو بخش تولید کانی‌های غیرفلزی و وسایل نقلیه موتوری، صنایع دیگری هم در سال ۱۴۰۱ قادر خواهند شد وضعیت مناسبی را تجربه کنند. به جز دو صنعت اشاره‌شده در بالا، وزارت صمت پیش‌بینی کرده که برای رشته فعالیت‌هایی نظیر تولید منسوجات، تولید پوشاک، تولید چرم و فرآورده‌های وابسته، تولید محصولات فلزی ساخته‌شده، تولید محصولات رایانه‌ای، الکترونیکی و نوری، تولید تجهیزات برقی و تولید انواع آشامیدنی‌ها در سال ۱۴۰۱ رشد بالایی به ثبت برسد. بخش‌هایی نظیر تولید کاغذ و فرآورده‌های کاغذی، چاپ و تکثیر رسانه‌های ضبط‌شده، تولید سایر مصنوعات و تولید فرآورده‌های توتون و تنباکو نیز در پیش‌بینی صمت رشد پایینی در سال ۱۴۰۱ خواهند داشت. به‌عنوان نمونه، طبق پیش‌بینی وزارت صمت، صنعت غذا و خوراکی ایران برای امسال رشدی معادل ۱۰.۵ درصد خواهد داشت.

پیش‌بینی ارزش‌افزوده این صنعت ۲۲۷ هزار میلیارد تومان است، در حالی که طبق این برآورد، کل فروش این صنعت به بیش از ۹۲۶ هزار میلیارد تومان خواهد رسید. پیش‌بینی وزارتخانه این است که صنعت غذا برای امسال توان خلق ۳۶ هزار شغل جدید را خواهد داشت.

برنامه‌ریزی برای ارزش افزوده معدن

براساس سند راهبردی وزارت صنعت،معدن و تجارت پیش‌بینی شده بخش معدن نیز سال را با کمترین میزان اشتغال‌زایی به میزان تنها ۲۱ هزار شغل جدید به پایان برساند.

پیش‌بینی متولیان تولید و تجارت کشور این است که بخش معدن در سال ۱۰۴۱ ارزش‌افزوده و فروشی به میزان ۳۸۳ هزار میلیارد تومان و ۲۴۵ هزار میلیارد تومان داشته باشد، ضمن اینکه صادراتی به میزان ۵۷۶ میلیون دلار در نتیجه فعالیت‌های این بخش در سال ۱۰۴۱ صورت می‌گیرد. برمبنای برنامه اهداف کمی وزارت صمت، نیاز بخش معدن به سرمایه در گردش ۲۶۱ هزار میلیارد تومان و پیش‌بینی این وزارتخانه از میزان تزریق سرمایه ثابت به بخش معدن ۴۱۱ هزار میلیارد تومان است. مشخص نیست که وزارت صمت در این آمار به نیاز بخش معدن برای واردات دست‌کم ۰۱ هزار دستگاه ماشین‌آلات جدید توجه کرده است یا نه. به‌طور کلی بخش معدن نیاز دارد با توجه به دوره طلایی رشد نرخ فلزات اساسی، به‌سرعت از طریق رشد سرمایه‌گذاری و تجهیز به ماشین‌آلات اکتشاف، حفاری، برداشت و فرآوری زمینه رشد درآمدهای ارزی کشور را فراهم سازد.

دورنمای تجارت و خدمات

دورنمای تولید و تجارت نیز در سندی که وزارت صنعت، معدن و تجارت منتشر کرده، آمده است. پیش‌بینی این سند در بخش‌های میزان ارزش‌افزوده یا رشد هر بخش جالب توجه است. حجم سرمایه در گردش و تزریق سرمایه ثابت صنایع و رشته فعالیت‌ها هم حاوی نکات مهمی است که در ادامه به آن پرداخته خواهد شد. میزان صادرات بخش‌ها و زیربخش‌ها در دو سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ نیز در این سند آمده است. پیش‌بینی سیاست‌گذار از میزان اشتغال‌زایی بخش‌ها و زیربخش‌ها، حجم صادرات غیرنفتی کشور و فروش هر بخش از دیگر جزییاتی است که به‌طور کامل اهداف آن برنامه‌ریزی شده است. گریزی به آمارهای این سند نشان می‌دهد پیش‌بینی دولت از حجم فروش بخش صنعت در سال ۱۴۰۱ حدود ۷۳۲۰ هزار میلیارد تومان است که به قیمت‌های جاری محاسبه شده و طبق برآورد وزارت صمت، ۲۰۴۵ هزار میلیارد تومان از کل این رقم پیش‌بینی‌شده به ارزش‌افزوده ناشی از تولید در کشور تعلق دارد. این حجم از ارزش‌افزوده سبب شده است تا پیش‌بینی دولت از رشد صنعت بالاترین رقم در بین همه بخش‌ها باشد و از مرز ۱۲.۵ درصد عبور کند. این سند برای ارزش‌افزوده بخش کشاورزی، رقم ۹.۴ درصد را پیش‌بینی کرده که به معنی پیش‌بینی فروش و ارزش‌افزوده‌ای به میزان ۹۰۹ هزار میلیارد تومان و ۱۶۶۳ هزار میلیارد تومان در سال ۱۴۰۱ است.. سند راهبردی وزارت صمت پیش‌بینی کرده است که صادرات این بخش امسال به‌طور خالص به ۴ میلیارد و ۳۱۳ میلیون دلار برسد و حوزه کشاورزی، ۱۸۴ هزار شغل جدید خلق کند. برآورد وزارت صنعت، معدن و تجارت از نیاز بخش کشاورزی به سرمایه در گردش و سرمایه ثابت در این سال به ترتیب معادل ۷۴۹ هزار میلیارد تومان و ۹۰ هزار میلیارد تومان است. بخش خدمات نیز که بیشترین میزان فروش برای آن برآورد شده، طبق پیش‌بینی صمت برای سال ۱۴۰۱ معادل ۴۷۲۹ هزار میلیارد تومان ارزش‌افزوده و حدود ۵۸۸۰ هزار میلیارد تومان فروش خواهد داشت. درعین‌حال، نیاز این بخش به سرمایه در گردش طبق پیش‌بینی وزارت صنعت، معدن و تجارت حدود ۳۰۴۹ هزار میلیارد تومان است. نیاز بخش خدمات به منابع مالی برای تشکیل سرمایه نیز در گزارش ۱۴۰۱ وزارت صمت معادل ۴۳۵ هزار میلیارد تومان پیش‌بینی شده است. در نتیجه این وضعیت وزارت صمت انتظار دارد که ۶۰۰ هزار شغل جدید در بخش خدمات ایجاد شود.

ابعاد اشتغال‌زایی صنعت در استان‌ها

سند اهداف کمی ۱۰۴۱ صمت، ابعاد اشتغال‌زایی بخش صنعت در استان‌ها را هم مشخص کرده است. برمبنای برآوردهای وزارت صنعت، معدن و تجارت، پیش‌بینی شده بیشترین اشتغال‌زایی در ۴ استان تهران، اصفهان، خراسان‌رضوی و فارس صورت گیرد و از آن سو ۴ استان خراسان‌شمالی، کهگیلویه و بویراحمد، خراسان‌جنوبی و ایلام کمترین میزان اشتغال‌زایی را ایجاد کنند. پیش‌بینی وزارت صنعت، معدن و تجارت این است که هرمزگان، بوشهر، خوزستان و آذربایجان‌غربی ۴ استانی باشند که بیشترین میزان صادرات در سال ۱۰۴۱ را تجربه کنند. کمترین میزان صادرات طبق برآورد این سند در این سال برای ۴ استان کهگیلویه و بویراحمد، لرستان، خراسان‌شمالی و چهارمحال و بختیاری رقم خواهد خورد. ابعاد تامین مالی اقتصاد و بخش صنعت از دیگر مواردی است که در برنامه اهداف کمی بخش تولید و تجارت کشور، مورد توجه قرار گرفته است. به‌عنوان نمونه، حجم سرمایه در گردش موردنیاز برای کل بخش‌های اقتصاد نیز برآورد شده و در این سال برای بخش صنعت ۰۰۴۲ هزار میلیارد تومان سرمایه در گردش در نظر گرفته‌شده است. حجم تامین مالی زنجیره‌ای برای سرمایه در گردش صنایع ۹۱۳ هزار میلیارد تومان در این سال پیش‌بینی شده است که باید از طریق مکانیسم جدید به‌دست صنایع برسد.

سخن پایانی

برنامه‌های نقشه راهبردی وزارت صنعت، معدن و تجارت در حالی رونمایی و ابلاغ شد که بیشتر از ۳ ماه به پایان سال نمانده و برخی از کارشناسان معتقدند با لحاظ وضعیت کنونی بخش صنعت که در لبه رکود قرار دارد و تایید ۳ شاهد شامخ صنعت، شاخص تولیدات بورسی و کالاهای منتخب صنعتی، به‌طور کلی اهداف موجود در گزارش صمت بلندپروازانه در نظر گرفته‌شده است. این گروه با تاکید بر اینکه کسب چنین ارقامی دور از دسترس نیست، اما تحقق آن نیاز به پیش‌نیازهایی دارد که تامحقق نشوند، نمی‌توان به رشد ۱۲ درصدی صنعت امیدوار بود. مهم‌ترین موضوع در این بین، بهبود در تشکیل سرمایه ثابت، به‌ویژه در بخش ماشین‌آلات است که در سال‌های گذشته پیوسته نزولی بوده و وضعیت مناسبی نداشته است.

اهداف رشته فعالیت‌ها در ۱۴۰۱ طبق برآورد وزارت صنعت، معدن و تجارت

متغیر	رشد	ارزش‌افزوده	فروش	سرمایه در گردش	منابع مالی سرمایه در گردش	سرمایه‌گذاری ثابت	اشتغال‌زایی
واحد	درصد	همت	همت	همت	همت	همت	هزار نفر
معدن	۱۰,۵۰	۳۸۳	۵۴۲	۱۶۲	۸۱	۱۱۴	۱۲
صنعت	۱۲,۵۲	۲۰۴۵	۷۳۲۰	۲۴۰۹	۱۲۰۴	۹۰۷	۴۶۵
تولید محصولات غذایی	۱۰,۵۳	۲۲۷	۹۲۶	۳۰۳	۱۵۱	۱۵۱	۳۶
تولید انواع آشامیدنی‌ها	۱۰,۵۳	۹	۲۸	۱۲	۶	۳	۲
تولید فرآورده‌های توتون و تنباکو	۰,۹۲	۱۱	۲۰	۹	۵	۴	۰
تولید منسوجات	۱۰,۵۳	۴۹	۱۱۷	۴۶	۲۳	۲۷	۱۷
تولید پوشاک	۱۰,۵۳	۲۸	۵۲	۱۴	۷	۲۴	۰
تولید چرم و فرآورده‌های وابسته	۱۵,۳۳	۲۰	۴۲	۱۲	۶	۱۴	۲
تولید چوب و محصولات چوبی جز مبلمان، حصیر و مواد حصیربافی	۵,۷۲	۷۳	۱۷۷	۳۷	۱۹	۵۵	۰
تولید کاغذ و فرآورده‌های کاغذی	۰,۹۲	۳۳	۱۰۳	۴۵	۲۲	۹	۰
چاپ و تکثیر رسانه‌های ضبط شده	۰,۹۲	۲۴	۵۷	۲۰	۱۰	۱۱	۰
تولید کک، فرآورده‌های حاصل از پالایش نفت	۵,۷۲	۶۴	۶۵۲	۲۲۲	۱۱۱	۱۶	۰
تولید مواد شیمیایی و فرآورده‌های شیمیایی	۱,۰۰	۲۴۹	۷۵۲	۲۴۶	۱۲۳	۱۷۱	۰
تولید داروها و فرآورده‌های دارویی و شیمیایی و گیاهی	۵,۷۲	۲۵	۵۶	۳۳	۱۷	۱	۱

گسترش صنعت
صمت
شنبه
۱۷ آذر ۱۴۰۱
۱۵ جمادی‌الاول ۱۴۴۴
۱۰ دسامبر ۲۰۲۲
شماره ۲۲۱۷
پیاپی ۳۵۳۵

ابهام در مقصد قطار صنعت

تکیه دولت بر فناوران

تلاش یک‌تنه «وزارت صمت» برای رشد اقتصاد

در نقشه راهبردی صنعت با نگاهی فرابخشی و جامع ترسیم شد

۴ گام اصلی حکمرانی حوزه صمت

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

در چند دهه گذشته سرمایه‌گذاری‌های متعددی برای توسعه صنعتی در کشور انجام شده که در نهایت منجر به شکل‌گیری صنایع مختلف شد. به‌گونه‌های که امروز بخش مهمی از نیازهای روزمره مردم و کشور در داخل تولید می‌شود. با این همه ابعاد و شرایط مختلف حاکم بر وضعیت تولید و تجارت، نشان از مشکلات گوناگونی دارد که نتیجه آن فاصله قابل توجه تا صنعت توسعه یافته است. به همین دلیل است که کارشناسان بر ضرورت روند توسعه صنعتی، مبتنی بر رویکردها و راهبردهای متناسب با شرایط کشور تاکید دارند. این تاکید منجر به ضرورت تدوین نقشه راهبردی صنعت با نگاهی فرابخشی و جامع شد که در دستور کار وزارت صمت قرار گرفت. صمت در این گزارش به شرح نظر مسئولان وزارت صمت درباره نقشه راهبردی صنعت پرداخته است.

چهار گام اصلی حکمرانی حوزه صنعت، معدن و تجارت، یعنی اولویت‌گذاری، تنظیم‌گری، حمایت و نظارت در دستور کار ویژه وزارت صمت قرار گرفته است

اولویت گذاری، تنظیم گری، حمایت و نظارت

به گفته وزیر صنعت، معدن وتجارت، چهار گام اصلی حکمرانی حوزه صنعت، معدن و تجارت، یعنی اولویت‌گذاری، تنظیم‌گری، حمایت و نظارت در دستور کار ویژه وزارت صمت قرار گرفته و سعی برآن است صنعتگران فضا را برای تحقق اهداف، مهیا کنند.

فاطمی امین ضمن بیان این مطلب افزود: در رویکرد وزارت صمت برای سال ۱۴۰۱، نقش اصلی به فعالان اقتصادی داده می‌شود. همچنین نقش وزارت صمت در حاکمیت شامل چهار مورد با عنوان‌های هدف‌گذاری، قاعده‌گذاری، تسهیل‌ونظارت می‌شود. این اهداف منجر می‌شود فعالان اقتصادی برای دستیابی به اهداف کشور همگرا شوند.

■ برنامه‌ریزی با مشارکت فعالان اقتصادی

فاطمی امین با بیان اینکه برای هر رشته فعالیت، برنامه‌های مشخصی تدوین شده گفت: علاوه بر طراحی یک نقش راه کلی برای صنعت، معدن و تجارت، یک برنامه دقیق برای هر حوزه با مشارکت فعالان اقتصادی همان حوزه طراحی شده است.

وی افزود: در تهیه نقشه راهبردی باید به مدل مفهومی کاملا مشخص و دقیق رسید. همچنین باید در تهیه نقشه راه به سازکار آن توجه شود. تعیین بهترین راهبردها بدون تعریف سازکار اجرایی آن فایده‌ای ندارد.

رئیس موسسه عالی آموزش، پژوهش و مدیریت برنامه‌ریزی نیز با اشاره به اینکه کار تهیه و تدوین نقشه راهبردی صنعتی و ارتقای تولید داخل تا شهریور نهایی شده گفت: بدون درگیر کردن نهادهای ذی‌ربط، سازمان‌ها، خبرگان و دانشگاه‌ها و با تایید بر دیوان‌سالاری و قبولی بخش صنعت این کار به سرانجام نخواهد رسید.

وزیر صنعت، معدن و تجارت همچنین از زمان ابلاغ نقشه راه در نشست‌های هم‌اندیشی جمعی با مدیران اندیشکده‌های برتر کشور، از آنها درخواست کرده با نقد طرح‌ها و مستندات، نقش خود را در اصلاح حوزه صنعت، معدن و تجارت ایفا کنند.

■ تعامل با اندیشکده‌ها

وزیر صنعت، معدن و تجارت با تاکید بر تعامل با اندیشکده‌ها و دست‌یابی به ریشه مسائل دست در این روند تعاملی گفت: به تازگی ۳۱۷ دستورالعمل در حوزه صنعت و معدن برای اصلاح و تجمیع پیشنهاد شده که می‌توان با بررسی همین دستورالعمل مسیر آینده را هموار ساخت.

از سوی دیگر در وزارتخانه سازکاری پیش‌بینی شده که بر اساس آن هر معاونت وزارتخانه، دارای یک شورای ۵ نفره است که یکی از این اعضا به عنوان تحلیل‌گر باید با فضای دانشگاهی و اندیشکده‌ها مرتبط باشد.

وزیر صمت تصریح کرد: بر اساس سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، باید تا چهار سال آینده در همه شاخص‌های علمی اقتصادی وغیره جایگاه نخست منطقه را کسب کنیم، به همین سبب باید از خود بپرسیم که آیا به این چشم‌انداز می‌رسیم و اگر چالشی وجود دارد این چالش‌ها در چه زمینه‌هایی است؟

فاطمی امین اضافه کرد: تجربه نشان داده است که پس از ورود به هر صنعتی، پس از حدود ۱۰ تا ۱۵ سال به بلوغ در آن رسیده و توانسته‌ایم زیروبم کار را یاد بگیریم.

وی توضیح داد: در توزیع جغرافیایی، سرمایه‌گذاری و زنجیره ارزش صنایع، شیوه حکمرانی اشتباه بوده است، بنابراین باوجود صرف وقت و سرمایه، خروجی لازم را نگرفته‌ایم.

وزیر صنعت، معدن و تجارت با تاکید بر اینکه توزیع متوازن صنایع از نظر جغرافیایی، سرمایه‌گذاری و زنجیره ارزش در اولویت وزارت صمت است گفت: براساس برنامه اولویت‌گذاری شده وزارت صمت، پرونده خام فروشی مواد معدنی بسته شده و در طول مدت استقرار دولت حدود ۵۰۰ میلیون تن مواد معدنی در کشور تولیدشده که فقط کمتر از یک درصد آن، صادرشده است.

در توزیع جغرافیایی، سرمایه‌گذاری و زنجیره ارزش صنایع، شیوه حکمرانی اشتباه بوده است؛ بنابراین باوجود صرف وقت و سرمایه، خروجی لازم را نگرفته‌ایم

تاکید بر نگاه جامع و راهبردی به همه ابعاد صنعت

معاون هماهنگی و محیط کسب‌وکار وزارت صمت نیز درباره ویژگی‌های نقشه راهبردی صنعت گفت: نقشه راهبردی صنعت کشور یک بعد بین‌المللی و تجارت خارجی و یک بعد در رشته فعالیت‌های صنعتی به‌ویژه صنایع پیشران همچون خودرو خواهد داشت، همچنین یک نگاه منطقه‌ای و مبتنی بر آمایش سرزمینی هم باید در آن وجود داشته باشد.سید مهدی نیازی با بیان اینکه در این وزارتخانه چندین دوره سند تعیین شده بود اما در اجرا موفق نبوده است، ادامه‌داد: قرار شد در نقشه راهبردی به همه ابعاد موضوع صنعت نگاه جامع و راهبردی داشته باشیم تا در اجرا با خلل و چالش مواجه نشویم.

معاون هماهنگی و محیط کسب‌وکار وزارت صمت گفت: اصل بر این است که از نظر فعالان بخش خصوصی در تهیه اسناد هر حوزه استفاده شود و پیش‌نویس‌هایی در این خصوص تهیه می‌شود که با نگاه فرابخشی و جامعیت موضوع این اسناد مطالعه و بررسی خواهد شد.

وی تصریح‌کرد: ممکن است برخی مفاد نیاز به قانون یا مصوبه دولت داشته باشد، اما در حداقل زمانی که در نظر گرفته شده پیش نویس اولیه و مستندات این سند راهبردی را تهیه می‌کنیم.

نیازی با اشاره به اینکه رهبر معظم انقلاب نیز بر توسعه صنعت کشور تاکید دارند و رئیس‌جمهوری نیز دستور تهیه نقشه جامع و راهبردی صنعت با تعامل و هم افزایی بین دولت و بخش خصوصی را داده است، گفت: در تهیه این سند نباید نگاه دولتی داشته باشیم، زیرا برنامه‌ای است که فعالان بخش خصوصی باید اجرا کنند.

معاون هماهنگی و محیط کسب‌وکار وزارت صمت بیان‌داشت: از اصول بسیار مهم در این نقشه راه، توسعه همکاری بین بنگاه‌ها است و مرزهای بین کسب‌وکارها در این نقشه باید کمرنگ شود.

وی گفت: بنگاه کوچک باید در زنجیره بنگاه‌های بزرگ و متوسط تعریف شود تا بازار و تامین مواد اولیه آن شکل بگیرد و بهره‌وری آن افزایش یابد.

معاون هماهنگی و محیط کسب‌وکار وزارت صمت گفت: نقشه راهبردی صنعت کشور یک بعد بین‌المللی و تجارت خارجی و یک بعد در رشته فعالیت‌های صنعتی به ویژه صنایع پیشران همچون خودرو خواهد داشت؛ یک نگاه منطقه‌ای و مبتنی با آمایش سرزمینی هم باید در آن وجود داشته باشد که این رشته فعالیت‌ها در قالب زنجیره ارزش در کجای این سرزمین رشد و توسعه یابند.

سید مهدی نیازی با بیان این مطلب افزود: در دوره‌های مختلف برنامه‌هایی برای توسعه صنعت به مفهوم عام نداشتیم و در این وزارتخانه چندین دوره سند در برخی حوزه‌ها تعیین شده بود اما به دلیل ابعاد اجرا و ابعاد هماهنگی‌ها بعضا اهداف و برنامه‌های این اسناد در اجرا موفق نبوده است.

■ نگاه جامع به همه ابعاد

معاون هماهنگی و محیط کسب‌وکار وزارت صمت ادامه داد: با تاکید مقام معظم رهبری و دستور رئیس‌جمهوری و معاون اول رئیس‌جمهوری قرار شد در نقشه راهبردی به همه ابعاد موضوع صنعت نگاه جامع و راهبردی داشته باشیم تا با تغییر مدیریت‌های اجرایی مسیر اجراء با خلل و چالش مواجه نشویم.

نیازی تصریح کرد: این تکلیف بر عهده ما به عنوان وزارت صمت در مجموعه دولت گذاشته است که امیداست بتوانیم به این تکلیف جامه عمل بپوشانیم.

■ استفاده از نظر خبرگان و ذینفعان

معاون هماهنگی و محیط کسب‌وکار وزارت صمت گفت: اصل بر این است که نظر خبرگان، ذینفعان هر بخش و فعالان بخش خصوصی در تهیه اسناد هر حوزه استفاده و پیش‌نویس‌هایی در این خصوص تهیه شود که با نگاه فرابخشی و جامعیت موضوع این اسناد مطالعه و بررسی خواهد شد.

■ نگاه به آینده و استفاده از تجارب گذشته

نیازی با بیان اینکه خلاهای هر حوزه باید شناسایی شود، اضافه کرد: اسناد مبتنی بر نگاه به آینده و اتفاقاتی که در آینده باید رقم زده و تجارب گذشته باید تهیه شود و در کارگروه‌های تخصصی با نظر خبرگان جمع بندی شود و تدوین گردد.

وی همچنین تصریح کرد: ممکن است برخی مفاد اسناد تهیه شده نیاز به قانون یا مصوبه دولت داشته باشد، ثبات نقشه راه از این باب زیاد می‌شود و فضای آینده را با ثبات برای فعالان اقتصادی در نظر بگیرد.

■ هماهنگی و هم افزایی دولت و بخش خصوصی

نیازی همچنین یادآوری کرد: هماهنگی و هم افزایی بسیار خوبی در سطح دولت و وزرا وجود دارد و در مباحث مختلف از جمله مانع‌زدایی تعامل خوبی داریم، با بخش خصوصی و فعالان اقتصادی هم جلسات خوبی داریم و امیدواریم در این زمینه نیز اجماع خوبی شکل بگیرد.

معاون هماهنگی و محیط کسب‌وکار وزارت صمت ادامه داد: با یک راهبرد جدیدتر و هماهنگی و هم افزایی میان ارکان دولت تکالیفی که برای پاسخگویی به ذینفعان و حل مسائل و مشکلات توسعه کشور بر عهده داریم را با جدیت دنبال نماییم.

نیازی با بیان اینکه از اصول بسیار مهم در این نقشه راه، توسعه همکاری بین بنگاه‌ها است و مرزهای بین کسب‌وکارها در این نقشه باید کمرنگ شود، گفت: در تهیه این سند نباید نگاه دولتی داشته باشیم چراکه این برنامه‌ای است که فعالان بخش خصوصی باید اجرا کنند.

وی همچنین گفت: بنگاه کوچک باید در زنجیره بنگاه‌های بزرگ و متوسط تعریف شود تا بازار و تامین مواد اولیه آن شکل بگیرد و بهره‌وری آن افزایش یابد.

■ اقتصاد برون‌زا با توجه به بازارهای منطقه‌ای

معاون هماهنگی و محیط کسب‌وکار وزارت صمت همچنین تصریح کرد: در نقشه راه نگاه به اقتصاد برون‌زا و توجه به بازارهای کشورهای همسایه و منطقه‌ای را مدنظر قرار خواهیم داد. یک نقشه راه در حوزه تجارت، یک نقشه راه در حوزه رشته فعالیت‌ها و صنعت در مفهوم عام خواهیم داشت که یک سری رشته فعالیت‌های اولویت‌دار مثل خودرو، نساجی و پوشاک و صنایع غذایی می‌تواند نقطه شروع باشد.

سخن پایانی

نایع کشور در صورتی به رشد و توسعه واقعی دست خواهند یافت که از صاحبان اندیشه به صورت جدی استفاده کرده و از دانشگاه‌ها در راه تولید صنعتی یاری گیرند. دانشگاه‌ها نیزدر صورتی در مسیر توسعه و پویایی قرار می‌گیرند که دانش و تخصص خود را در تولیدات صنعتی صنایع متجلی کنند.

در واقع صنایع کشور در صورتی به رشد و توسعه واقعی دست خواهند یافت که از صاحبان اندیشه به صورت جدی استفاده کرده و از دانشگاه‌ها در راه تولید صنعتی یاری گیرند. دانشگاه‌ها نیز در صورتی در مسیر توسعه و پویایی قرار می‌گیرند که دانش و تخصص خود را در تولیدات صنعتی صنایع متجلی کنند و در راه پاسخگویی به نیازهای صنایع گام‌های جدی بردارند. همچنین دولت یا به عبارت دیگر مجموعه حاکمیت باید در این مسیر اقداماتی را به صورت تدریجی در دستور کار قرار داده و با هدف‌گذاری مشخص، شرایط را برای تولید در کشور مهیا کند. بنابراین بهبود محیط کسب‌وکار و برطرف کردن قوانین مزاحم در کنار اصلاح عملکردهای اشتباه و تغییر قوانین مالی، پولی، بانکی و گمرکی، بودجه‌ای و تامین اجتماعی به نفع تولید و تنگ کردن عرصه بر سفته‌بازان، از مهم‌ترین وظایف مجموعه حاکمیت در کنار دستگاه‌های اجرایی کشور تلقی می‌شود.

دریچه

شاخص تولید صنعتی ایران از نگاه آمار

بررسی متغیرها و شاخص‌هایی مانند نرخ تورم جهان و ایران، نرخ ارز، شاخص تولید صنعتی، تراکنش‌ها و... چشم‌انداز درست‌تری از اقتصاد ایران ترسیم می‌کند.

نتایج یک بررسی نشان می‌دهد؛ شاخص کل تولید صنعتی شرکت‌های بورسی برای پنجمین ماه متوالی در پاییز امسال رشد داشته و در مهرماه ۱۴۰۱ نسبت به ماه مشابه پارسال ۷.۷ درصد افزایش یافته است.

«مروری بر متغیرها و شاخص‌های اقتصادی منتخب آبان ۱۴۰۱» عنوان گزارشی است که توسط معاونت بررسی‌های اقتصادی اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران تهیه و منتشر شده است؛ در این پژوهش، به بررسی مهم‌ترین شاخص‌های اقتصادی از جمله نرخ تورم در ایران و جهان، شاخص «مدیران خرید» و... پرداخته شده است.

■ شاخص بهای مصرف‌کننده

در بخش نخست این گزارش آمده، درصد تغییر «شاخص بهای مصرف‌کننده CPI» در ماه سپتامبر ۲۰۲۲ (شهریور ۱۴۰۱) نسبت به ماه مشابه سال قبل محاسبه شده است. بر این اساس، بالاترین تورم در ماه سپتامبر مربوط به ترکیه و پس از آن، آرژانتین است؛ ایران سومین کشور با نرخ تورم بالاست و پس از آن کشورهای پاکستان، لهستان، روسیه، شیلی، ازبکستان، گرجستان جانمایی شده‌اند. در کشورهای منطقه، نرخ تورم کشورهای عمان، عربستان سعودی، عراق و قطر تک رقمی و کمتر از ایران برآورد شده است.

بالاترین تورم در ماه سپتامبر مربوط به ترکیه و پس از آن، آرژانتین است؛ ایران سومین کشور با نرخ تورم بالاست و پس از آن کشورهای پاکستان، لهستان، روسیه، شیلی، ازبکستان، گرجستان جانمایی شده‌اندگزارش مرکز آمار از تورم شهریورماه امسال نشان داد کاهش تورم نقطه به نقطه سرعت گرفته به طوری که تسریع در کاهش تورم نقطه به نقطه و ورود تورم ماهانه به کمتر از میانگین دو ساله اخیر، نشانه آشکاری از مسیر نزولی تورم در ماه‌های آتی است.

■ شاخص مدیران خرید

شاخص مدیران خرید (PMI) مقیاسی است که مراکز آماری، از طریق دریافت پاسخ بنگاه‌های نمونه در صنایع مختلف به پرسش‌های مشخص استخراج می‌کند. شاخص «شامخ» که اوایل هرماه منتشر می‌شود، رونق، رکود یا ثبات کسب‌وکارهای مورد بررسی و چشم‌انداز انتظاری آنها در آینده را نشان می‌دهد. در جریان استخراج این شاخص، اگر عدد شامخ بیش از ۵۰ واحد باشد، نشان می‌دهد اقتصاد در حال توسعه است اما اگر هر رقمی زیر ۵۰ واحد، از قرار داشتن اقتصاد در شرف انقباض و رکود حکایت دارد.

افت شاخص مدیران خرید صنعتی جهان برای دومین ماه متوالی استمرار پیدا کرد و به کمترین رقم در دو سال و نیم اخیر به دلیل افزایش سرعت کاهش تولیدات کالاهای حد واسط، کاهش تقاضای جدید و افت صادرات رسیده است.

به این ترتیب، اقتصادهای بیشتری به گروه کشورهای با شاخص زیر ۵۰ در این ماه ملحق شده‌اند؛ البته اقتصادهای هند، استرالیا، اندونزی، تایلند و قزاقستان وضعیت مناسب‌تری پیدا کرده‌اند و در مقابل، شاخص تولید صنعتی در کشورهای تایوان، جمهوری چک و لهستان وضعیت نامناسب‌تری دارند.

شاخص مدیران خرید در ایران، گویای افت ۱.۶ واحدی است که نشان‌گر تضعیف سفارش‌های جدید مشتریان و موجودی مواد اولیه ضمن استمرار افت میزان صادرات و فروش کالاهای صنعتی است. بهترین وضعیت شاخص در این ماه متعلق به صنایع فلزی، وسایل نقلیه و قطعات و فرآورده‌های نفتی و بدترین وضعیت متعلق به فعالیت‌های تولیدی پوشاک و چرم، صنایع کانی غیرفلزی و صنایع شیمیایی است.

■ شاخص تولید صنعتی

شاخص تولید صنعتی، یکی دیگر از متغیرهای با اهمیت اقتصادی کشور است که مشخص‌کننده تغییرات تولید در بیش از ۲۸۰ شرکت صنعتی پذیرفته‌شده در بورس با سهم بیش از ۵۰ درصدی از کل تولید صنعت ساخت کشور است.

بر اساس این پژوهش، شاخص کل تولید صنعتی شرکت‌های بورسی برای پنجمین ماه متوالی رشد داشته و در مهرماه امسال نسبت به ماه مشابه پارسال ۷.۷ درصد افزایش یافته است.

مهم‌ترین عامل موثر در رشد شاخص تولید مهر ۱۴۰۱، رشد بالای شاخص تولید صنایع تولید خودرو و قطعات و فلزات اساسی برآورد شده است. مهم‌ترین عامل موثر در رشد شاخص تولید مهر ۱۴۰۱، رشد بالای شاخص تولید صنایع تولید خودرو و قطعات و فلزات اساسی برآورد شده است؛ فقط دو فعالیت صنعتی مشمول افت شاخص تولید در مهرماه امسال نسبت به ماه مشابه پارسال شامل تولید صنایع غذایی منفی ۲.۵ درصد، صنایع شیمیایی منفی ۱.۷ درصد است و گروه‌های دارای بیشترین رشد مثبت شاخص تولید شامل خودرو و قطعات ۲۱.۹ درصد، محصولات فلزی ۲۳.۹ درصد و منسوجات ۲۱.۴ درصد برآورد شده است.

در ماه مورد بررسی در کل صنایع بورسی، موجودی انبار در سطح صنایع کاهش یافته که با توجه به رشد مثبت شاخص کل تولید، نشان‌دهنده بالاتر بودن رشد فروش از رشد تولید و همچنین افزایش تقاضای موثر نسبت به تولیدات فعلی صنعتی است.

تغییر در موجودی انبار در مهر ۱۴۰۱ در صنایع شیمیایی، فلزات اساسی، کانی‌های غیرفلزی و صنایع غذایی، مثبت، و در مقابل در گروه‌های صنایع خودرو و قطعات و صنایع دارویی، منفی است.

یادداشت

آیا صنعت خودرو بسامان می‌شود؟

امیرحسن کاکایی
عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت

برای ساماندهی یک صنعت باید ابتدا این باور در سیاست‌گذاران به‌وجود آید که آن صنعت سامان ندارد. خوشبختانه در این زمینه دیگر جای شکی باقی نمانده و همگی اذعان دارند اوضاع صنعت اصلا خوب نیست و مشکلات زیاد است؛ به‌ویژه از وقتی رهبر معظم انقلاب، سال گذشته فرمایشاتی در این زمینه فرمودند، مسئولان دائم این صنعت را موردنقد قرار می‌دهند و تقریبا هفته‌ای نبوده که از آن زمان تاکنون حملات به صنعت خودرو، متوقف شده باشد. این شروع خوبی است برای حرکت رو به‌جلو. اما گام بعد از درک نابسامانی، درک چرایی آن است. تا وقتی چرایی نابسامانی درک نشود، راه‌حل مناسب برای ساماندهی پیدا نمی‌شود.

معمولا نقدها به سمت وزارت صنعت، معدن و تجارت است و شخصا یکی از منتقدان این وزارتخانه به‌عنوان مسئول ظاهری سیاست‌گذاری این صنعت هستم، اما واقعیت این است که در یک سال اخیر، مسئولان وزارتخانه تلاش‌های زیادی برای ساماندهی صنعت خودرو انجام داده‌اند. به‌طور مشخص و اولین قدم مهم و اساسی، ارتقای مدیریت به معاونت در سطح وزارتخانه است. به قول یکی از دوستان، این وزارتخانه شده وزارت خودرو. همچنین افرادی متخصص و باتجربه را در این بخش از وزارتخانه به‌کار گرفته‌اند که قطعا نشان از درایت وزیر برای انجام کارهای اساسی دارد. یک برنامه تحول هم بعد از چند ماه مطالعه توسط فرهیختگان دانشگاهی و صنعتی باتجربه استخراج و بعد از نوروز امسال رونمایی شد. در این راستا وعده‌های زیادی مانند کاهش قیمت‌ها، حذف قرعه‌کشی، بالا رفتن کیفیت، افزایش ۵۰ درصدی واردات خودرو خارجی و افزایش سطح گارانتی و سطح استانداردها و عرضه خودروهای متنوع به‌ویژه عرضه خودرو اقتصادی و... داده شد؛ البته کار به اینجا ختم نمی‌شود و قول‌های بزرگی برای تحول در سال‌های آینده، به‌ویژه با تمرکز بر افق ۱۴۰۴ داده شده که در رأس آنها می‌توان به افزایش تیراژ تا سقف ۳ میلیون، صادرات یک‌میلیونی خودرو در آن تاریخ، عرضه خودروهای برقی و هیبریدی، کاهش معنی‌دار قیمت‌ها، افزایش معنی‌دار کیفیت‌ها و رسیدن به استانداردهای روز اروپا و افزایش سطح کیفیت خدمات و گارانتی‌ها تا سطح بین‌المللی و... اشاره کرد. خصوصی‌سازی و اصلاح ساختار صنعت خودرو، رقابتی‌شدن و عرضه خودروهای روز در سطح بین‌المللی نیز از قول‌های دیگر بوده است.

در عمل اتفاقات مختلف تلخ و شیرینی رخ داده است. قبل از هر چیز باید بگویم دوستان من در وزارتخانه و صنعت خودرو، بعضا شبانه‌روز مشغول کار و تلاش برای رفع نیازها و اجرای وعده‌های خود هستند و شخصا شاهد بیمار شدن برخی دوستانم از کار زیاد بوده‌ام. تا اینجا نتایج خوبی هم داشته است: افزایش تیراژ تولید و حذف خودروهای ناقص از داخل خطوط، افزایش کیفیت خودروها، افزایش زمان و خدمات گارانتی، افزایش تنوع و عرضه خودروهای جدید، حذف بسیاری از خودروها از شمول قرعه‌کشی، شروع صادرات، حذف برخی خودروها به‌خاطر رعایت نشدن استاندارد و... . قطعا مردم نسبت به حرف من قضاوت میدانی خواهند داشت، اما باور کنید دوستان و همکاران من نهایت تلاش خود را کرده‌اند. البته همیشه یک لیوان علاوه بر نیمه پر، یک نیمه خالی هم دارد و می‌توان درباره نیمه‌خالی بیشتر صحبت کرد. می‌خواهم بدون توجه به کمیت کمبود آن لیوان، درباره علت عدم‌کفایت میزان آب داخل لیوان صحبت کنم. شاید کمکی به شفاف شدن و اصلاح مسیر توسعه و ساماندهی صنعت کند. همان‌طور که امروز علت کم‌آبی در کشور، کم‌کاری مسئولان نیست و اصل ماجرا کمبود بارش باران است، وضعیت صنعت خودرو نیز ناشی از کم‌کاری مسئولان وزارتخانه نیست. تلاش این مسئولان مانند تلاش در یک بیابان است که هر قدر میزان این تلاش می‌شود، تشنگی بیشتر و آب بیشتری هم مصرف می‌شود؛ چه زمان آب موجود تمام شود، معلوم نیست.

نابسامانی صنعت خودرو به نابسامانی در سطوح سیاست‌گذاری و البته وقایع ملی و بین‌المللی خارج از حیطه اختیارات این بخش‌ها در داخل وزارتخانه و صنعت برمی‌گردد. تحریم‌هایی که در حال حاضر بر ایران تحمیل شده، در دنیا هر غولی را از پا می‌اندازد، اما ما همچنان در مسیر پیشرفت قرار داریم؛ هرچند سرعت‌مان بسیار کند است و بهره‌وری‌مان در این مسیر در حد بسیار نازل. همچنین قواعد بازی‌های اقتصادی و فنی در جهان در حال تغییر است و سیاست‌گذاران ما هنوز این قواعد را نشناخته‌اند و در نهایت نمی‌توانند در این بازی‌های فنی و اقتصادی، بازیکن خوبی باشند. چنین وضعیتی اقتصاد کشور را زمینگیر می‌کند و نتیجه‌اش می‌شود کاهش حجم واقعی اقتصاد باوجود تمام توانمندی‌ها و تلاش‌های داخلی. به‌طور خاص، قواعد بازی صنعت خودرو در جهان در حال تغییر اساسی است و دنیا با یک تعامل و تقابل (Coopetition) همزمان، به سمت یک تعادل جدید پیش می‌رود که هر ملتی همزمان با دنبال کردن منافع ملی، ناچار به دادن امتیاز به دیگران است. در این زمینه، در همین حد بسنده می‌کنم و می‌پردازم به عوامل داخلی که کم‌اهمیت‌تر از عوامل کلان بیرونی نیست.

همه وضعیت اقتصاد کلان را می‌دانیم. تورم افسارگسیخته، امان صنعتگران و کسب‌وکارها را بریده و دلالی و سفته‌بازی تنها راه سودآوری واقعی در چنین شرایطی است. بورس عملا زمینگیر و پول‌ها در مسکن و طلا و ارز به‌نوعی قفل و از چرخه مولد اقتصاد خارج می‌شود. بدین‌ترتیب تولید ملی در چالش بزرگی گرفتار آمده، اما همزمان سیاست‌گذاران از این بدنه نحیف صنعتی که سال‌هاست در آن سرمایه‌گذاری درست‌وحسابی و در مقیاس بین‌المللی انجام نشده، انتظار انواع معجزه دارند: افزایش افسانه‌ای تیراژها همزمان با افزایش کیفیت و کاهش قیمت‌ها در کنار سودآوری (برای جذب سرمایه‌ها در بورس) و رقابت‌پذیری در مقابل رقبای بین‌المللی. البته این موضوع، منحصر به صنعت خودرو نیست. امروز شاهدیم قیمت‌گذاری دستوری و استانداردسازی‌های بی‌پشتوانه چه بلایی سر صنایع و اقتصادها آورده است. نگاهی به وضعیت مرغ و تخم‌مرغ فقط در یک سال گذشته، نمایانگر همه‌چیز است. هر وقت هم که صنعتگر بینوا اعتراض کرده، با واردات از محل ارزهای بادآورده قیمت مرغ و تخم‌مرغ کنترل شده است. البته از آنجا که منابع ارزی محدود است، این کنترل‌ها محدود بوده و در نهایت قیمت‌ها خلاف ادعای مسئولان بالا رفته است. حال در این میان، وزیر را به صحن علنی می‌آورند و از او سوال می‌کنند که چرا قیمت‌ها پایین نیامده یا چرا واردات انجام نشده است؟

نقشه راه بخش صنعت کشور چقدر راهگشاست؟

ابهام در مقصد قطار صنعت

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

وزارت صمت در ابتدای سال جاری از نقشه راه این وزارتخانه رونمایی کرد تا متولیان امر در بخش‌های مختلف، برنامه‌های خود را براساس آن تنظیم و به تحقق اهداف توسعه‌ای صنعت کشور کمک کنند. به‌باور کارشناسان، باوجود برنامه‌های خوبی که در این نقشه راه تعریف شده، هنوز در بخش‌های گوناگون با مشکلات زیادی مواجهیم که راه را برای فعالان این بخش ناهموار کرده است. ضمن اینکه باتوجه به شرایط اقتصاد کشور، تحقق آنها هم دور از ذهن است. تلاش کردیم درباره میزان تحقق اهداف پیش‌بینی‌شده در این نقشه راه به داده‌های قابل‌اتکایی دسترسی پیدا کنیم که متاسفانه موفقیت‌آمیز نبود. البته بیش از ۸ ماه از سال ۱۴۰۱ گذشته و وضعیت صنعت کشور از دید صاحب‌نظران و فعالان این بخش که به‌طور ملموس با مشکلات آن دست‌وپنجه نرم می‌کنند، می‌تواند بازخوردی باشد از میزان تحقق این اهداف.

در نقشه راه وزارت صنعت، معدن و تجارت برای سال ۱۴۰۱، رشد بخش صنعت کشور ۱۲.۵ درصد هدف‌گذاری شده و صمت با این توجیه که بیش از دوسوم از سال گذشته از کارشناسان صنعت کشور درباره کم‌وکیف تحقق این نقشه‌راه گفت‌وگو کرده که در ادامه می‌آید. با صمت همراه باشید.

عکس: صمت

در نقشه راه باید مشخص باشد هر یک از نهادها و سازمان‌ها براساس سهم و نقشی که در توسعه اقتصادی کشور دارند، در چه بازه زمانی، چه کاری را باید انجام دهند

ضعف در تدوین سند بالادستی

آرمان خالقی، کارشناس حوزه صنعت درباره کلیت نقشه راه بخش‌های گوناگون اقتصاد کشور در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: بهمن سال گذشته پس از دستور رهبر معظم انقلاب، بنا بود نقشه راه یا استراتژی راهبردی توسعه صنعتی کشور در حوزه‌های گوناگون تدوین شود. رئیس‌جمهوری بلافاصله پس از دستور رهبر معظم انقلاب، ماموریت اجرای آن را به معاون اول داد و بنا بر این بود که براساس نظر صاحب‌نظران، این نقشه راه مشخص شود. در این زمینه ابتدا یک‌سری کارها انجام، اما بعد از مدت کوتاهی پروژه متوقف شد. خالقی افزود: در حال حاضر همچنان معاون اول رئیس‌جمهوری، عهده‌دار اجرای این پروژه هستند و قرار است راهبرد توسعه بخش صنعت کشور را تنظیم کنند.

این کارشناس حوزه صنعت گفت: استراتژی توسعه صنعتی، یک راهبرد بالادستی است و تنها راهبرد داخلی وزارت صنعت، معدن و تجارت نیست و یک نقشه راه است که قرار است به ما بگوید به‌عنوان‌مثال در صنایع گوناگون مانند پتروشیمی، انرژی، کشاورزی و... چه اقداماتی انجام دهیم تا چه اهدافی محقق شوند. قاعدتا این یک سند فرابخشی است که عده‌ای عامل اجرای مسئولیت‌های خاص آن هستند که ماموریت مستقیم آنهاست و عده‌ای دیگر، بسترساز توسعه صنعتی کشور هستند؛ یعنی وظایف نهادی مانند وزارت راه‌وشهرسازی در توسعه ارتباطات، حمل‌ونقل و لجستیک است و وزارت نیرو در تامین انرژی. خالقی اظهار کرد: در این راهبرد همچنین باید مشخص باشد هر یک از نهادها براساس سهم و نقشی که در توسعه اقتصادی کشور دارند، در چه بازه زمانی باید چه کاری را انجام دهند.

وی افزود: چون هنوز رویکرد درستی در این زمینه نداریم، هر وزارتخانه‌ای سعی دارد، یک برنامه بنویسد و به‌باور خود توسعه‌ای به فراخور سلیقه مسئولان آن وزارتخانه محقق کند. این کارشناس حوزه صنعت ادامه داد: وزارت صنعت، معدن و تجارت هم، چنین وضعیتی دارد. از آنجایی که نقشه راه جزو اسناد بالادستی است، باید اهداف مشخص و زمان‌بندی‌شده باشد و در آن تعیین شود در چه بخشی برمبنای آمایش سرزمین باید چه کارهایی انجام داد. این مسیر تقریبا با برداشت خود وزارت صنعت، معدن و تجارت تعریف می‌شود و هنوز نتوانسته ارتباطی با تعهدات و عملکرد سایر وزارتخانه‌ها داشته باشد؛ از این‌رو می‌توان گفت در سند بالادستی ضعف داریم و هنوز نتوانسته‌ایم اهدافمان را به‌طور دقیق در این سند تدوین کنیم.

خالقی در پاسخ به اینکه آیا وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند اهداف نقشه راه را محقق کند یا خیر، اظهار کرد: اگر برنامه‌ها قبل از به مسئولیت رسیدن افراد تعیین شده باشند، معمولا اهداف را خیلی بزرگ در نظر می‌گیرند، اما وقتی به اجرا می‌رسند و تعهد زمان‌دار و مخصوصا تحقق اهداف در زمان کوتاهی را می‌دهند، معمولا واقعی‌تر و عمل‌گرایانه‌تر می‌شوند؛ مگر اینکه برنامه بلندمدت باشد و به دوران بعد از مسئولیت برسد که دیگر بازخواستی در کار نباشد.

▣ عدم‌دسترسی به اطلاعات شفاف

این کارشناس حوزه صنعت درباره میزان تحقق اهداف، گفت: درباره برنامه‌هایی که وزارت صنعت، معدن و تجارت در نقشه راه یک‌ساله مشخص کرده، چند موضوع مطرح است؛ اولا اینکه این نقشه راه و برنامه‌های آن را خود وزارتخانه تدوین کرده و برای تدوین نهایی آن، نظرات صاحب‌نظران این بخش را جویا نشده است. خالقی افزود: موضوع دوم اینکه طبق هدف‌گذاری انجام‌شده باید ابتدای سال یک‌سری اعداد و ارقام اعلام می‌شد مبنی بر اینکه در چه بخشی کجا هستیم و به چه نقطه‌ای خواهیم رسید. مثلا تیراژ تولید در صنایع گوناگون چقدر است و طبق هدف‌گذاری‌ها، قرار است به کجا برسد. صادرات در چه نقطه‌ای ایستاده و به کجا خواهد رسید. اینها مواردی است که خیلی شفاف درباره آنها بحث و اظهارنظر نشده است.

وی تاکید کرد: با اوصاف یادشده، درباره تحقق یافتن یا نیافتن آنچه در نقشه راه وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین‌شده نمی‌توان اظهارنظر کرد، چون آماردهنده وزارتخانه است و قاعدتا باید نقطه شروع و نهایی را تعیین کند و در نهایت در زمان‌بندی مشخصی، هر یک از این اهداف که محقق شده را ابلاغ کند تا کارشناسان بتوانند عملکرد قبل و بعد از تدوین این اهداف را مقایسه و درباره میزان تحقق این اهداف اظهارنظر کنند و دلایل اینکه در برخی بخش‌ها هدفی محقق نشده یا میزان تحقق کم بوده مشخص شود.

خالقی گفت: آمار رشد صنعتی در اختیار وزارتخانه است و در این زمینه اطلاع‌رسانی نمی‌شود. البته مرکز ملی آمار هم باید پاسخگو باشد و به‌عنوان یک‌نهاد فرابخشی به‌طور مستقل اطلاعات مربوط به بخش‌های گوناگون را استخراج کند و در اختیار کارشناسان و مسئولان قرار دهد تا به توسعه صنعتی کشور کمک کند. در واقع آماری که وزارتخانه ارائه می‌دهد بیشتر درباره عملکردی است که در یک برهه زمانی داشته، اما نهاد مستقلی برای اینکه چگونه عمل و چه اقداماتی به‌طور واقعی انجام شده، صحت‌سنجی کند، نداریم.

> بهتر است به‌جای تصویرگری صرف، به این سوی ماجرا هم نگاه و با شناسایی موانع، تحقق اهداف را امکان‌پذیرتر کنیم

تحقق نقشه راه به شرطهاوشروطها

محمود تولایی، کارشناس و فعال حوزه صنعت درباره اینکه آیا هدف‌گذاری در نقشه راه وزارت صنعت، معدن و تجارت برای بخش صنعت درست است و کمکی به توسعه این بخش می‌کند یا خیر، در گفت‌وگو با صمت گفت: در اینکه هدف‌گذاری، داشتن برنامه‌ریزی و استراتژی به رشد اقتصادی کمک می‌کند، شکی نیست، اما به‌شرطها و شروطها. شرط تحقق هر هدفی، فراهم بودن لوازم اجرای برنامه‌ها در راستای رسیدن به آن هدف است. اگر در برنامه‌ای ملزومات رسیدن به مقصد نهایی فراهم نباشد، طبعا آن برنامه راه به‌جایی نخواهد برد. در این سال‌ها، برنامه‌های اقتصادی گوناگونی در بخش‌های مختلف تدوین و اجرا شده و ما شاهدیم که میزان تحقق برنامه‌های پنج‌ساله، بسیار کم است و برنامه‌های یک ساله مانند بودجه هم معمولا محقق نمی‌شوند.

تولایی افزود: برای اینکه در این چرخه گرفتار نشویم، پیشنهاد من این است که موازی با این برنامه‌ها، یک برنامه پیوست نقشه راه بگذارند. مثلا مشخص شود برای دستیابی به رشد ۱۲.۵ درصدی بخش صنعت با چه مسائلی مواجهیم. به‌عنوان نمونه، مشکلات بانکی داریم که باید حل شود یا در توسعه صادرات مشکلاتی مانند مسائل مربوط به بازگشت ارز، حمل‌ونقل و... داریم یا در بخش تولید با مشکل در تامین مواد اولیه، نقدینگی و... مواجهیم.

وی درباره میزان تحقق اهداف اظهار کرد: اگر در نقشه راه موانع را در کنار اهداف بیاورند، می‌توانیم امیدوار باشیم ۷۰ تا ۸۰ درصد این اهداف محقق شود؛ در غیر این صورت، برنامه تبدیل می‌شود به فهرستی از آرمان‌ها و آرزوهای صرف که مقصد نهایی ندارند یا آن‌قدر دور از دسترس هستند که به بیراهه می‌روند. البته داشتن آرمان‌های بلند و دیدگاه‌های کلان برای آینده دور، خیلی خوب است، اما مهم‌تر این است که خوب عمل کنیم و گام‌به‌گام پیش برویم.

تولایی افزود: کاملا مشخص است اهدافی که وزارتخانه در نقشه راه تعریف کرده در بدنه اجرایی کشور با موانعی روبه‌رو خواهند شد. به‌عنوان‌مثال، درگاه مجوزهای کسب‌وکار، یکی از موانع بزرگ برای بخش صنعت است و در نقشه راه باید به این مورد توجه شود. پس باید بعد از تعیین مثلا هدف رشد صنعتی ۱۲ درصدی، موانع در مسیر تحقق آن مشخص و راهکارهای اجرایی برای برطرف کردن آنها ارائه شود. این موانع یا ساختاری هستند یا قانونی یا اینکه فقط یک‌سری رویه‌های غلط هستند که باید اصلاح شوند؛ در غیر این صورت، تحقق برنامه‌ها بعید به‌نظر می‌رسد.

این کارشناس صنعت در ادامه اظهار کرد: واقعیت این است که در کشور، استراتژی صنعتی نداریم، اما در همین هدف‌های کوتاه‌مدتی که تدوین و به‌عنوان برنامه ابلاغ می‌شوند هم موانع مشخص هستند. اگر قرار است یک مسیر ۱۰۰ کیلومتری را طی کنیم باید توجه کنیم مسیر خاکی است و اینکه سرعت‌گیرهایی دارد که از سرعت ما کم می‌کند. پس در برنامه‌های موازی، باید آسفالت کردن این جاده را بگنجانیم و سرعت‌گیرهایی را که از سرعت ما کم می‌کنند، شناسایی کنیم. پس باید در زمان تعیین اهداف کلان نقشه راه به موانعی که وجود دارد نیز همزمان اشاره‌کنیم و راهکار ارائه دهیم تا از مسیر اصلی دور نشویم و بتوانیم به مقصد برسیم یا حداقل به مقصد نزدیک شویم.

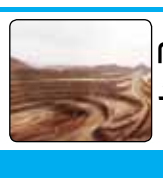
تولایی افزود: درباره تحقق رشد مثبت در بخش صنعت، چون مراکز مختلف، اطلاعات آماری را می‌دهند، عدم‌توازن داریم و واقعیت این است که رشد مثبت در برخی بخش‌ها محقق شده و در بخش‌هایی هم این رشد منفی بوده است. البته به‌نظر من، امسال اوضاع کلی صنعت مناسب بوده، اما در بخش مبادلات، صادرات و تامین مالی وضعیت بسیار نگران‌کننده است و اگر اقداماتی در این زمینه انجام نشود، تاثیر آن ادامه‌دار خواهد بود. وی تاکید کرد: از آنجایی‌که طی سال‌ها فعالیت و برنامه‌ریزی در سطوح گوناگون، موانع را می‌شناسیم، بهتر است به‌جای تصویرگری صرف، به این سوی ماجرا هم نگاه و با شناسایی موانع، تحقق اهداف را امکان‌پذیرتر کنیم.

▣ بروکراسی برای حل بروکراسی

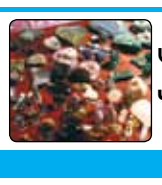
این فعال صنعت در پاسخ به این سوال که مشکل عمده بخش صنعت کشور را چه می‌دانید، اظهار کرد: عمده مشکلات ما ساختار بروکراسی است. مشکل اصلی اقتصاد، صنعت و تولید گرفتاری در یک چرخه پیچیده بروکراسی است که برای حرکت در یک مسیر مشخص مانع ایجاد می‌کند. در این میان، بدترین وضعیت این است که دولت و مجلس برای رفع بروکراسی، بروکراسی دیگری تعریف می‌کنند. تولایی در پایان اظهار کرد: قطعا تدوین نقشه راه لازم است، اما بهتر است موانع تحقق اهداف شناسایی و برنامه‌ها گام‌به‌گام تعریف شود و در بازه‌های زمانی کوتاه درباره میزان تحقق اهداف و موانعی که در مسیر آنها برداشته شده، گزارش داده شود.

سخن پایانی

چه انتظاری از یک نقشه داریم؟ به‌راستی آیا غیر از این است که یک نقشه راه باید با علائم و نشانه‌ها و اعداد و ارقام ما را به مقصد برساند. همیشه این‌گونه بوده که روی کاغذ از آرمان‌های خوبی سخن به میان آورده‌ایم، اما در نهایت به بیراهه رفته‌ایم. گاه به بیراهه رفتن هم می‌تواند کمک کند؛ البته در شرایطی که اطلاعات آماری دقیقی در اختیار داشته باشیم و با کارهای کارشناسی دقیق، نقاط ضعف یک برنامه را برای تدوین برنامه بعدی مدنظر قرار دهیم و گرفتار یک دور باطل نشویم. این رویکرد در سطح کلان در وزارتخانه‌ای به بزرگی وزارت صنعت، معدن و تجارت قطعا سخت و پیچیده خواهد بود، اما امکان‌پذیر است. در یک کلام می‌توان گفت راه این نقشه بسیار دور اما نزدیک می‌نماید. اگر اهدافمان محقق نشده یا نمود ظاهری ندارند، قطعا دلایلی دارد پس بهتر است از یک جایی به بعد، دقیق‌تر اهدافمان را تعریف و زیرشاخه‌های این اهداف را به‌صورت جزئی‌تر پیگیری کنیم.

وقتی همه با هم تقلب می‌کنند

تدوین سند حرفه‌ای صنعت گوهرسنگ

انحراف جدی از مسیر تولید و تجارت

اشتباهات دولت‌ها مکمل یکدیگرند

در معرفی نقشه راه توسعه و توانمندسازی معادن و صنایع معدنی ایران گفته می‌شد این برنامه راهبردی بر پایه شناسایی ظرفیت‌ها و مزیت‌های معادن و صنایع معدنی کشور و چشم‌انداز بازارهای جهانی و همچنین بر اساس نگاهی راهبردی و کلان به جایگاه معادن و صنایع معدنی در اقتصاد ملی، تهیه می‌شود تا به عنوان یکی از بخش‌های اشتغال‌آفرین و از پیشرانان رشد اقتصادی پایدار، زمینه ارتقای جایگاه معادن و صنایع معدنی ایران را فراهم کند.

اما آیا این سند بالادستی توانسته است گوشه‌ای از اهداف و چشم‌اندازهای خود را محقق کند؟ صمت در این گزارش به مشکلات سر راه تحقق نقشه راه معدن پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

گلایه‌های ناتمام معدنی‌ها

شهرام شریعتی فعال معدنی گفت: سال ۹۷ مراحل ابتدایی تدوین نقشه راه معدن و صنایع معدنی انجام گرفت و با سر و صدای فراوانی رونمایی شد و هدف آن را نجات معدن و صنایع معدنی از رکود اعلام کردند.

شریعتی در گفت‌وگو با سایت خبری کانی مگ گفت: از همان ابتدای ارائه نقشه، فعالان بخش معدن و صنایع معدنی از دولت وقت گله‌مند بودند زیرا برای تهیه و تدوین آن هیچ نظرخواهی از بخش معدن صورت نگرفته بود. درحال‌حاضر نزدیک ۴ سال از این موضوع گذشته است و دیگر همه می‌دانند که این نقشه راه نمی‌تواند راه برون رفت بخش معدن از معضلات و مشکلات موجود باشد.

نقش آرزو بر کاغذ

شهرام شریعتی در ادامه با اشاره به این نکته که تهیه‌کنندگان نقشه راه از فعالان دانشگاهی بودند گفت: دانشگاهیان معمولا اشراف کاملی بر بخش اجرایی معدن ندارند و تجربه گیروگرفت‌های مالیاتی، مشکلات بیمه‌ای، چالش زیرساخت، نحوه صادرات، تعاملات بانکی، تعارضات زیست محیطی و...، را از سر نگذرانده‌اند و بنابراین نمی‌توانند جایگاه واقعی این حوزه را تبیین کنند. وی افزود: چنین سندی نمی‌تواند قبل از تهیه نقشه راه زیرساخت‌های کشور، توسعه راه‌ها و امکانات حمل‌ونقل، تامین سوخت و نحوه تعامل بین سازمان‌های ارائه دهنده خدمات به معادن تدوین شود و با گرد هم آوردن چند نفر و نوشتن آرزوهای جمعی بر کاغذ نمی‌توان نقشه راه تدوین کرد.

توقعی نمی‌توان داشت

شریعتی با اشاره به اینکه هنوز اهداف نقشه توسعه ۲۰ ساله کشور و افق ۱۴۰۴ محقق نشده است، گفت: به این ترتیب دیگر نمی‌توان توقع داشت که اهداف نقشه راه معدن به ثمر برسد.

وی افزود: هرازگاهی سازمان‌های متولی، آماری بدون سند و مدرک ارائه می‌دهد و مثلا می‌گویند در عرض چند ماه ۲۵ درصد اهداف نقشه راه محقق شد و یا به ۷۷ درصد اهداف اولیه دست پیدا کردیم و... اما این شیوه تکراری را هیچ کس جدی نمی‌گیرد.

این فعال معدنی گفت: سال ۹۷ مراحل ابتدایی تدوین نقشه راه معدن و صنایع معدنی انجام گرفت و با سر و صدای فراوانی رونمایی شد و هدف آن را نجات معدن و صنایع معدنی از رکود اعلام کردند.

این فعال معدن در ادامه اظهار کرد: زمانی می‌توان گفت نقشه راه معدن محقق شده است که معدن‌داران جزء که در دوره افتاده‌ترین استان‌های کشور مشغول کاراند آثار و نتایج آن را ببینند اما متاسفانه تا امروز چنین اتفاقی نیفتاده است.

وی گفت: دولت‌ها فارغ از اینکه در جناح چپ باشند یا راست مکمل هم هستند، یعنی اشتباهاتی که دولت قبلی می‌کند را دولت بعدی ادامه می‌دهد و هیچ کسی هم پاسخگوی وضعیت نا به سامان موجود نیست.

این فعال معدن در ادامه اظهار کرد: نماینده مجلسی که درباره نقشه راه صحبت می‌کند چند بار آن را خوانده است، چند بار یک برنامه استراتژیک چیده یا از نزدیک شاهد آن بوده است که در ارزیابی‌های خود می‌گوید ما در راستای رسیدن به اهداف نقشه راه کشور قرار داریم.

معنای واقعی نقشه راه

شریعتی ادامه داد: نقشه راه واقعی سندی است که بتواند پیش‌بینی کند که در سال ۱۴۲۵ چه مقدار سنگ آهن باید تولید شود، یا تولید سنگ‌های ساختمانی سنگ آهن، سیمان، کاشی و سرامیک و... را باید کم یا زیاد کرد.

این فعال معدن اظهار کرد: معدن‌دار باید بتواند با مراجعه به این سند دریابد چه زیرساخت‌هایی وجود دارد که می‌تواند او را به اهداف سرمایه‌گذاری‌اش برساند. از چه مسیرهایی باید حرکت کند، مراودات بین‌المللی در زمینه آن چگونه است و...

وی افزود: در کشور ما برنامه اول و دوم تا هفتم توسعه ارائه شده است ولی خروجی اینها چیست و چه کسی آنها را پایش می‌کند؟ نقشه راه هم یکی از همین برنامه‌های بی‌سرانجام است.

شریعتی در پایان خاطرنشان کرد: ما چیزی به نام نقشه راه نداریم بلکه زمانی بودجه‌ای اضافه وجود داشته است که آن را به نام نقشه راه به مصرف رسانده‌اند.

نقشه گنج معدن

محمد جعفر کرم‌پور فعال معدن گفت: در حالی سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی کشور کمتر از یک درصد عنوان می‌شود، که این میزان به علاوه بخش صنعت تقریبا یک چهارم GDP کشور را به خود اختصاص داده است و با اضافه شدن بخش خدمات، سهم آن تا ۴۰ درصد مجموع درآمدهای ناخالص داخلی افزایش می‌یابد.

به گزارش بورس امروز، کرم‌پور نقشه راه معدن را به نقشه گنج تشبیه مرد و گفت: فقدان استراتژی منسجم، قوانین کاربردی و مقررات و الزامات منطقه‌ای و محلی را، که ناشی از نبود نقشه راه است، زمینه ناکارآمد جلوه کردن بخش معدن است.

وی افزود: مجموعه این آسیب‌ها سبب شده است که فعالیت‌های این بخش رانت‌خواری، چپاول گری و وابستگی به طبقه ذی‌نفوذ را در اذهان تداعی کند.

ولنگاری در بهره‌برداری

این فعال اقتصادی تاکید کرد که به دلیل ناشناخته بودن اهمیت اقتصادی و راهبردی‌های زیربنایی یک معدن فعال در صنعت و اقتصاد منطقه‌ای، هیچ‌گاه به اندازه کارخانه خودروسازی، مرکز خرید، واحد تولید مواد غذایی، دارویی یا حتی یک مزرعه جلب نظر نمی‌کند.

وی ادامه داد: وقتی بهره‌برداری از یک معدن در داخل کشور را با وجود مشکلاتی مانند تکنولوژی‌های کهنه و فرسوده، ریسک‌های متنوع عملیاتی، سهم غیر قابل پذیرش مصرف آب و انرژی... را با یک معدن در کشورهای پیشرفته مقایسه می‌کنیم، بی‌شک نخستین چیزی که جلب نظر می‌کند، ولنگاری‌هایی است که در فرآیندهای بهره‌برداری صورت می‌گیرد که باز هم ناشی از نبود نقشه‌راه کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلند مدت است.

تنگنای مشترک

این فعال معدنی گفت: بر اساس آنچه از فعالان این صنعت شنیده می‌شود ریشه همه مشکلات به ۳ سال قبل و زمان تشدید تحریم‌های غرب برمی‌گردد.

کرم‌پور شوک نرخ دلار جهش یافته از سطح ۳۴۰۰ تومان تا ارقام کنونی و تورم ۴۰ درصدی این سال‌ها را از جمله چالش‌هایی دانست که علاوه بر قطع واردات فناوری و ابزار نوین و آلات دقیق اکتشاف و استخراج، نرخ خدمات و نیروی انسانی را در این حوزه را افزایش داد.

وی گفت: علاوه بر این قطع ارتباط بانکی و مشکلات بازرگانی از یک‌سو و نبود مراودات بازرگانی و غفلت از نمایشگاه‌های بین‌المللی از سوی دیگر؛ از جمله چالش‌های است که به این بحران دامن زده است.

به گفته این فعال معدنی، موارد یاد شده از جمله تنگنای مشترک همه شاخه‌های صنعتی است و باید برای حل آن مشارکت فرابخشی ایجاد شود.

وی در ادامه با اشاره به اینکه یکی از آفت‌های بخش معدن خام فروشی است گفت: برخی به دلیل هزینه‌های سنگین فرآوری، نبود فناوری مناسب و فقدان شناخت و آگاهی کافی از بازارهای هدف برای تولیدات داخلی پایین‌دستی، مزیت نسبی کشور در این حوزه را زیر سؤال می‌برند و آسان‌ترین راه، یعنی خام‌فروشی را توصیه می‌کنند.

سخن پایانی

بنا بر آنچه گفته شد بیش و پیش از هر تلاش دیگری برای تدوین نقشه راه جدید باید با پایش اقدامات انجام شده روشن کرد که هر یک از اهداف این سند در کدام مرحله از اجرا قرار دارند و علل محقق نشدن آنها چیست و بر اساس آن داده‌ها کمر به رفع آسیب‌ها بست و زمینه را برای اجرایی شدن آنها فراهم آورد.

شرکت آلومینای ایران

فراخوان عمومی مزایده (مطابق جدول ذیل)

نوبت اول

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد مزایده ذیل را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مزایده از دریافت اسناد مزایده تا ارائه پیشنهاد مزایده‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مزایده‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مزایده	نوع مزایده	شماره مزایده در سامانه الکترونیکی دولت
۱	فروش یک دستگاه خودرو سیترون زانتیا	عمومی	۱۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۰۱

زمان انتشار در سایت: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹
مهلت دریافت اسناد مزایده: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹
مهلت بازدید: از مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۱۹ لغایت ۱۴۰۱/۱۰/۰۳ (از ساعت ۸ صبح الی ۱۶ بعد از ظهر) می‌باشد.
آخرین مهلت ارسال پیشنهاد قیمت: ۱۴۰۱/۱۰/۰۳ می‌باشد.
زمان بازگشایی پاکت‌ها: مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۴ زمان اعلام به برنده ۱۴۰۱/۱۰/۰۵ می‌باشد.

اطلاعات تماس مزایده‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مزایده و ارائه پاکت‌های الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا، به شماره تلفن ۳۲۶۰۵۳۴۵ - ۰۵۸ و فکس ۳۲۲۷۲۴۸۷-۰۵۸
اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱
دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۲۰ واحد ارتباطات و روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

شرکت گهر انرژی سیرجان

ارزیابی کیفی مشاوران جهت بازنگری طرح، نظارت عالیه و کارگاهی پروژه تأمین لوازم، تجهیزات و لوازم یدکی و احداث مخزن ذخیره بتنی نیمه مدفون ۱۰۰۰۰ مترمکعبی، ایستگاه پمپاژ و خط انتقال وابسته در سایت نیروگاه سیکل ترکیبی گهران سیرجان

شرکت گهر انرژی سیرجان در نظر دارد، نسبت به ارزیابی کیفی مشاوران جهت بازنگری طرح، نظارت عالیه و کارگاهی پروژه تأمین لوازم، تجهیزات و لوازم یدکی و احداث مخزن ذخیره بتنی نیمه مدفون ۱۰۰۰۰ مترمکعبی، ایستگاه پمپاژ و خط انتقال وابسته در سایت نیروگاه سیکل ترکیبی گهران سیرجان از طریق مناقصه با شرایط ذیل اقدام نماید.

۱-موضوع مناقصه: موضوع مناقصه عبارت است ارزیابی کیفی مشاوران جهت بازنگری طرح، نظارت عالیه و کارگاهی پروژه تأمین لوازم، تجهیزات و لوازم یدکی و احداث مخزن ذخیره بتنی نیمه مدفون ۱۰۰۰۰ مترمکعبی، ایستگاه پمپاژ و خط انتقال وابسته در سایت نیروگاه سیکل ترکیبی گهران سیرجان می باشد.

۲-نام و نشانی مناقصه گزار: شرکت گهر انرژی سیرجان به آدرس تهران-خیابان ولیعصر- خیابان شهید فیاضی(فرشته)-خیابان بیدار-پلاک ۹

۳-برآورد مدت انجام کار: مدت زمان انجام طرح ۱۵ (پانزده) ماه شمسی درنظر گرفته شده است.

۴-شرایط داوطلبان: دارابودن گواهینامه صلاحیت معتبر خدمات مشاوره پایه یک از سازمان برنامه و بودجه کشور در رشته آب و فاضلاب یا آبیاری و زهکشی
- داشتن سوابق اجرایی مرتبط در طرح‌های قبلی
- دارا بودن چارت متناسب فنی و اجرایی
- دارا بودن توان برنامه ریزی و کنترل پروژه

۵-سایر موارد: از تاریخ درج آگهی فراخوان ، پیمانکاران می بایست ظرف مدت حداکثر یک هفته جهت دریافت اسناد ارزیابی کیفی و مدارک مربوط به آن به شرکت گهر انرژی سیرجان به آدرس تهران خیابان ولیعصر- خیابان شهید فیاضی(فرشته)-خیابان بیدار-پلاک ۹ مراجعه نمایند.

* داوطلبان می بایست فرمهای ارزیابی کیفی و مدارک مربوط به آن را حداکثر تا پایان وقت اداری روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۹/۳۰ مطابق فرمهای درخواستی تکمیل و همراه با مستندات لازم به شرکت گهر انرژی سیرجان تحویل و رسید دریافت نمایند.
- ارسال اسکن تمام مدارک در قالب لوح فشرده به همراه پرینت مهر و امضاء شده آنها الزامی می باشد.
- حداقل امتیاز کیفی قابل قبول ۷۵ می باشد.
- تکمیل و ارسال مدارک در پاسخ به این آگهی هیچگونه حقی برای متقاضیان ایجاد نخواهد کرد.

داوطلبان در صورت نیاز به کسب اطلاعات بیشتر با تلفن ۰۲۱۲۶۲۳۲۸۷۳ داخلی ۱۲۳ تماس حاصل نمایند.

آگهی شناسایی پیمانکاران عمرانی

شرکت نظم آوران صنعت و معدن گل گهر در نظر دارد به منظور انجام پروژه های عمرانی نسبت به شناسایی شرکت های پیمانکاری ذیصلاح و توانمند در این زمینه به شرح ذیل اقدام نماید. لذا در همین ارتباط از کلیه اشخاص حقوقی با تجربه و دارای سوابق کاری مرتبط که تمایل به همکاری با این شرکت را دارند دعوت می شود حداکثر تا ۱۴۰۱/۰۹/۲۳ مدارک مورد نیاز را به نشانی شهرستان سیرجان - بلوار صفارزاده - نبش کوچه شماره ۱۳ کدپستی: ۷۸۱۷۸۱۹۴۸۹ و تلفن: ۰۳۴۴۲۲۵۵۲۹۱ - شرکت نظم آوران - دفتر امور قراردادها نزد آقای سعادت، ارسال نمایند.

مدارک مورد نیاز:
- متقاضیان می توانند جهت دریافت اسناد به درگاه اینترنتی www.nazmavaranco.com بخش اخبار قسمت مناقصه مراجعه نمایند.
- جهت کسب اطلاعات بیشتر با به شماره تماس ۰۹۱۷۲۳۲۸۵۸۰ (آقای مهندس سعادت) در روزهای شنبه الی چهارشنبه از ساعت ۹:۰۰ الی ۱۳:۰۰ تماس حاصل نمایند.

نظم آوران
www.nazmavaranco.com
nazmavaranco

نوبت دوم
شماره ۱۲۱۶۵۱۲

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی حوزه ثبتی نوشهر

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان مازندران

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی نوشهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می گردد.

املاک متقاضیان واقع در قریه عزت پلاک ۳۱ اصلی بخش ۵ قشلاقی

۲۳۱ فرعی آقا/خانم مریم سیدیان شاهرودی فرزند مجتبی نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین با بنای احداثی (کاربری باغات) به مساحت ۳۵۵.۴۷ متر مربع خریداری بدون واسطه/ با واسطه از کامران توفیقی. لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، برای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار نوبت اول آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که فاقد اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات، پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک در جریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۰۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹

صفر رضوانی، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک نوشهر

یادداشت

هزینه‌های جبران‌ناپذیر شکست

علی سلگی
کارشناس و صاحب‌نظر معدن

نقشــه‌راه، نام دیگر اســتراتژی یا راهبردهایی است که براســاس اهداف کلان و در مسیر تحقق آن تهیه و تدوین می‌شود.

بنابرایــن بایــد برنامه‌های همه اجزا با نگاه به نقشــه‌راه و متصــل بــه آن تعریف شــود و براســاس آن برنامه‌ها را پیاده‌سازی کنیم.

اســتراتژی‌هایی که برای دوره‌های زمانی کمتر از ۳ یا ۴ سال تدوین می‌شوند، جزو برنامه‌های کوتاه‌مدت به شمار می‌رونــد و به این ترتیب برنامه‌های توســعه (که ۵ ســاله است) مرجع تدوین استراتژی نقشه‌راه قرار می‌گیرد.

با این تعریف، نقشــه‌راه ســال ۱۴۰۱ معــادن و صنایع معدنی که باتوجه به افق ۱۴۰۴ تنظیم شده بود، برنامه‌ای کوتاه‌مدت به‌شــمار می‌رود و هدف آن فراهم کردن مسیر دســتیابی بــه اهداف بلندمدت برنامه توســعه اســت، اما باید اعتراف کرد که برنامه راهبردی و اســناد چشــم‌انداز همخوانی چندانی با هم نداشته‌اند.

اگر چشــم‌انداز همــوار کردن مســیر تحقــق برنامه ۵ ساله توسعه بود، باید اســتراتژی‌های نقشه‌راه از آن منشأ می‌گرفــت و در تنظیــم آن، ظرفیت‌هــای موجــود و در دسترس استفاده می‌شد.

اما نقشــه‌راه معدن و راهبردهایی که بــرای آن در نظر گرفته شــده، بر این اســاس و باتوجه بــه واقعیت‌ها نبوده است.

البته عوامل و مسائل دیگری هم در این شکست بی‌تاثیر نبوده‌انــد، از جملــه این موانع می‌توان بــه تورم، تحریم و ســوءمدیریت‌ها اشــاره کرد که در مجمــوع صنعت را در دستیابی به اهداف خود ناکام گذاشته است.

بدیهی است که اگر بستر توسعه ناقص باشد، برنامه‌ریزی در آن بستر به‌ثمر نمی‌نشیند. وقتی کشور در مدت زمانی کوتاهی دســتخوش نوســانات شــدید نرخ دلار می‌شود، برنامه‌ریزی دقیق غیرممکن است.

بنابرایــن در پارامترهای کلان اقتصاد باید به فکر پایدار کردن ارزش پول ملی حداقــل در افق‌های میان‌مدت بود تا برنامه‌ریزی‌ها براساس پیش‌بینی‌هایی که برای آن انجام شده است، تحقق پیدا کند.

برای رشد ۳ برابری اشتغال هم، ابتدا باید زیرساخت‌های رشــد و توسعه صنایع تبدیلی فراهم شــود. شغل باید در بســتر صنعت تعریف شــود، چه صنعــت فراگیر ملی، چه صنایع دســتی یا کشاورزی و... بنابراین اگر قرار است رشد ۳ برابری اتفاق بیفتد، باید زیرساخت‌هایی مانند جاده، برق و آب از سوی دولت مهیا شود.

در مرحلــه بعــد از توســعه زیرســاخت‌ها، زمان جذب ســرمایه‌گذار فرامی‌رسد. پس از طی این ۲ مرحله، صنایع رشــد خواهند کرد و در این صورت می‌توان شاهد افزایش اشــتغال باشیم، بنابراین از نظر من، مراحل باید به ترتیب زیر طی شود، ابتدا فراهم شدن زیرساخت‌هایی مثل آب و بــرق (و به‌طورکلی انرژی)، جاده و امکانات پایه، در مرحله بعد جذب ســرمایه‌گذار که با تســهیل فضای کســب‌وکار ایجاد می‌شــود و در نهایت برنامه‌ریزی و احداث واحدهای فــرآوری و در پایــان ایــن زنجیره فرصت اشــتغال فراهم خواهد شد و

بــرای تهیــه برنامه‌های رو به پیشــرفت و در عین حال دســت‌یافتنی بایــد روش برنامه‌ریــزی مبتنــی بر اصول علمی و فنی باشــد و تمام جوانب کار رعایت شود، آمایش ســرزمینی انجام شده باشد و به‌طور کلی برنامه‌ریزی باید در بستری به‌طورکامل آماده اتفاق بیفتد.

اگر پیش‌نیازها فراهم نباشد و بسترسازی مناسبی انجام نگرفته باشــد، بدیهی اســت که برنامه‌های در مسیر اجرا دچار چالش‌های متعدد می‌شوند.

در بخش‌های خدماتی هم به موازات پیشــرفت صنایع، اشتغال مولد ایجاد خواهد شد.

خلاصه اینکــه به‌اعتقاد مــن، چالش اصلــی مربوط به بســتر برنامه‌ریزی اســت و باید ابتدا آن را مدیریت کرد تا بعد بتوان با اســتفاده از متدهــای علمی، پارامترهای فنی و مشــاوره با متخصصان و کارشناسان (نه سیاستمداران، نماینــدگان مجلس و افــراد ذی‌نفوذ) برنامــه‌ای دقیق را تدوین کرد و به‌اجرا گذاشت.

اما در نهایت باید به هزینه بســیار زیاد برنامه‌ریزی‌های مکــرر و ناکام هم اشــاره کــرد. در چنیــن فرآیندی هم هزینه‌های مالی زیادی بر دوش بودجه کشور قرار می‌گیرد که در نهایت تلف می‌شود، هم موجب شکست برنامه‌های بعدی در زنجیره هدف‌گذاری کشــور می‌شــود. به‌عبارت دیگر، وقتی یک یا چند حلقه در زنجیره برنامه‌های توسعه معیــوب می‌ماند، ســایر برنامه‌هایی هم کــه به آن متصل است، شکست می‌خورد و این تازه در بعد مالی ماجرا است.

آســیب دیگــر، در حــوزه فرهنگ اتفــاق می‌افتد و جو ناامیــدی و بی‌اعتمــادی را نســبت بــه فضــای مدیریتی کشــور ایجاد می‌کند و به‌عقیده من، آسیب دوم به‌مراتب ســنگین‌تر و جبران‌ناپذیرتر از اولی است و دامنه به‌مراتب وسیع‌تری ایجاد می‌کند.

نکتــه نهایــی که باید به آن اشــاره کرد، این اســت که عدم‌موفقیــت پروژه‌ها و برنامه‌های توســعه‌ای، هزینه‌های متعددی به‌دنبال دارد و گاهی موجب می‌شــود در فضای بین‌المللی قــدرت چانه‌زنی در حوزه‌های اقتصادی کاهش پیدا کند و ریسک سرمایه‌گذاری در کشور افزایش یابد.

گفت‌وگو

در گفت‌وگوی صمت با کارشناس معدنی درباره نقشه راه ۱۴۰۱ تشریح شد

وقتی همه با هم تقلب می‌کنند

عکس: آیدا فریدی

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

در آســتانه فصــل پایانی ســال، نقشــه راه ۱۴۰۱ را ورق زدیم، برنامه‌های راهبردی آن را از نظر گذراندیم و سعی کردیم باتوجه به اتفاقاتی که تا امروز در حوزه معدن و صنایع معدنی رخ داده است، میزان تحقق و اهداف آن را به حدس دریابیم. ناگفته پیدا اســت که آنچه بر کاغــذ آمده، با آنچه در حــوزه معدن عینیت پیدا کــرده اســت، اختلافات فاحشــی دارد و البتــه این اتفاق نادری نیست. کمابیش بسیاری از برنامه‌های ازپیش‌تعیین‌شده سرنوشت مشــابهی دارند و بی‌سرانجام و ابتر عمرشان به‌پایان می‌رســد. صمت در صفحــه امروز خود نقشه راه معدن را زیر ذره‌بین گرفتــه و درباره چالش‌هــای آن با سالار باوند، فعال و کارشناس معدن به گفت‌وگو نشسته است.

◉ در آستانه ۳ ماه پایانی سال ۱۴۰۱ هستیم؛ در ایــن نقطه، ارزیابی شــما از تحقــق اهداف نقشــه‌راه (که در ابتدای ســال منتشــر شــد) چیست؟

به‌عقیــده من، همه برنامه‌ریزی‌ها، نقشــه‌های راه و گزارش‌هایی که در چند دهه اخیر تدوین شــده، شکل نمایشی به خود گرفته‌اند.

کافی اســت نگاهی به نتایج این برنامه‌ها بیندازیم که در زمان خود با تبلیغات فراوان تنظیم و رونمایی و پس از چندی، اهداف آن به‌دست فراموشی سپرده می‌شوند.

◉ به‌عنوان مثال در نقشــه راه ۱۴۰۱، رشد ۳ برابری اشتغال وعده داده شده بود، آیا در واقع چنین اتفاقی انجام گرفته است؟

در همه حوزه‌ها اوضاع به این ترتیب اســت. برای مثال گفته می‌شــود بخش معدن باید به ۱۰ درصد یا صنعت به ۱۲.۵۲ درصد رشــد، دست پیدا کند یا به‌عنوان مثال پیش‌بینــی می‌کنند که از نظر ریالی گفته می‌شود ســرمایه‌گذاری ثابت در حوزه معدن بایــد بالغ بر ۱۱۴هــزار میلیارد تومــان و در حوزه صنعت ۹۰۷ هزار میلیارد تومان باشد. اما آیا چنین اتفاقاتی رخ داده اســت؟ پاسخ منفی است. همه این موضوعات هر سال مطرح می‌شود و هر سال گزارش می‌شــود و اگر دقت کنید همه مدیران و مسئولانی که در رأس ســازمان‌ها، ارگان‌ها و وزارتخانه‌ها قرار می‌گیرند، دست‌شــان پر از برنامه و نقشــه‌راه است. اگر کســی پیدا شود، برنامه‌های متعددی را که از ۲ دهه پیش منتشر شده است، در کنار هم قرار بدهد و اعداد و ارقام آن را با هم جمع بزند، به این نتیجه می‌رســد که امروز در بســیاری از حوزه‌ها جلوتر از کشورهای پیشرفته هستیم.

آمار و ارقامــی هم که هرازگاهــی (درباره میزان دســتیابی به اهداف برنامه‌ها) اعلام می‌شود هم، به همین ترتیب اســت. اگر همین آمارها را هم ملاک قرار دهیم، امروز باید در حوزه صنعت و معدن حرف اول را در دنیا بزنیم.

◉ ایــن آمارهــا چگونــه گــردآوری و اعــلام می‌شود؟

برای مثال ممکن اســت یک مجموعه صنعتی در طول یک ســال عملکرد ضعیف‌تری نسبت به سال قبل داشته باشد، اما گاهی به‌طوراتفاقی عملکرد یک ماهه همین مجموعه نسبت به مدت مشابه در سال گذشته رشدی داشته است.

بنابراین بلافاصله گزارشــی تهیه می‌شود و اعلام می‌کنند که به‌فرض در مهر امســال نســبت به مهر سال گذشــته ۲۰ درصد رشد داشته‌ایم، در صورتی که اگر کل سال را در نظر بگیرند، عملکرد ضعیف‌تر بوده است.

بر این اســاس همه این جریانات شــبیه نمایش و بازی با اعداد و ارقام است.

◉ اگــر بخواهیم بــه ابتدای مســیر برگردیم، وقتــی در کشــور برنامه‌های ۵ ســاله توســعه تدوین می‌شــود یا راهبردهای درازمدت وجود دارد، تدوین نقشه‌راه چه ضرورتی دارد؟

نقشه‌راه جزئیات بیشتری نسبت به برنامه توسعه دارد، در تدوین نقشه‌راه باید اهداف، مشکلات، موانع و چالش‌ها دیده شود و برای دستیابی به اهداف، رفع موانع و چالش‌ها راهکار مناســب پیشنهاد شود، در حالی که در برنامه توســعه اهــداف نهایی و کلیات مدنظر قرار می‌گیرد.

شاید یکی از اهداف نقشه‌راه یک مجموعه افزایش بهره‌وری باشــد، اما افزایش بهره‌وری لزوما به‌معنای توســعه نیست. شاید لازم باشد برای رسیدن به این هدف، مجموعه‌ای دست به تعدیل نیرو بزند. به این ترتیب، به هدف ذکرشــده در نقشــه‌راه دست پیدا می‌کند، اما توسعه‌ای در کار نیست.

به‌طورخلاصه توســعه بخشی از نقشه‌راه است که چشــم‌انداز یا هدف غایی و نهایی به‌شــمار می‌رود، اما متاســفانه امروزه تدوین نقشــه راه معنا و مفهوم حقیقــی خود را از دســت داده و تبدیل به ســندی برای اثبات مهارت و توانمندی مسئولان شده است.

◉ مانع اصلی تحقق اهداف پیش‌بینی‌شده در برنامه‌ها چیست؟

معضل اصلی کشــور ما این اســت که نقشه‌راه و برنامه‌های توســعه‌ای و مجریــان آن به اندازه کافی توانمند نیستند.

مســئولان و مجریــان نه تجربه کافــی دارند و نه حتــی تخصص و تحصیلات مرتبط. مثل آن اســت کــه از فردی که گواهینامه رانندگی ندارد، بخواهیم در مســابقه فرمول ۱ شرکت کند و جزو نفرات برتر باشــد. اگر کســی ادعا کنــد که چنیــن اتفاقی رخ می‌دهد، کذب محض اســت. کسی که نه گواهینامه رانندگی دارد و نــه تجربه و تخصص کافی، طبیعی اســت که نمی‌تواند گزینه مناســبی برای مســابقه اتومبیلرانی باشد.

امــروزه بــا کمــال تاســف کســانی در مســند تصمیم‌گیــری بــرای حــوزه صنعت و معــدن قرار گرفته‌اند که صلاحیت، مهارت و تحصیلات مناسب و مرتبط ندارد.

روشن اســت که چنین فردی نمی‌تواند ادعا کند کــه در تدوین نقشــه‌راه و تحقق اهداف موفق عمل کرده است.

اتفاقی که در این میان رخ می‌دهد، این اســت که تا مدیران بالادســتی بفهمند فردی ناکارآمد است و او را برکنار کنند، مدتی گذشته و مدیر نالایق برای خود رزومه‌ای جمع‌آوری کرده است.

بــرای مثــال در دوره قبل مســئولیت معدنی که با مشــکلات فراوانی روبه‌رو بود، به یک دامپزشــک واگذار شــد یا در حال حاضر در بسیاری از استان‌ها بالاترین مقام مســئول در حوزه معدن تحصیلات یا حتی تجربــه مرتبط ندارد و انتظار نمی‌رود منشــأ تغییرات و تحولات مثبتی شود.

◉ آیا نهادی مســئول نظارت بر تحقق اهداف برنامه‌ها و اسناد توسعه‌ای نیست؟

اگــر در یــک کلاس، یک نفر از شــاگردان تقلب کنــد، معلــم می‌تواند او را تنبیه کنــد؛ اما اگر همه با هم مرتکب تقلب شوند، چه باید کرد؟ وقتی همه بخش‌هایی اجرایی با هم مرتکب تخلف می‌شــوند، چه باید کرد؟ دستگاه‌های نظارتی ظرفیت مشخصی دارند و نمی‌توانند همه بخش‌ها را رصد کنند.

دیــوان محاســبات و ســازمان‌های بازرســی و دیگــر مجموعه‌هــای نظارتی هم تــلاش می‌کنند، در ایــن آشــفته‌بازار دانه‌درشــت‌ترها را زیر ذره‌بین بگیرند.

◉ بعضی وقت‌ها به‌نظر می‌رســد راهکارهای پیشــنهادی در نقشــه‌راه، بــا اهــداف چشــم‌اندازهای توســعه در تناقــض اســت. به‌عنوان مثال، در برنامه توســعه جلوگیری از خام‌فروشــی موردتاکید قــرار گرفته، در حالی که در نقشه‌راه تاکید بر افزایش صادرات است.

اگــر در تدوین برنامه توســعه از نیروهای کاردان و متخصص استفاده نشــود، بدیهی است که چنین مشــکلاتی رخ می‌دهد و به این ترتیب خود به خود شاهد مغایرت در برنامه‌های توسعه‌ای و چشم‌اندازی خواهیم بود.

اما درباره مثالی که در سوال مطرح شد، یک نکته را باید متذکر شــوم. یکی از خلــط مباحثی که در حوزه معدن به‌شــدت رواج دارد، این اســت که باید جلوی خام‌فروشــی گرفته شــود. در حالی که لزوما نمی‌توان در همه حوزه‌هــا زنجیره ارزش را تکمیل کرد و گاهی اوقات خام‌فروشــی می‌تواند راهگشای توسعه بخشی از صنعت معدن باشد.

به‌عنوان مثــال، اگر ظرفیت تولید ما در یک ماده معدنی یک میلیون تن و شاید مصرف داخلی آن ۵ هزار تن باشــد و برای مابقی آن در بازار بین‌المللی مشتری وجد داشته باشــد، در این شرایط چه باید کــرد؟ باید مازاد مصرف داخلی را نگه داشــت و به ایــن ترتیب مدعی شــد که جلوی خام‌فروشــی را گرفته‌ایم؟

ســنگ تزئینی و ســاختمانی را در نظــر بگیرید. براساس اطلاعات منتشرشده معادن سنگ ما بیش از ۴۰۰ ســال ذخیــره دارد. امروزه در بســیاری از ســاختمان‌های دنیا دیگر از سنگ طبیعی استفاده نمی‌شود و کامپوزیت جایگزین آن شده است. به این ترتیب، دیگر کمتر از ســنگ در بدنه ساختمان‌های بلندمرتبه و برج‌ها اســتفاده می‌شــود تــا خطرات احتمالی زلزله و ریزش آوار کاهش پیدا کند.

در چنین شــرایطی، روز بــه روز تقاضای جهانی ســنگ کمتر و کمتر می‌شــود، پس امروز که هنوز تقاضایــی بــرای این محصــول وجــود دارد، باید از فرصت اســتفاده کرد و نهایــت بهره‌برداری را انجام داد.

حال اگر ظرفیت فرآوری موجود باشــد، می‌توان محصولات فرآوری‌شــده را صادر کــرد و در صورت فقدان امکانات فرآوری، می‌توان بخش زیادی از آن را به‌صورت خام عرضه و به این ترتیب برای کشــور ارزآوری کنیم.

اینکه ما خط‌کشــی مشــخصی در نظــر بگیریم و بگوییــم همــه محصــولات معدنی مــا باید پیش از صــادرات، مراحــل فرآوری را پشت‌ســر بگذارند، واقع‌بینانه نیســت. ما توان و ظرفیت چنین کاری را نداریم و اگر بخواهیم برای فرآوری همه مواد معدنی تولیدی خــود اقدام کنیم، نیازمند حجم عظیمی از ســرمایه‌گذاری هستیم که به این ترتیب سهم دیگر حوزه‌ها کم خواهد شد.

درباره ســرب هــم لازم اســت،بگوییم زمانی این ماده معدنی نقش حیاتی در صنعت باتری‌ســازی و بســیاری از صنایع دیگر را تشکیل می‌داد، اما امروز دنیا در حال محدود کردن مصرف این ماده اســت و چه‌بســا در آینده تقاضا برای آن به‌سمت صفر میل کند. در این شرایط چه باید کرد؟

بــه همین ترتیب، ممکن اســت در دیگــر بازارها هم همین اتفاق تکرار شــود، کما اینکه همین امروز بسیاری از کشــورها در حال کاهش وابستگی خود به ســوخت‌های فسیلی هستند و این نشان می‌دهد که شــاید در آینده نزدیک حتی نفت هم بازار داغی نداشته باشد.

بنابرایــن اگــر در تدوین و تنظیــم برنامه‌ها، نگاه کارشناســی غالــب شــود، همــه این مشــکلات و تناقض‌ها برطرف می‌شود و می‌توان پیش‌بینی کرد که چه بخشی از مواد معدنی را می‌توان وارد فرآیند فرآوری کرد و چه بخش دیگری را می‌توان به‌صورت ماده خام به‌فروش رساند.

در تدوین برنامه باید مدیریت بازار اصل باشــد نه شعارزدگی، بنابراین نمی‌توان تنها با استناد به امکان افزایش ارزش‌افزوده همه مواد معدنی استخراج شده را در انتظار فرآوری نگه داشت.

◉ هزینــه‌ای کــه عــدم موفقیــت برنامه‌ها و راهبردهای بی‌سرانجام چیست؟

مهم‌تریــن هزینه‌ای که این اتفاقــات مکرر ایجاد می‌کند، این است که جو بی‌اعتمادی به‌وجود آورده و مردم را نســبت به دســتگاه‌ها و ارگان‌های دولتی بی‌اعتماد کرده اســت. امروز دیگر نقشــه‌راه اهمیت گذشــته را ندارد و همین اتفاق دربــاره برنامه‌های توســعه هم رخ داده اســت. این در حالی اســت که برنامه‌های اول به‌شــدت مورداســتقبال قرار گرفته بود و همه تلاش می‌کردند در مســیر تحقق اهداف آن حرکت کنند، اما کم‌کم این پرســش جای خود را بــاز کرد که چند درصــد از این اهداف و برنامه‌ها به‌سرانجام رسیده است و آثار و نتایج آنها کجاست؟

امروز کار به جایی رسیده است که هزینه اقدامات واقعی و برنامه‌های جدی دوچندان شده است، زیرا بایــد در قدم اول هزینه زیادی صرف شــود تا اثرات ناخوشــایند گذشته در اذهان پاک شــود و بعد در نهایت کســی نخواهد گفت برای اجرایی شــدن آن هــدف، برنامه‌ریزی دقیق و تلاش‌های فراوانی انجام گرفت، بلکــه می‌گوید این کار تصادفی و شانســی به‌نتیجه رسید.

◉ آیا تدوین نقشــه راه ۱۴۰۲ کمکی به رشد حوزه معدن در سال آینده خواهد کرد یا خیر؟

تا زمانی که مســئولان و مدیران ارشــد، تخصص لازم را در زمینه حــوزه تحت مدیریت خود ندارند، نمی‌تواننــد برای تدوین برنامه‌های راهبردی از افراد کارآمــد اســتفاده کنند، زیرا زبان مشــترکی با هم ندارند.

از سوی دیگر، هر برنامه کارآمدی که تنظیم شود تا در دســت مجریان توانمند و کاربلد نباشد، راه به جایی نمی‌برد.

اگــر زیباترین نقشــه را برای یک ســاختمان در اختیار داشــته باشــید، باز هم باید از یک استادکار اســتفاده کنید تا آن نقشــه را پیاده‌ســازی کند. بر همیــن قیــاس، نمی‌تــوان بهتریــن و کارآمدترین چشــم‌اندازهای توسعه را نوشــت یا دقیق‌تر بگوییم نقشه‌راه را چید، اما اجرا را به‌دست کسانی سپرد که در این حوزه توانایی و تجربه‌ای ندارند. روشن است که این تیر به هدف نخواهد نشست.

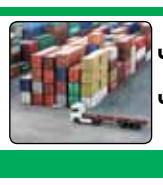
اگر بخواهیم پیشــنهادی واقع‌بینانه و کوتاه‌مدت بــرای بهبود این وضــع ارائه دهیم، ســاده‌ترین راه این اســت کــه کار را بــه کاردان ســپرد و حداقل در بدنــه اجرایــی از افراد توانمنــدی که تحصیلات مرتبط و تجربه اجرا دارند، اســتفاده شود. متاسفانه در بیشــتر موارد به توان و تخصص این افراد بهایی داده نمی‌شــود و به این ترتیب، هم نقشــه‌های راه و برنامه‌ها با شکســت روبه‌رو می‌شــوند و هم زمینه دلســردی و فــرار افــراد توانمند یک حــوزه فراهم می‌شود.

> کســی که نــه گواهینامه رانندگی دارد و نــه تجربه و تخصص کافی، طبیعی اســت که نمی‌تواند گزینه مناسبی برای حضور در مسابقه اتومبیلرانی باشد

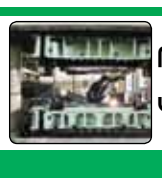
> اگر در یک کلاس، یک نفر از شاگردان تقلب کند، معلم می‌تواند او را تنبیه کند، اما اگر همه با هم مرتکب تقلب شوند، چه باید کرد؟

گسترش تجارت
صمت
شنبه
۱۹ آذر ۱۴۰۱
۱۵ جمادی‌الاول ۱۴۴۴
۱۰ دسامبر ۲۰۲۲
شماره ۲۲۱۷
پیاپی ۳۵۳۵
www.Tejaratdaily.com

۷

مسیر تجارت پردست‌انداز است

توهم تحقق

راه ناهموار تامین مسکن کارگران

گزارش روز

خام‌فروشی با برچسب صادرات غیرنفتی

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

در سال‌های گذشته اهداف متعددی مبنی بر توسعه تجارت کشور مطرح شد که یکی از آن‌ها، تحقق ۷۵ میلیارد دلاری صادرات غیرنفتی ایران و دست‌یابی به تراز تجاری مثبت تا پایان امسال است. از سویی دیگر در نقشه راه اعلام شده از سوی دولت، توسعه صادرات غیرنفتی یکی از اهداف اصلی دولت است. رئیس سازمان توسعه تجارت اعلام کرده نبود برنامه مدون سبب به ثمر ننشستن این هدف شده است. در رابطه با ارزیابی این مسئله باید گفت ایران ظرفیت‌های بالقوه‌ای را برای توسعه تجارت به‌ویژه افزایش صادرات غیرنفتی خود دارد. اما متناسب با شرایط و امکانات بالفعلی که امروزه شاهد آن هستیم، تحقق اهداف کلان و سنگین اقتصادی کمی نشدنی به نظر می‌رسد. به عبارتی دیگر اگر قصد تحقق افزایش صادرات غیرنفتی و بهبود تراز تجاری کشور را در برنامه داریم، ابتدا باید لوازم دست‌یابی به آن را مهیا کرده و موانع موجود را برطرف کنیم. صمت در این گزارش، به بررسی وضعیت فعلی صادرات و شرایط دستیابی به توسعه صادرات پرداخته است.

عکس: صمت

در صورت بازنگری و اصلاح سیاست‌های صادراتی و توجه به آمار شفاف و صحیح، شرایط صادرات غیرنفتی با واقع‌بینی بهتری همراه خواهد بود. بعد از شفاف شدن آمار صادرات، باید فضای باز سرمایه‌گذاری در کشور ایجاد شود

تراز تجاری منفی حتی با صادرات مواد خام

سید رضا فاطمی امین وزیر صنعت، معدن و تجارت ۳۰ مهر امسال وعده داد که با توجه به اهمیت مقوله صادرات، روند تراز تجاری کشور در پایان سال ۱۴۰۲ مثبت می‌شود.

وی همچنین بر عزم بخش تجاری کشور برای خروج سبد صادرات از وضعیت متمرکز و جایگزینی کالاهای پیچیده به جای کالاهای خام و نیمه خام تاکید کرده بود. تمامی این وعده‌ها در حالیست که بررسی روند تجارت خارجی کشور در ۸ ماه نخست امسال حکایت از مسیر دشوار دولت برای رفتن به سمت تراز تجاری مثبت و پیچیده کردن سبد صادراتی دارد.

به گزارش مهر، آمار نشان می‌دهد در ۸ ماه نخست امسال، تراز تجاری با یک رکورد بیش از ۴ میلیارد دلار منفی بوده و عمده صادرات انجام شده، مواد اولیه ارزان بودند. که این آمار نشان می‌دهد صادرات ایران وضعیت چندان جالبی ندارد.

بر اساس آماری که گمرک ایران منتشر کرد مشخص شد تا پایان آبان امسال میزان صادرات غیرنفتی ۷۰ میلیون و ۴۰۲ هزار تن به ارزش ۳۲ میلیارد و ۳۶۸ میلیون دلار و میزان واردات ۲۳ میلیون و ۴۰۵ هزار تن به ارزش ۳۷ میلیارد و ۱۱۶ میلیون دلار بود.

این ارقام نشان می‌دهد تراز تجاری به صورت محسوسی منفی شده و به منفی ۴ میلیارد و ۷۴۸ میلیون دلار رسیده است. همچنین ارزیابی مقاصد و کالاهای صادراتی در این مدت نشان می‌دهد که مانند سال‌های گذشته، همچنان ۵ کشور نخست خریدار کالای ایران کشورهای چین، عراق، امارات‌متحده‌عربی، ترکیه و هند هستند.

نکته جالب‌تر در مورد کالاهای عمده صادراتی است که همچون گذشته اقلام خام و نیمه خام از جمله پروپان‌مایع‌شده، متانول، بوتان مایع‌شده، پلی‌اتیلن، قیر نفت، اوره، گاز طبیعی مایع‌شده، شمش از آهن و فولاد و روغن‌های سبک در صدر صادرات قرار دارند.

معضل صادرات مواد اولیه ارزان

سید مصطفی موسوی، فعال بازرگانی با اشاره به روند صادرات امسال گفت: وزن صادرات غیرنفتی ۷۰ میلیون و ۴۰۲ هزار تن اعلام شده و از آن طرف ارزش صادرات انجام شده طی ۸ ماه نخست امسال، حدود ۳۲ میلیارد و ۳۶۸ میلیون دلار بوده است. این ارقام بیانگر آن است که صادرات ایران در این مدت بیشتر روی مواد اولیه کم ارزش متمرکز بوده است. در واقع خارجی‌ها مواد اولیه همچون آهن، مواد پتروشیمی و... را با نرخ ارزان از ایران خریداری کردند و این یکی مشکل جدی برای کشور است. به گزارش مهر وی افزود: از سویی دیگر وزن واردات ۲۳ میلیون و ۴۰۵ هزار تن آن هم با ارزش ۳۷ میلیارد و ۱۱۶ میلیون دلار بوده که نشان می‌دهد کالای مصرفی نهایی وارد کشور شده است. یعنی ایران در مقابل صادرات مواد اولیه و مواد خام و نیمه خام اقدام واردات کالاهای مصرفی کرده است. موسوی در مورد اینکه امکان مثبت شدن تراز تجاری در یک سال وجود دارد، تصریح کرد: تراز تجاری بیش از ۴ میلیارد دلار منفی است؛ شاید دولت بتواند با سیاست‌های غلط همچون بخشنامه‌ها و بستن عوارض روی مواد اولیه به طور موقت تراز تجاری را در سال آینده مثبت کند اما بازار، مجدد خود را از نو می‌سازد. یک نمونه از سیاست‌های غلطی که به تازگی اعمال شده، وضع عوارض بر صادرات ۳ محصول کشاورزی باارزش گوجه فرنگی، پیاز و سیب زمینی است. با وجود این عوارض، صادرات محصولات مذکور انجام می‌شود و دولت هم سود می‌برد اما کشاورز ضربه می‌خورد.

■ استفاده از درآمدهای نفتی برای صنایع

نایب رئیس کمیسیون توسعه صادرات غیرنفتی اتاق بازرگانی ایران با بیان اینکه دولت باید اجازه تنفس به عرضه و تقاضا بدهد، گفت: نکته مهم در مورد توسعه صادرات غیرنفتی این است که دولت باید دخالت خود را کم کند و از سوی دیگر با تزریق درآمدهای نفتی به بخش تولید، به ایجاد صنایع تبدیلی کمک کند. به عبارتی دیگر دولت باید به جای سیاست‌های غلط، تصمیمات دقیق و قابل اجرا بگیرد. از جمله مهم‌ترین سیاست‌هایی که باید اتخاذ شود، تخصیص جایزه، مشوق و یارانه به تولید همچون یارانه حمل‌ونقل و... است.

موسوی ادامه داد: سیاست‌های فعلی دولت به جای تشویق کردن تولیدکنندگان و صادرکنندگان، در حال تنبیه کردن دولت است. حمایت نکردن دولت از تولید و عواقب سنگین این اتفاق موجب شده کسی خود را درگیر تولید و صنعت نکند. در نهایت صاحبان صنایع کوچک و متوسط تولید را رها کرده و به سمت تجارت و دلالی رفته‌اند. در واقع سرمایه‌ها غیرمولد شده و تولید طرفداری ندارد.

وی تاکید کرد: اگر دولت بتواند با سیاست‌های درست و اعطای مشوق، تولید را تقویت کند، می‌توان امید داشت که صادرات غیرنفتی نیز توسعه یابد و از صادرات مواد خام و نیمه خام عبور کنیم. اما با سیاست‌های غلط، نه‌تنها توسعه صادرات موقت خواهد بود بلکه تولید ضربه‌های سنگینی را متحمل می‌شود. در نهایت نیز سرمایه‌گذاری‌های غیرمولد رونق می‌گیرد.

سیاست‌های فعلی دولت به‌جای تشویق تولیدکنندگان و صادرکنندگان، در حال تنبیه کردن آنها است. حمایت نکردن دولت از تولید و عواقب سنگین این اتفاق موجب شده کسی خود را درگیر تولید و صنعت نکند

نبود استراتژی‌های سازنده

شهلا عموری، رئیس اتاق بازرگانی اهواز با بیان اینکه ساختار برنامه‌ریزی در بخش صادرات باید مورد بازنگری قرار گیرد، گفت: خام‌فروشی محصولات صنایع بزرگ باعث انحراف تصمیم‌گیری‌ها و همچنین تضعیف فرصت‌های حمایتی از تولیدکنندگان صنایع کوچک به‌ویژه در بخش صادرات است. همین امر باعث عدم توسعه صادرات در کشور شده است. به گزارش ایسنا، عموری درباره موانع صادرات اظهار کرد: صادرات غیرنفتی به عنوان موتور محرکه‌ای برای رشد اقتصادی، اشتغال پایدار، سرمایه‌گذاری‌های بیشتر و رونق کسب‌وکارها به حساب می‌آید. اما این موتور درحال‌حاضر بیش از هر زمان دیگری دچار نقص فنی است.

وی به آسیب‌های نبود واقع‌بینی به صادرات غیرنفتی تاکید کرد و افزود: نبود واقع بینی معضل اصلی صادرات غیرنفتی ایران در شرایط کنونی است و این امر ریشه در فرهنگ کاری تصمیم‌گیران حوزه اقتصادی کشور دارد. تا زمانی که میان تولید محصولات نهایی صادراتی و محصولاتی که تحت عنوان مواد اولیه صادر می‌شوند، تفکیک قائل نباشیم، سیاست‌های تجارت خارجی کشور فاقد استراتژی خواهد بود. درنهایت با نبود استراتژی مشخص و معین، مشکلات متعددی برای صادرات غیرنفتی ایران حاصل خواهد شد. این فعال بازرگانی ادامه داد: درحال‌حاضر به دلیل نبود استراتژی، حجم صادرات محصولات پتروشیمی و مشتقات نفتی در میان آمار صادرات غیرنفتی قرار گرفته و منجر شده در بعضی مواقع اهداف و چشم‌اندازهای تعیین شده در امر صادرات محصولات نهایی به انحراف کشیده شود.

■ تضعیف فرصت‌های حمایت از تولیدکنندگان

عموری عنوان کرد: به همان اندازه که محصولات تولیدی صنایع کوچک مشمول حقوق دولتی (مالیات، بیمه، بازگشت ارز، عوارض گمرکی، هزینه حامل‌های انرژی، و...) است، تولید محصولات پرسود در بخش پتروشیمی، فولاد و یا مشتقات نفتی نیز، مشمول مطالبات دولتی است. این موضوع باعث بی‌انگیزگی در تولید و صادرات محصولات نهایی تولیدی در صنایع کوچک شده است. بنابراین، خام‌فروشی محصولات صنایع بزرگ باعث انحراف تصمیم‌گیری‌ها و همچنین تضعیف فرصت‌های حمایت از تولیدکنندگان صنایع کوچک به‌ویژه در بخش صادرات است. همین امر باعث عدم توسعه صادرات در کشور شده است.

رئیس اتاق بازرگانی اهواز با بیان اینکه ساختار برنامه‌ریزی در بخش صادرات باید مورد بازنگری قرار گیرد، گفت: در صورت بازنگری و اصلاح سیاست‌های صادراتی و توجه به آمار شفاف و صحیح، شرایط صادرات غیرنفتی با واقع‌بینی بهتری همراه خواهد بود. بعد از شفاف شدن آمار صادرات، دولت و مجلس شورای اسلامی باید جراحی‌های اقتصادی را آغاز کنند و در ادامه فضای باز سرمایه‌گذاری در کشور ایجاد شود. این سرمایه‌گذاری‌ها باید هدفمند و هوشمندانه صورت گیرد تا ضمن ارزآوری برای کشور، به رشد اقتصادی و کاهش نرخ بیکاری کشور منجر شود. بخش خصوصی در چنین فضایی می‌تواند با دولت وارد شراکت شود و تکمیل زنجیره تولید محصول در صنایع بالادستی را برعهده بگیرد.

■ هزینه‌های تجارت بالاست

عموری با بیان اینکه هزینه‌های صادرات چالش اصلی صادرات برای بخش خصوصی است، گفت: باید بپذیریم که سهم ایران در بازارهای جهانی طی سال‌های اخیر به دلیل چالش‌های متعدد، دست‌خوش تغییرات نگران کننده‌ای شده است. باید در این زمینه گام‌های اساسی برداشته شود تا صادرات کشور حال و روز بهتری پیدا کند.

رئیس اتاق بازرگانی اهواز گفت: در طول سال‌های اخیر هزینه‌های زیادی به صادرات تحمیل شده و در این مدت برای کاهش هزینه‌ها، راهکاری اندیشیده نشده است؛ درحالی که رقبای تجاری ایران در دیگر کشورها، با چنین مشکلاتی به‌ویژه در زمینه هزینه حمل‌ونقل روبه‌رو نیستند.

عموری بیان کرد: دولت برای اینکه زمینه رشد اقتصادی در کشور را فراهم کند، باید سرمایه‌گذاری‌های خود در بخش زیرساخت‌ها را توسعه دهد. این سرمایه‌گذاری‌ها می‌تواند ایجاد بهره‌وری در بخش تجارت دریایی باشد. متاسفانه ایران در بخش تجارت دریایی در حال تضعیف است؛ در صورتی که قطر، کویت و عراق با جدیت در حال کسب سودهای چشمگیر در بخش تجارت دریایی هستند.

وی با بیان اینکه طی سال‌های اخیر ایجاد بندر بزرگ خلیج‌فارس در مجاورت بندر امام خمینی (ره) به فراموشی سپرده شده است، گفت: حال زمان آن رسیده که این بندر در عرصه تجارت خارجی ایران نقش آفرینی کند و به مشوقی برای توسعه مبادلات تجاری و همچنین صادرات غیرنفتی کشور تبدیل شود.

■ قدرت اقتصاد با توسعه صادرات

این فعال تجاری بیان کرد: در میان همه موضوعات و مقوله‌های اقتصادی که کشورها را به سمت توسعه و رفاه و ثبات اقتصادی می‌کشاند، نقش صادرات از همه تعیین‌کننده‌تر است. بدون شک تنها در سایه ارتباطات وسیع و پایدار صادراتی است که تولید محصولات کیفی جان می‌گیرد و اشتغال معنا پیدا می‌کند. از طرف دیگر تثبیت فضای صادراتی و تبدیل شدن آن به یک فرهنگ عمومی نشانگر توان و اقتدار یک جامعه در بیرون از مرزهای خود است.

عموری ادامه داد: وقتی یک کالای با کیفیت ایرانی راه خود را در یک یا تعدادی از کشورها باز کرده و طرفدار پیدا می‌کند، چنین نفوذی در ذات خود بیانگر اقتدار و جلوه‌ای از توان اقتصادی ما خواهد بود. در جهان امروز اقتصاد بدون صادرات قوی و پایدار اقتصادی شکننده و آسیب پذیر محسوب می‌شود؛ کمتر کشوری را می‌توان نام برد که مسیر تکامل اقتصادی خود را بدون توجه به مقوله صادرات و تسهیل امور صادرکنندگان طی کرده باشد.

وی افزود: امروز شاهد آن هستیم که کشورهای مختلف تا چه حد بر حضور خود در بازارهای جهانی تاکید کرده و سیاست‌های خارجی خود را در راستای نفوذ روز افزون و مستمر در بازارهای جدید تنظیم می‌کنند. نقش دولت در تسهیل شرایط تولید و حمایت از فعالان صادراتی و ایجاد بسترهای مناسب از طریق روابط خود با دیگر کشورها در این امر نقشی بی‌بدیل تلقی می‌شود.

سخن پایانی

یکی از مباحث جدی که در سال‌های متمادی مورد توجه و بررسی فعالان اقتصادی و بازرگانی کشور قرار داشته، موضوع صادرات غیرنفتی و مشکلات و موانع موجود بر سر توسعه آن است. موضوع توسعه صادرات، به عنوان یک راهبرد تجاری، به عنوان موتور محرکه رشد اقتصادی و پیشرفت و توسعه در کشورها شناخته شده است. نتایج مطالعات زیادی نشان می‌دهد که توسعه صادرات دارای اثرات مثبت بر اقتصاد ملی است. بنابراین نباید به این مسئله نگاهی گذرا بی‌توجه داشت.

جزئیات برقراری تجارت ترجیحی با پاکستان

سازمان توسعه تجارت چندی پیش اعلام کرد که پس از چند سال توقف، سرانجام تجارت ترجیحی ایران و پاکستان که توافق برای آن اوایل دهه ۸۰ نهایی شده بود به مرحله اجرا خواهد رسید. به گزارش ایسنا، در چارچوب این توافق، دو طرف برای صادرات و واردات برخی کالاها، تخفیفات گمرکی نهایی کرده و مقدمات لازم برای افزایش تجارت مشترک را فراهم خواهند کرد. موضوعی که طبق اعلام رئیس سازمان توسعه تجارت می‌تواند به افزایش ۱۰۰ درصدی صادرات ایران به این کشور منجر شود.

■ وضع ممنوعیت برای واردات از سوی ایران

علیرضا پیمان‌پاک، رئیس سازمان توسعه تجارت توضیحات جدیدی از نحوه اجرای توافقنامه تجارت ترجیحی با پاکستان ارائه کرد. پیمان‌پاک با اشاره به وجود موافقتنامه تجارت ترجیحی با پاکستان گفت: موافقنامه تجارت ترجیحی با پاکستان از گذشته برای حدود ۴۰۰ قلم کالا وجود داشت. براساس این موافقتنامه، تجار دو کشور از تخفیفات گمرکی در راستای افزایش تجارت و دادوستد می‌توانند استفاده کنند. دلیل اجرایی نشدن این موافقتنامه در سال‌های گذشته، اعمال ممنوعیت‌ها و محدودیت‌ها از سوی ایران بود. ایران ممنوعیت‌هایی را برای واردات برخی از کالاها اعلام کرده و همین موضوع سبب شد تا تجارت ترجیحی ایران با پاکستان در هاله‌ای از ابهام قرار گیرد. وی با بیان اینکه قبل از امضا و اجرای موافقتنامه‌های تجارت آزاد و تعرفه ترجیحی، مجموعه‌هایی مانند موسسه مطالعات بازرگانی، اتحادیه‌ها و انجمن‌ها آن‌ها را مطالعه و بررسی می‌کنند، تاکید کرد: مجموع نظرات کارشناسی مشخص می‌کند که موافقتنامه‌های تجاری میان ایران و سایر کشورها، به نفع کشور خواهند بود یا به ضرر آن. به عنوان مثال مطالعات نشان می‌دهد با اجرای موافقتنامه تجارت ترجیحی با پاکستان ما یک افزایش چند ۱۰۰ درصدی صادرات خواهیم داشت.

■ اهمیت اصلاح موافقتنامه‌های ترجیحی

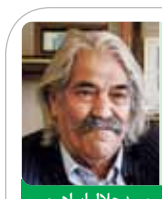
رئیس سازمان توسعه تجارت یکی از عوامل رونق نیافتن تجارت با پاکستان را اجرا نشدن موافقنامه تجارت ترجیحی عنوان کرد و افزود: در موضوع محصولات کشاورزی، به علت ممنوع شدن واردات ۳۰ هزار تن نارنگی از پاکستان توسط ایران، خود را از صادرات ۷۰۰ هزار تن سیب به این کشور محروم کردیم. در تجارت هر دو کشور می‌خواهند محصولی را صادر و محصول دیگر را وارد و بر اساس منافع خود حرکت کنند. اجرای این موافقتنامه تنها در حوزه کشاورزی افزایش چند ۱۰۰ درصدی صادرات را موجب می‌شود؛ رشدی که به خاطر چند واردات کوچک جلوی آن گرفته شده بود. وی با تاکید بر اینکه منافع کشور در موافقتنامه‌های تجارت آزاد و تعرفه ترجیحی رعایت می‌شود تا تبدیل به واردکننده صرف نشویم، گفت: در دولت جدید بحث بازنگری روی موافقتنامه تجارت ترجیحی با ترکیه را داریم و معتقدیم موافقتنامه فعلی، ایران را تبدیل به واردکننده می‌کند. بنابراین اصلاح آن در دستور کار قرار دارد. علاوه بر آن، موافقتنامه‌های تجاری موجود با کشور چین نیز نیاز به بازنگری جدی دارد. از سویی دیگر باید در نظر داشت در حوزه اوراسیا موافقتنامه تجارت آزاد و ترجیحی موجب می‌شود تا چندین میلیارد دلار صادرات داشته باشیم. چرا که کشورهای این حوزه تولیدات ویژه‌ای در بحث کالاهای مدنظر در توافقنامه‌های موجود را نداشته و این یک فرصت مناسب برای ایران است. پیمان‌پاک درباره آزاد شدن واردات کیف، کفش و منسوجات از پاکستان و تأثیر آن بر تولید داخل گفت: در حال حاضر نیازی بالغ بر ۸ میلیارد دلار نیاز کیف، کفش و منسوجات در حوزه اوراسیا وجود داشته و این کشورها خواهان واردات از ایران هستند. باید با ایجاد بستر و فضای مناسب، حضوری جدی در بازار کشورهای منطقه داشته باشیم.

■ سخن پایانی

کارشناسان و فعالان تجاری، اجرای موافقتنامه تجارت ترجیحی را یکی از ابزارهای اصلی توسعه تجارت معرفی می‌کنند. آن‌ها معتقدند در صورت اجرای درست و اصولی تجارت ترجیحی با سایر کشورها، می‌توان به توسعه اقتصادی به‌ویژه رشد صادرات غیرنفتی دسترسی پیدا کرد.

یادداشت

ایران فرصت‌های تجاری را از دست می‌دهد

سیدجلال ابراهیمی
فعال تجاری

دولت سیزدهم از ابتدای آغاز به کار خود، برنامه‌های متعددی را با هدف رشد صادرات غیرنفتی تدوین کرد. تدوین هدف دستیابی به ۷۵ میلیارد دلار تجارت غیرنفتی و مثبت شدن میزان تراز تجاری کشور، از نمونه‌های توجه دولت به فعالیت‌های تجاری است. حتی در نقشه‌راه نیز به مسئله رشد صادرات غیرنفتی توجه شده و قرار بود تا انتهای امسال، تغییرات شگرفی را در آمار تجارت ایران شاهد باشیم، اما آمار میزان تجارت غیرنفتی انجام‌شده طی ۸ ماه نخست امسال نشان می‌دهد، آن‌طور که بایدوشاید، در راستای تحقق اهداف عنوان‌شده حرکت نکرده‌ایم. آمار منتشرشده از سوی سازمان گمرک نشان می‌دهد نه‌تنها تراز تجاری کشور در این مدت منفی بوده، بلکه اقلام صادرشده تحت‌عنوان صادرات غیرنفتی، بیشتر مواد خام پتروشیمی و مواد معدنی بوده‌اند، هرچند صادرات محصولات کشاورزی در این مدت کاهش داشته، اما همچنان این کالاها در فهرست اقلام مهم صادراتی ایران به‌شمار می‌روند، همچنین بخش دیگری از اطلاعات موجود نشان می‌دهد که مهم‌ترین شرکای تجاری ایران کشورهای همسایه و بخش زیادی از صادرات، به این مقاصد بوده است، بنابراین نه‌تنها کالاهای مناسبی برای صادرات در دست نداشتیم، بلکه مقاصد متنوع و متعدد صادراتی نیز نداشتیم. در چنین شرایطی انتظار نمی‌رود، اهداف عنوان‌شده در برنامه‌هایی مانند نقشه‌راه، تحقق یابند و تجارت احوال خوبی داشته باشد.

به‌طورکلی، ایران طی سال‌های گذشته فرصت‌های زیادی را برای توسعه تجارت خود نه‌تنها با کشورهای منطقه بلکه با تمامی کشورهای جهان از دست داد. دلیل اصلی این از دست رفتن ظرفیت‌ها را می‌توان نبود رویکرد صحیح به تجارت کلان، تدوین برنامه‌های نامناسب، بی‌توجهی به اهمیت توازن در صادرات و واردات و در نهایت اتخاذ تصمیمات اشتباه مکرر عنوان کرد. بدیهی است که فعالیت‌های بازرگانی، نیازمند تهیه بسترها و فراهم کردن تمامی الزامات اقتصادی هستند که ایران در این موضوع ناموفق عمل کرده است. در غیاب ایران و زمانی که مشغول از دست دادن فرصت‌های تجارت بین‌المللی بودیم، کشورهای دیگری مانند ترکیه، وارد میدان شده و توانستند با تولید و عرضه کالاهای باکیفیت و دارای مزیت رقابتی، سهم زیادی از بازار کشورهای همسایه را در دست خود بگیرند. ترکیه از سال‌های قبل توانست با برنامه‌ریزی صحیح و انجام اقدامات جدی در عرصه تجارت، وارد بسیاری از بازارهای صادراتی شده و خود را به‌عنوان یک کشور قدرتمند و باثبات تامین‌کننده به سایر کشورها معرفی کند. ترکیه ابتدا به کشورهای حوزه CIS ورود و پس از تثبیت خود در بازار این کشورها، تلاش کرد تا هدف‌های صادراتی خود را گسترش بخشد. امروزه ترکیه توانسته وارد بازار کشورهای آسیای شرقی شده و با تجار بزرگ جهانی مانند چین، به معامله بپردازد. تمامی این موفقیت‌ها در حالی است که ایران می‌توانست جای ترکیه باشد و از مزیت‌های تجارت آزاد با جهان بهره‌برداری کند؛ متاسفانه وجود مسائلی همچون ضعف‌های مدیریتی، خلأهای تجهیزات مربوط به حمل‌ونقل، کمبود تولیدات صادرات‌محور و بی‌توجهی به فرصت‌های تجاری سبب شده تا صادرات غیرنفتی ایران به صادرات مواد خام و معدنی محدود شود. موفقیت تجاری حاصل برنامه‌ریزی، تلاش و تدوین راهبردهای کارآمد بوده و بدون تدوین و اجرایی کردن دستورالعمل‌های کارآمد نمی‌توان وارد بازارهای صادراتی شد.

همان‌طور که پیش‌تر گفته شد، توسعه تجارت به ابزارها و لوازم متعددی نیاز دارد. از مهم‌ترین نیازهای فعلی تجارت ایران می‌توان به قدرتمندسازی حمل‌ونقل لجستیکی و سیستم ترانزیتی کشور تاکید کرد. از سویی دیگر، برای صادرات، تولید محصولات صادرات‌محور از نیازهای اساسی است. امروزه بخشی از کالاهای صادراتی ایران را محصولات کشاورزی و دامی تشکیل می‌دهند، هرچند در تجارت این کالاها نیز موفق نیستیم، چرا که بیشتر به‌دلیل مشکلات قانونی، ضعف‌های لجستیکی و سایر نقص‌های این‌چنینی پشت مرز کشورها مانده و فاسد می‌شوند، بنابراین ایران باید با فراهم کردن زیرساخت‌های فنی موردنیاز و به‌روز جهانی و همچنین برنامه‌ریزی مناسب و کاربردی، به اصلاح ساختارهای صادراتی خود توجه کند. تنها در این صورت می‌تواند در دستیابی به اهداف عنوان‌شده در نقشه‌راه یا سایر برنامه‌های خود موفق عمل کند.

بررسی صمت از میزان تحقق اهداف نقشه‌راه در توسعه صادرات غیرنفتی

مسیر تجارت پر دست‌انداز است

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

صادرات غیرنفتی، مقوله‌ای است که طی سال‌های اخیر به‌ویژه پس از افزایش تحریم فروش نفت ایران، بیشتر موردتوجه سیاستمداران و تصمیم‌سازان قرار گرفت؛ آماری که مدیران دولتی از آن به‌عنوان تجارت غیرنفتی ایران یاد می‌کنند، نشان می‌دهد مواد اولیه، ماده معدنی و تولیدات بالادستی صنایع پتروشیمی بخش زیادی از صادرات کشور را تشکیل می‌دهند. این در حالی است که بنا بر آمار موجود، سهم صنعت از کل ارزش صادرات غیرنفتی، تنها ۹ درصد است و کالاهایی با ارزش‌افزوده بالا یا خدمات، در سبد صادراتی ایران حضور پررنگی ندارند. چندی پیش، وزیر صنعت، معدن و تجارت اعلام کرده بود تا پایان سال تراز تجارت ایران مثبت شده و اهداف اعلام‌شده در نقشه‌راه نیز منجر به بهبود تراز تجاری کشور خواهد شد، اما شرایط فعلی، روندی خلاف این مسئله را نشان می‌دهد. در حالی که براساس اهداف تجاری نقشه‌راه، قرار است تا پایان سال صادرات غیرنفتی رشد داشته و ارزآوری در این بخش افزایش یابد. کارشناسان و فعالان تجاری معتقدند برای دستیابی به این مقصود، نه‌تنها برنامه‌های کاربردی و موثر تدوین نشده، بلکه از فرصت‌های در دست نیز تا به امروز نتوانسته‌ایم به‌نحو صحیح استفاده کنیم، بنابراین بازنگری و اصلاح سیاست‌های وضع‌شده در بخش تجارت، از موارد ضروری برای بهبود شرایط فعلی صادرات است. صمت در این گزارش، ضمن بررسی آمارهای تجارت ایران در چند ماه اخیر، درباره لوازم توسعه صادرات غیرنفتی و دستیابی به اهداف نقشه‌راه با کارشناسان و فعالان تجاری به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

یکی از مسائل حائز اهمیت در بحث توسعه صادرات غیرنفتی، ایجاد تنوع در سبد صادراتی است. تنوع در سبد صادراتی به‌معنای افزایش تعداد کالاهای صادرات‌محور است و این اقدام جز با توسعه صنایع پایین‌دستی محقق نخواهد شد

فرصت‌ها شناسایی شوند

یدالله صادقی که ریاست سازمان صنعت، معدن و تجارت استان تهران را در کارنامه خود دارد، در گفت‌وگو با صمت، مهم‌ترین عامل توسعه تجارت را تولید کالاهای صادرات‌محور عنوان کرد و در این‌باره توضیح داد: یکی از اصولی که عامل توسعه تجارت کشورها است، وجود کالای صادرات‌محور است و ایران در این زمینه ضعف جدی دارد. دولت چندی پیش، نقشه راه صنعت و تجارت را تدوین کرد و براساس آن قصد داشت تا پایان امسال، به رشد صادرات غیرنفتی و مثبت شدن تراز تجاری کشور دست یابد، اما اگر نگاهی به آمارهای موجود در بحث تجارت بیندازیم، خواهیم دید نه‌تنها تراز فعلی تجارت مثبت نیست، بلکه کالاهای صادرشده از ارزش بالایی برخوردار نبودند.

وی ادامه داد: رشد اقتصادی در سایه توسعه تجارت و رونق صادرات، نیازمند بررسی دقیق و کارشناسی از وضعیت موجود، ظرفیت‌ها، فرصت‌ها و در نهایت تدوین و اجرایی کردن برنامه‌های صحیح است، اما این رویکرد در بدنه مدیریت دولتی وجود نداشته و در نهایت طی چند مدت اخیر ضربه‌های مهمی به تجارت کشور وارد شده است. یکی از نکات مهم توسعه تجارت غیرنفتی، وجود مزیت رقابتی برای کالاهای تولیدشده است و نباید نسبت به این مسئله بی‌تفاوت بود.

صادقی تصریح کرد: کالایی که برای صادرات تولید می‌کنیم، باید از جنبه‌های مختلف به‌ویژه کیفیت و نرخ دارای مزیت رقابتی باشند. به‌بیانی دیگر، کالاهای صادراتی باید در مقایسه با تولیدات مشابه در بازارهای جهانی، از کیفیت، ارزش و نرخ مناسب‌تر و بهتری برخوردار باشند. در چنین شرایطی کالاهای ایرانی می‌توانند سهم خوبی در بازار کشورهای مختلف داشته باشند، اما در حال حاضر چنین رویکردی در روند تولید و صادرات کشور وجود ندارد.

▣ ظرفیت توسعه صادرات

صادقی به اهمیت افزایش تولید کالاهای دانش‌محور و به‌روز جهانی تاکید کرد و در این‌باره توضیح داد: یکی از دسته کالاهایی که برای فروش آنها بازار پررونقی در جهان وجود دارد، تولیدات دانش‌بنیان و کالاهایی با فناوری‌های جدید است. ایران توانایی و ظرفیت توسعه صنایع مختلف در این حوزه را دارد و می‌تواند ضمن بکارگیری دانش روز جهان در تولید، محصولاتی باکیفیت و ارزش بسیار بالا تولید کند.

این کارشناس اقتصادی ادامه داد: هرچند در بحث واردات ماشین‌آلات و تجهیزات مناسب، محدودیت‌هایی وجود دارد، اما همچنان ظرفیت استفاده فناوری در تولید و در نهایت صادرات ارزش‌افزوده آن وجود دارد، همچنین از این فناوری حتی می‌توان در بحث بهبود کیفیت تولیدات صادرات‌محور نیز بهره گرفت، بنابراین با اصلاح رویکردها و همچنین تدوین برنامه‌های مناسب، می‌توان شرایط فعلی تجارت و صادرات غیرنفتی را بهبود بخشید. صادقی افزود: نکته دیگری که در تولید کالاهای صادرات‌محور باید به آن توجه داشت، نرخ تمام‌شده محصولات است. نرخ نهایی محصولات باید به‌گونه‌ای باشد که در فعالیت صادراتی، مزیت رقابتی ایجاد کند. با تامین کیفیت لازم و کاهش نرخ نهایی، کالاهای ایرانی شانس بیشتری برای حضور در بازارهای مختلف جهانی دارند و می‌توانند درآمدزایی‌های جدی را برای کشور رقم بزنند، همچنین از سویی دیگر، از خام‌فروشی و صادرات مواد ارزشمند معدنی و نفتی جلوگیری و کالایی با ارزش‌افزوده بالاتر صادر خواهد شد، بنابراین توجه به کیفیت، ارزش و در نهایت نرخ محصول تولیدشده مولفه‌ای مهم در توسعه صادرات غیرنفتی است.

▣ اهمیت تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده

صادقی در ادامه صحبت‌های خود تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده و خروج از خام‌فروشی را الزامی مهم برای بهبود تجارت و بهبود شرایط اقتصادی کشور عنوان کرد و در این‌باره گفت: هدف‌گذاری‌های انجام‌شده در نقشه‌راه یا سایر برنامه‌های تجاری که بیشتر توسعه صادرات غیرنفتی را دنبال می‌کنند، قابلیت دسترسی دارند، اما برای تحقق این اهداف، باید زمینه‌های دستیابی به آن را فراهم کرد. اگر به آمار فعلی تجارت ایران نگاهی بیندازیم، خواهیم دید بخش زیادی از صادرات غیرنفتی کشور، مواد معدنی و مشتقات نفتی هستند. برای خروج از این روند نامطلوب، نیاز داریم تا چرخه ارزش‌افزوده را تکمیل و مواد اولیه را تا حد امکان فرآوری کنیم. این کارشناس تجاری تصریح کرد: سیاست اصلی رشد صادرات غیرنفتی کشور باید برپایه تولید و فروش کالاهایی با ارزش‌افزوده بالا باشد. درغیراین‌صورت، از دارایی و ظرفیت‌های خود به‌خوبی استفاده نکرده‌ایم و نتوانسته‌ایم به اهداف تجاری مدنظر دست‌یابیم. در حال حاضر، صنایع پتروشیمی کشور دارای مزایا و ظرفیت‌های زیادی است و البته دارای منابع غنی از نفت و گاز هستیم، بنابراین فرصت مناسبی برای توسعه صنایع پایین‌دستی به‌ویژه صنایع فلزی و صنایع پلاستیکی داریم و می‌توانیم به‌سمت تولید و صادرات کالاهایی با ارزش‌افزوده بالا حرکت کنیم.

صادقی خاطرنشان کرد: توجه به مبانی توسعه تولید می‌تواند نه‌تنها تجارت خارجی بلکه تجارت داخلی را نیز سامان بخشد. تنوع سبد صادراتی، تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده، ایجاد مزیت رقابتی با کاهش نرخ و افزایش کیفیت ابزارهای مهمی است که در نهایت رشد صادرات غیرنفتی و ارزآوری را برای کشور رقم خواهد شد.

▣ بسترهای اشتغالزایی فراهم شود

صادقی در پایان، به هدف عنوان‌شده در نقشه‌راه مبنی بر افزایش اشتغالزایی اشاره کرد و گفت: علاوه بر تمامی موارد عنوان‌شده مبنی بر بسترها و الزامات توسعه صادرات، دولت باید همواره تسهیل فضای کسب‌وکار و ارائه مشوق‌های مناسب به تولیدکنندگان و صادرکنندگان را نیز مدنظر خود قرار دهد. تنها در بستری امن، مطمئن و تسهیل‌شده فعالیت‌های اقتصادی رشد یافته و در نهایت اشتغالزایی رخ خواهد داد. وی تصریح کرد: در بخش تجارت نیز ارائه کمک‌های مناسب به صادرکنندگان می‌تواند ضمن توسعه تجارت، اشتغالزایی و بهبود فضای کسب‌وکار را به‌همراه داشته باشد. کاهش هزینه‌های صادرات، از مهم‌ترین این کمک‌ها محسوب می‌شود و دولت باید به این نکته نیز توجه لازم داشته باشد.

> نرخ نهایی محصولات باید به‌گونه‌ای باشد که در فعالیت صادراتی، مزیت رقابتی ایجاد کند. با تامین کیفیت لازم و کاهش نرخ نهایی، کالاهای ایرانی شانس بیشتری برای حضور در بازارهای مختلف جهانی دارند و می‌توانند درآمدزایی‌های جدی را برای کشور رقم بزنند

تزلزل تجارت با تغییر مدیران

جمشید نفر، فعال تجاری در گفت‌وگو با صمت، به اهمیت اصلاح روندهای استراتژیک مدیریتی در بخش تجارت تاکید کرد و گفت: دولت اهداف متعددی را با مضمون توسعه تجارت تدوین کرده و دستیابی به تراز تجاری مثبت و رشد چندبرابری صادرات غیرنفتی، از جمله این موارد است. در نقشه‌راه نیز به تمامی این موارد اشاره شده، اما متاسفانه بسترهای لازم برای تحقق اهداف مذکور فراهم نیست. موارد متعددی را می‌توان به‌عنوان دلایل محدود بودن میزان صادرات غیرنفتی ایران اعلام کرد که توجه به تمامی آنها، از الزامات بهبود وضعیت فعلی تجارت است. وی تصریح کرد: یکی از ایرادات اساسی موجود نه‌تنها در تجارت بلکه در بخش‌های مختلف اقتصادی، لرزان بودن پایه‌های مدیریت است. مدیریت بخش‌های مختلف دولتی به‌صورت مستمر تغییر کرده و افراد نمی‌توانند برنامه‌های کلان چند ساله را تدوین و اجرایی کنند. این در حالی است که بسیاری از بخش‌های اقتصادی مانند تجارت، به برنامه‌های بلندمدت نیاز دارد و اجرای آنها محتاج فراهم کردن بسترهای فنی و تخصصی است. از سویی دیگر، فعالیت تجاری یک روند زمانبر و بدیهی است که ثبات مدیریتی و استراتژیک نقشی اساسی را در این امر ایفا می‌کند. نفر خاطرنشان کرد: به‌دلیل تغییرات مستمر مدیریتی، مدیران تمایل به اجرای برنامه‌های کوتاه‌مدت دارند. علاوه بر آن، تغییرات قوانین، تصویب بخشنامه‌های متعدد و سایر موارد این‌چنینی، ثبات را از فعالیت تجار سلب کرده است. این نوع عملکردها نمی‌تواند اقتصاد کلان و تجارت خارجی کشور را بهبود بخشد.

▣ چالش‌های تزانزیت ادامه دارد

نفر در ادامه صحبت‌های خود، کمبود زیرساخت‌های لجستیکی را یکی از عوامل تراز منفی تجارت ایران و ناتوانی در توسعه صادرات عنوان کرد و در این‌باره گفت: یکی دیگر از مشکلات فعلی تجارت خارجی ایران، به‌ویژه در امر صادرات، وجود ضعف‌های جدی در مسئله حمل‌ونقل و ترانزیت کالاها است. بسیاری از تولیدات ایرانی به‌دلیل نبود بسترهای مناسب لجستیکی، توانایی صادرات ندارند و از ظرفیت این کالاها برای درآمدزایی مغفول مانده‌ایم. نه‌تنها کمبود ماشین‌آلات برای حمل‌ونقل بلکه ضعف‌های ترانزیتی نیز سبب شده تا از فرصت‌های مهمی در تجارت خارجی کشور باز بمانیم. وی تاکید کرد: ضعف در امر حمل‌ونقل و ترابری کالاها، در صادرات برخی کالاها مانند صنایع غذایی و محصولات کشاورزی تبدیل به یک چالش جدی شده است. سالانه فرصتی بالغ بر یک میلیارد دلار از صادرات بخش کشاورزی را به‌دلیل نداشتن تجهیزات مناسب از دست می‌دهیم. این بخش از تولیدات، فرصت‌های مهم صادراتی به‌ویژه به کشورهای همسایه محسوب می‌شوند، اما به‌دلیل کمبود امکانات، ارزآوری در این بخش برای ایران با اماواگرهای زیادی همراه است.

▣ تنوع سبد صادراتی فراموش شد

نفر در ادامه صحبت‌های خود یکی از لوازم دستیابی به توسعه تجارت را تنوع سبد صادراتی عنوان کرد و گفت: دولت طی چند مدت اخیر، آمارهای متعددی را مبنی بر میزان توسعه تجارت ایران اعلام کردند، اما ایران در این مدت بیشتر واردکننده و صادرات انجام‌شده هم مواد معدنی، محصولات پتروشیمی و مشتقات نفتی بوده‌اند. ایران در این مدت نتوانسته قدم مثبتی در زمینه صادرات غیرنفتی بردارد، چرا که کالاهای صادرشده، تولیداتی با ارزش‌افزوده بالا نبودند. وی ادامه داد: یکی از مسائل حائزاهمیت در بحث توسعه صادرات غیرنفتی، ایجاد تنوع در سبد صادراتی است. تنوع در سبد صادراتی به‌معنای افزایش تعداد کالاهای صادرات‌محور است و این اقدام جز با توسعه صنایع پایین‌دستی محقق نخواهد شد. در حال حاضر تنها ۵ دسته کالا، ۸۰ درصد از صادرات غیرنفتی ایران را تشکیل می‌دهند و همان‌طور که پیش‌تر به آن اشاره شد، مواد پتروشیمی و مواد معدنی جایگاه مهمی در این آمار دارند. این فعال تجاری تاکید کرد: تا زمانی که به مسئله تنوع سبد صادراتی و تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده توجه جدی نداشته باشیم، نمی‌توانیم خود را کشوری صادرکننده و موفق در تجارت جهانی بدانیم.

▣ کمبود تجهیزات برای فرآوری

این فعال تجاری، نبود نگاه‌های مناسب تولیدی و استراتژی‌های صحیح و اصولی صادراتی را یکی از مهم‌ترین دلایل توسعه نیافتن صنایع پایین‌دستی دانست و دراین‌باره توضیح داد: یکی از مسائلی که سبب شده در تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده موفق نباشیم، کمبود تجهیزات مناسب است. امروزه به‌دلیل ضعف‌های تجهیزاتی و لجستیکی، فعالیت‌های مربوط به فرآوری به‌درستی انجام نشده و با مواد اولیه موجود مانند مواد معدنی و ذخایر نفتی، محصولاتی با ارزش‌افزوده بالا تولید نمی‌شوند. به این دلیل است که شاهد صادرات موادخام و بدون فرآوری در سطح گسترده هستیم. نفر تصریح کرد: تا به امروز، سرمایه‌گذاری‌های عظیمی برای توسعه صنایع پتروشیمی انجام شده، اما متاسفانه همچنان در این حوزه خام‌فروشی داریم و زنجیره صادراتی این حوزه تکمیل نشده است. صنعت پتروشیمی تا به امروز نتوانسته ضمن افزایش اشتغال پایدار، کالاهای صادرات‌محور با ارزش‌افزوده بالا تولید کند. علت این موضوع را می‌توان نبود نگاه بلندمدت در بدنه مدیریتی در راستای راه‌اندازی صنایع و حلقه‌های وابسته به آن عنوان کرد. وی در پایان خاطرنشان شد: واردات فناوری به‌روز و تجهیزات مناسب و پیشرفته، نقش مهمی در تکمیل زنجیره ارزش‌افزوده و اصلاح رویکرد مدیران، در بهبود ساختارهای تجاری تاثیر مثبت و مهمی خواهد داشت.

سخن پایانی

بررسی وضعیت تراز تجاری ۸ ماه ابتدایی سال‌های ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ نشان می‌دهد که بیشترین تراز تجاری منفی مربوط به امسال است. آمارهای موجود نشان می‌دهد تراز تجاری ۸ ماه نخست ۱۳۹۸ ، رقمی معادل منفی‌یک میلیارد و ۷۲۱ میلیون دلار بود که در سال ۱۳۹۹ به منفی ۴ میلیارد و ۵۵۲ میلیون دلار رسید. این رقم در سال ۱۴۰۰ منفی یک میلیارد و ۲۲۴ میلیون دلار اعلام شد، بنابراین باتوجه به اینکه تراز تجاری ۸ ماه نخست ۱۴۰۱ معادل منفی ۴ میلیارد و ۷۴۸ میلیون دلار است، شاهد منفی‌ترین تراز تجاری در بازه ۸ ماه نخست امسال هستیم، بنابراین برنامه‌های دولت سیزدهم تا به امروز آن‌طور که باید و شاید راهگشا نبودند. کارشناسان اقتصادی معتقدند بازنگری قوانین تجاری، فراهم کردن بسترهای لجستیکی مانند بهبود وضعیت جاده‌ها و زیرساخت‌های تجهیزاتی و در نهایت وجود رویکردهای تخصصی مدیریتی در امر تجارت از مهم‌ترین لوازم دستیابی به توسعه صادرات است. توجه به تمام ابعاد تجارت، از درجه اولویت بالایی برخوردار است و در این میان توسعه صنایع پایین‌دستی می‌تواند در جلوگیری و کاهش خام‌فروشی و همچنین رشد صادرات غیرنفتی موثر باشد.

۵۰ درصد اهداف اشتغالزایی ۱۴۰۱ محقق شد

تو هم تحقق

وزارت صنعت، معدن و تجارت با رونمایی از اهداف کمی تولید و تجارت در سال ۱۴۰۱ اعلام کرد انتظار دارد ۶۰۰ هزار شغل جدید در بخش خدمات ایجاد شود. پیش‌بینی شده بخش معدن نیز امسال را با کمترین میزان اشتغالزایی به‌میزان تنها ۱۲ هزار شغل جدید به پایان برساند. این وعده‌ای بود که اوایل سال جاری ازسوی وزارت صمت مطرح شد. ازسوی دیگر براساس گزارشی که وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در جلسه اخیر شورای‌عالی اشتغال، با استناد به داده‌های داشبورد تمام‌شماری سامانه جامع رصد اشتغال، از تعداد اشتغال جدید ثبت شده در کشور در ۷ ماه ابتدایی امسال ارائه کرده، در ۶ ماه ابتدایی امسال ۶۵۶ هزار و ۱۶۲ شغل جدید در کل کشور به ثبت رسیده است. در نتیجه باتوجه به داده‌های آماری باید گفت درصد قابل‌توجهی از این هدف‌گذاری محقق شده، این در حالی است که به‌تازگی دولت با محدودسازی فضای مجازی و پلتفرم‌های خارجی بسیاری از مشاغل را تعطیل کرد. صمت در این گزارش به بررسی وضعیت اشتغالزایی در سال ۱۴۰۱ پرداخته است.

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

به‌عقیده برخی کارشناسان کسب‌وکار در ۲ ماه گذشته بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ هزار شغل از بین رفته و احتمال بیکاری ۱۰ میلیون نفر در ایران وجود دارد

خوش‌خیالی کافی نیست؟

خبرهای آماری از اقدامات سازنده و اشتغالزایی ۶۵۶ هزار و ۱۶۲ مورد در سال جاری و وعده‌های خوش‌رنگ‌ولعاب در حالی به گوش می‌رسد که به‌عقیده برخی کارشناسان کسب‌وکار در ۲ ماه گذشته بین ۲۵۰ تا ۳۰۰ هزار شغل از بین رفته و احتمال بیکاری ۱۰ میلیون نفر در ایران وجود دارد، این در حالی است که ایران ۷۲ میلیون کاربر اینترنتی دارد که حدود ۵۵ درصد آنها از شبکه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند. ه

مچنین آمارهای وزارت ارتباطات نشان می‌دهد، اینستاگرام در ایران ۴۸ میلیون، واتس‌آپ حدود ۵۲ میلیون و تلگرام ۵۰ میلیون کاربر دارد؛ ۳ شبکه اجتماعی و پیام‌رسان که حالا همه‌شان فیلتر هستند.

همچنین چندی پیش دبیر اتحادیه کسب‌وکارهای فضای مجازی اعلام کرد معیشت ۱۰ میلیون نفر اکنون وابسته به فضای مجازی است، این در حالی است که تحقیقات میدانی نصر تهران نشان داد قطعی اینترنت و اعمال محدودیت‌ها، روزانه بین ۵۰ تا ۵۰۰ میلیون تومان به هر کسب‌وکار ضرر وارد می‌کند؛ ضرری که تنها اثرات کوتاه‌مدت این محدودیت‌ها هستند و همچنان امکان برآورد خسارت‌های بلندمدت و احتمالا جبران‌ناپذیر آنها وجود ندارد. به این ترتیب مشخص شد ۵۳ درصد کسب‌وکارها روزانه ۵۰ میلیون تومان، ۲۱ درصد بین ۵۰ تا ۱۰۰ میلیون تومان، حدود ۱۸ درصد بین ۱۰۰ تا ۵۰۰ میلیون تومان و نزدیک ۸ درصد روزانه بالاتر از ۵۰۰ میلیون تومان خسارت می‌بینند.

به‌عقیده برخی کارشناسان قطع اینترنت و فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی خلاف طرح توسعه اشتغال در کشور است. طبق برآوردها پس از قطع اینترنت و فیلتر شدن برخی شبکه‌های مجازی، حدود ۳۵۰ هزار شغل آنلاین تعطیل شده‌اند، این در حالی است که باتوجه به رویکرد جدید فعالیت‌های اقتصادی در دنیا، استفاده از بستر اینترنت و فضای مجازی یکی از فرصت‌های خوب برای رونق اشتغال است. ظاهرا بستن راه اشتغال آنقدر وقت برخی مسئولان را گرفته که فرصت بررسی و اعلام آمارهای جدید را ندارند و شعارهای خود را به‌عنوان آمار اعلام می‌کنند.

معجزه نیز کاری نمی‌کند

پیمان مولوی، کارشناس اقتصاد درباره هدف‌گذاری وزارت صنعت، معدن و تجارت مبنی بر ایجاد ۶۰۰ هزار شغل در سال جاری به صمت گفت: جمعیتی حدود ۴۵ میلیون نفر، مخاطب کسب‌وکارهای آنلاینی هستند که در بستر پلتفرم‌های خارجی فعالیت می‌کنند. همچنین براساس آمارهای مستند حدود یک‌میلیون و ۷۰۰ هزار شغل در بستر اینستاگرام ایجاد شده است. این حجم از کسب‌وکار هر روز حدود ۳۲ هزار میلیارد تومان گردش مالی را ثبت کرده‌اند، با این حال به‌تازگی این بستر کسب‌وکار از بین رفته است. در نتیجه قطعی‌های مکرر اینترنت و فیلترینگ پلتفرم‌های خارجی حدود یک‌میلیون شغل در حوزه اینترنت از بین رفته است؛ به‌عبارت دیگر نه‌تنها شغلی ایجاد نشد، بلکه سایر مشاغل نیز از دست رفتند.

وی با اشاره به هزینه‌های لازم برای ایجاد شغل بیان کرد: براساس برخی برآوردها که توسط نهادهای دولتی ارائه شده، برای ایجاد هر شغل پایدار سرمایه‌گذاری بنیادینی حدود ۲۵۰ میلیون تومان نیاز است. این سرمایه باتوجه به کسری‌های دولت چگونه باید تامین شود؟ در حقیقت برای ایجاد شغل دولت فعلی باید حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری کند؛ با این وصف حتی معجزه نیز نمی‌تواند این هدف را محقق کند و با ادامه روند فعلی مشاغل محدودتر می‌شوند و بسیاری از افراد شاغل مهاجرت خواهند کرد.

این کارشناس اقتصاد باتوجه به محدودسازی اینترنت گفت: نبود شناخت کافی از اقتصاد یکی از دلایل اصلی تصمیم‌گیری‌های یک‌شبه و بی‌اساس است. کاش مسئولان کمی جامع‌تر فکر می‌کردند تا مردم را در این شرایط بد اقتصادی ناشی از تحریم‌ها و کرونا تحت فشار بیشتری نگذارند. بسته‌ای که کشور بیش از اندازه به آن نیاز دارد، بسته شایسته‌سالاری و عقلانیت است.

▣ امکان ایجاد یک میلیون شغل وجود ندارد

مولوی با اشاره به اجرایی نشدن بسیاری از مصوبه‌ها اظهار کرد: گاهی برخی از تصمیم‌گیری‌ها شعارها و اهدافی بی‌نتیجه است. فعالان اقتصادی چیزی از دولت نمی‌خواهند و تنها خواسته آنها این است که مسئولان اطلاعات کارشناسی کافی از حوزه فعالیت‌شان داشته باشند.

وی با بیان اینکه توانایی ایجاد یک میلیون شغل وجود ندارد، افزود: رشد ۴ درصدی تولید ناخالص داخلی در ایران توانایی ایجاد سالانه یک میلیون شغل را ندارد. تولید ناخالص داخلی یک کشور شامل تمام مصرف خصوصی و عمومی، هزینه‌های دولتی، سرمایه‌گذاری‌ها، اضافات به موجودی‌های خصوصی، هزینه‌های ساخت‌وساز پرداخت‌شده و تراز تجاری خارجی می‌شود. از میان تمام اجزای تشکیل‌دهنده GDP یک کشور، تراز تجاری خارجی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. تولید ناخالص داخلی یک کشور زمانی افزایش می‌یابد که ارزش کل کالاها و خدماتی که تولیدکنندگان داخلی به کشورهای خارجی می‌فروشند، از ارزش کل کالاها و خدمات خارجی که مصرف‌کنندگان داخلی خریداری می‌کنند، بیشتر شود. وقتی این وضعیت پیش می‌آید، می‌گویند آن کشور مازاد تجاری دارد.

▣ راهکار چیست؟

این کارشناس اقتصاد در بیان راهکارهایی برای تحقق اهداف در نظر گرفته شده، اظهار کرد: راهکار بهبود وضعیت فعلی بازگشت به عقلانیت، ایجاد ارتباط خوب با دنیا، به نتیجه رساندن برجام و اولویت قرار دادن اقتصاد است.

در ۶ ماه ابتدایی امسال ۶۵۶ هزار و ۱۶۲ مورد اشتغال جدید در کل کشور به‌ثبت رسیده است

جمعه‌بازار ایجاد کنید

عبدالمجید شیخی، تحلیلگر اقتصاد درباره هدف‌گذاری وزارت صنعت، معدن و تجارت مبنی بر ایجاد ۶۰۰ هزار شغل در سال جاری به صمت گفت: دولت در حال آماده‌سازی زیرساخت‌های لازم برای تسهیل فضای کار است و مسیر خوبی را شروع کرده است؛ هرچند به‌عقیده من میزان تحقق این هدف باید در مجموع ۴ سال فعالیت دولت بررسی شود.

وی با اشاره به اقدامات موثر دولت سیزدهم در تنظیم وضعیت بازار عنوان کرد: رشد تولید ناخالص ملی و تجارت خارجی در دوران دولت سیزدهم رخ داد که حاصل سیاست‌های درست و از مهم‌ترین اقدامات در جهت توسعه اقتصادی است.

همچنین تامین کالاهای اساسی وظیفه ذاتی هر دولتی است که متاسفانه دولت قبلی در این امر کوتاهی کرد و امروز شاهدیم با اقدامات دولت سیزدهم زمان معطلی خریدار به صفر رسیده و اعتماد مردم به دولت بیشتر شده است. این دولت اقدامات ارزنده‌ای را در حوزه‌های مختلف از جمله اقتصاد، مسائل اجتماعی، سیاسی و امنیتی کشور انجام داده است.

افزایش صادرات، مدیریت واردات و بهبود فضای کسب‌وکار از مهم‌ترین دستاوردهای این دولت است. خوشبختانه این دولت زمینه‌های تقویت اقتصاد داخلی را با اهتمام به فضای کسب‌وکار و تقویت صنایع فراهم کرده است.

این تحلیلگر اقتصاد در ادامه افزود: با ساخت‌وساز مسکن بیش از ۳۰۰ رشته شغلی به تکاپو می‌افتند و موتور اقتصاد کشور به حرکت در می‌آید و شاهد ارتقای اقتصاد در بخش‌های مختلف خواهیم بود.

▣ ضرورت توسعه اقتصاد تعاونی

شیخی با اشاره به اهمیت تشکل‌های تعاونی اظهار کرد: طبق قانون اصل ۴۴ و برنامه پنج‌ساله ششم توسعه سهم بخش تعاون از اقتصاد ملی باید به ۲۵ درصد می‌رسید؛ به‌عبارت دیگر باید ۲۵ درصد تولید ناخالص داخلی حاصل فعالیت‌های تعاونی‌ها می‌بود، اما متاسفانه در وضعیت فعلی این سهم زیر ۲ درصد است. طبیعتا این میزان مطلوب کشور نیست و کشورمان نمی‌تواند از مزایای فراوان اقتصاد مبتنی بر تشکل‌های تعاونی بهره زیادی ببرد. در ۴۰ سال گذشته عمده توجه به تعاونی‌های توزیع بوده، در حالی که این بخش نازل‌ترین سطح ارزش را در اقتصاد دارد. مهم‌ترین اقدام، راه‌اندازی تعاونی‌ها در بخش تولید است. در این تعاونی‌ها درآمد بین صدها تا هزاران نفر تقسیم و تسهیم می‌شود؛ بنابراین پرواضح است که وجود تعاونی‌ها می‌تواند به تولید ناخالص ملی رونق ببخشد و مهم‌تر از آن در واقع اثر توزیعی بر درآمدی تعاونی‌ها داشته باشد. البته اگر در سامانه کسب‌وکار مجوزهای کافی داده شود، اما به تشکل‌های تعاونی‌محور مجوزهای کافی داده نشود، شاهد تاثیر حداقلی تعاونی‌ها در اقتصاد کشور خواهیم بود. وی ضمن انتقاد از بی‌توجهی به اقتصاد تعاونی‌ها بیان کرد: متاسفانه تصور درستی در زمینه نقش و اهمیت اقتصاد تعاونی‌ها در افزایش تولید، افزایش کارآفرینی، اشتغالزایی، ایجاد اعتماد جمعی، مشارکت مردمی، بازتوزیع درآمد و تحول در ارتباطات و پیوندهای اجتماعی وجود ندارد، این در حالی است که با شکل‌گیری تعاونی‌ها و جمع‌کردن خرده‌سرمایه‌ها منابع مالی لازم برای اشتغال ایجاد می‌شود.

▣ کاهش آمار بیکاری

این تحلیلگر اقتصاد با اشاره به نرخ بیکاری گفت: متاسفانه نرخ بیکاری رابطه مستقیمی با رکود دارد و هر چه رکود بالاتر برود نرخ بیکاری بالاتر می‌رود. بیکاری را می‌توان در دو بخش تقسیم کرد؛ بیکاری آشکار و بیکاری پنهان. نسبت بیکاری آشکار از پنهان مانند کوه یخی است که قله آن بیرون آب است و بخش عمده آن زیر آب قرار دارد. گاهی عوامل بازار شغل در بازار ایجاد نمی‌کنند و به دستفروشی و دلالی در خدمات و توزیع روی می‌آورند؛ یعنی بخش واسطه‌گری را می‌گیرند که خطر این روند برای اقتصاد بیشتر از بیکاری آشکار است. بیکاری از سوی دیگر نشان‌دهنده آن است که بخش واقعی اقتصاد دچار رخوت و رکود شده و تحرکی ندارد و نمی‌تواند نیرو جذب کند، ارزش‌افزوده در اقتصاد تولید نمی‌شود و تولید ناخالص ملی پایین آمده و درآمد ملی کاهش یافته و نشان‌دهنده ضعف ساختاری اقتصاد است.

▣ راهکار چیست؟

شیخی در بیان راهکارهایی برای تهیه زیرساخت‌های لازم به‌منظور ایجاد اشتغال اظهار کرد: در ابتدا باید تمام دستگاه‌های متولی بخش‌ها جمعه‌بازاری برای عرضه پروژه‌های خدماتی، صنعتی و... که آماده واگذاری به متقاضیان است در فضای کسب‌وکار ایجاد کنند. همچنین جدولی از طرح‌های ممکن‌الصدور حسب زمان و مکان تهیه و در سامانه فضای کسب‌وکار بارگذاری کنند.

▣ تسهیل مراحل صدور مجوز

این تحلیلگر اقتصاد با انتقاد نسبت به روند صدور مجوز برای کسب‌وکارها بیان کرد: زمانی می‌توان چرخه تولید و کارآفرینی را در کشور تسریع کرد که تولیدکننده و کارآفرین ایرانی ماه‌ها در صف دریافت مجوز کسب‌وکار زمان خود را از دست ندهد. اتلاف وقت به‌معنی اتلاف انرژی و از دست رفتن فرصت‌های ناب برای رونق اقتصادی است؛ بنابراین در کنار نظام بانکی برای همراهی و مساعدت‌های مالی مجوزهای موردنیاز باید حداقل ظرف یکی دو روز برای کسب‌وکارهای مختلف صادر شود. لازمه این کار جمع‌آوری مراکز اعطای مجوز در یک پنجره واحد است. همین‌طور باید برای رفع مشکلات قضایی دادسرا و دادگاه‌های ویژه اقتصادی تخصصی تشکیل شود.

سخن پایانی

صدای تعطیلی بسیاری از مشاغل پس از اعمال فیلترینگ و آمار وحشتناک نان‌های آجرشده آنقدر بالا است که به گوش همه جز آقایان رسیده است. ادعای تحقق وعده‌های اشتغال در حالی به گوش می‌رسد که بسیاری از سرپرستان خانوار با روندی که اعمال شد اکنون با مشکلات بسیاری برای معیشت مواجهند. حال این آمار شیرین اشتغالزایی باتوجه به چه سند و مدرکی ارائه می‌شود، مشخص نیست اما هر چه که هست کام بیکاران مدت‌هاست که با این خوش‌خیالی‌ها شیرین نمی‌شود.

یادداشت

راهی برای امرارمعاش

علی فاضلی
عضو هیات‌رئیسه اتاق اصناف تهران

طبق قانون، فعالان صنفی برای شروع کسب‌وکار، نیاز به دریافت مجوز از اتحادیه مربوطه یا اماکن، شهرداری، وزارت کشور، اتاق‌های اصناف و بازرگانی و... دارند. متقاضیان بنا بر نوع فعالیت باید اقدام به کسب مجوز از مراجع قانونی مربوطه کنند. در این بین، گاهی موازی‌کاری برای صدور مجوز کسب برای برخی مشاغل دردسرهایی ایجاد می‌کند و برخی دیگر با ابهاماتی در نحوه و مرجع صدور مجوز مواجهند. مشاغل کاذب، از جمله این گروه هستند که ظاهرا فعالیت و صدور مجوز آنها زیر نظر هیچ اتحادیه و صنفی نیست. بسیاری از موسسه‌هایی که تاسیس می‌شوند هم همین وضعیت را دارند. باوجود کسب‌وکار غیرقانونی این دست از فعالان بازار، نه می‌توان مانع از فعالیت آنها شد و نه می‌توان واقعیت‌ها را نادیده گرفت.

سال‌های سال است دستفروشان مشغول کار هستند و هیچ‌وقت ساماندهی درستی در زمینه این فعالیت‌ها انجام نشده است. در ساده‌ترین مثال با نگاهی به میدان ولیعصر تهران متوجه می‌شوید تمام پیاده‌رو در اختیار دستفروشان قرار دارد. آیا این مشاغل به‌واسطه دریافت مجوز در سامانه سازمان مربوطه ثبت شده‌اند؟ آیا کالای مجاز می‌فروشند؟

در بسیاری از موارد، شاهد فروش کالاهای قاچاق توسط دستفروشان هستیم. این موضوع، تنها در تهران جریان ندارد و در تمام شهرهای کشور به همین صورت است. زمانی که دستفروشان با پهن کردن بساط در پیاده‌رو سد معبر و مشکلاتی برای رفت‌وآمد در معابر عمومی ایجاد می‌کنند، این روند حتی ممکن است باعث بروز مشکلات اجتماعی و اخلاقی بین رهگذران شود.

برای مقابله با پدیده دستفروشی و ساماندهی این‌گونه مشاغل، قوانین زیادی وجود دارد، اما اراده‌ای برای ساماندهی این مشاغل نیست و هر روز شاهد بروز مشکلات بیشتری در این حوزه هستیم. از سوی دیگر، باوجود قوانین گوناگون، نظارت بر عملکرد دستفروشان نیز با کاستی‌هایی همراه است. هرچند در چند سال گذشته، شهرداری اقداماتی برای ساماندهی این مشاغل انجام داده، اما کافی نبوده است.

بخش دیگری از مشاغل کاذب شامل گروهی در شرکت‌های خدماتی می‌شوند که دارای عناوین گوناگونی هستند. متاسفانه شکایت‌های زیادی در این زمینه به اتاق‌های اصناف شده است. اتاق‌های اصناف نیز در بررسی این شکایت‌های مردمی، از اطلاعات کافی برخوردار نیستند و به همین دلیل، ابزار لازم برای برخورد با آنها وجود ندارد. در اصل ساختار یا سازمان ثبت‌شده برای فعالیت این‌گونه شرکت‌ها در دل اتحادیه‌های صنفی وجود ندارد. بارها از سوی اتاق اصناف، این موضوع پیگیری شده، اما نتیجه‌ای نداشته است.

به‌عنوان نمونه اتاق اصناف برای شرایط و نحوه فعالیت افرادی که از سوی این موسسات به‌عنوان «گریه‌کن» یا «ساقدوش» کرایه می‌شوند، ابهاماتی دارد. برای اصناف نیز جای سوال است که آیا این شرکت‌ها برای ارائه این خدمات مجوز دارند؟ این مجوز از کدام نهاد گرفته شده است؟ باوجود درخواست‌های مکرر اتاق اصناف، کسی نیست با اطلاع‌رسانی دقیق، این موضوع را توضیح دهد؛ بنابراین به‌نظر می‌رسد دولت، وزارت صنعت، معدن و تجارت و کمیته نظارت بر اصناف در هر شهر و شهرستان باید در این زمینه اقدام کنند و این اقدامات باید با هماهنگی اتاق‌ها باشد.

در فرآیند اخذ مجوز و سازکار ساماندهی مشاغل، اتحادیه‌های صنفی تحت نظارت اتاق‌های اصناف، موظف به صدور مجوز برای بنگاه‌های کوچک و متوسط صنفی هستند. گروه دیگری نیز در بدنه مشاغل قرار دارند که ظرفیت لازم برای ایجاد بنگاه را ندارند و از فضای شهری برای فروش کالا استفاده می‌کنند.

مانند مشاغل خانگی که ذات این فعالیت اقتصادی، هیچ مشکلی ندارد و راهی برای امرارمعاش است.

اما این رویه باعث مشکلات دیگری می‌شود. در این صورت، شهرداری با کمک وزارت کار موظف است برای این افراد، اماکن خاصی را در نظر بگیرد تا در روزهای مشخصی به‌طور سازمان‌یافته به فعالیت بپردازند. مانند آنچه در جمعه‌بازار یا شنبه‌بازارها اتفاق می‌افتد. شنبه‌بازارها با مجوز کمیته‌ای شامل نماینده وزارت صنعت، معدن و تجارت و اتاق اصناف برگزار می‌شوند.

در نهایت برای ساماندهی دستفروشان راهی جز همکاری سازمان‌ها و نهادهای یادشده نداریم و وجود دستفروشان برای امرارمعاش نیز واقعیتی انکارناپذیر است.

یادداشت

چاره‌ای جز تولید مسکن نداریم

محسن فلکی
کارشناس مسکن

از یک‌سوی قانون جهش تولید مسکن تصویب و قرار می‌شود که سالانه یک‌میلیون واحد مسکونی احداث شود و از سوی دیگر، عوارض پروانه ساختمانی افزایش می‌یابد. این اقدام در حقیقت قوانین مجلس را خنثی می‌کند. این اقدامات در کنار سایر موانع تولید آن هم در چنین شرایطی که تورم هر روز هزینه‌های تولید را بالا می‌برد، باعث می‌شود تا سرمایه‌گذاران رغبت و تمایل کمتری برای حضور در ساخت‌وساز از خود نشان دهند.

شهرداری‌ها می‌توانند باتوجه به تورم سالانه و برای جبران هزینه‌های خود، عوارض را متناسب با تورم و اندکی افزایش دهند؛ اما وقتی عوارض و حتی جرایم چند برابر می‌شود، معنی آن این است که دوست ندارند ساخت‌وساز رونق بگیرد.

نشانه‌ها و آمارها گویای این است که در حال حاضر در رکود تورمی در بازار مسکن قرار داریم؛ اما برای اینکه با رشد نرخ مقابله کنیم، چاره‌ای جز تولید مسکن و ایجاد تعادل میان عرضه و تقاضا نداریم؛ اما عقب‌ماندگی تولید از تقاضا این تعادل را سال‌ها است که بر هم زده و حتی وقتی‌که بازار مسکن در رکود قرار دارد، هم مسکن و هم اجاره‌بها که تابعی از نرخ مسکن است، افزایش می‌یابد.

از طرفی، رشد نرخ مصالح ساختمانی از ابتدای امسال تاکنون به‌شکلی بوده که اگر مقایسه‌ای با سال گذشته داشته باشیم، متوجه خواهیم شد که هزینه تمام‌شده مسکن ۲ تا ۳ برابر افزایش یافته است و همین موضوع می‌تواند بر جهش نرخ مسکن در سال‌های آتی تاثیرگذار باشد. سازنده در ابتدای آغاز پروژه می‌خواهد بداند که اگر پروژه‌ای را آغاز می‌کند، چه میزان هزینه نیاز است، اما متاسفانه شرایط به‌گونه‌ای شده که از این پیش‌بینی‌ها عاجز است.

وعده دولت این بود که در راستای افزایش تولید مسکن، نرخ مصالح ساختمانی را کنترل و برای سازندگان مسکن تعدیل کند، اما تا به امروز این وعده محقق نشده است. به‌طورقطع هرچقدر که این نوسانات ادامه داشته باشد و انبوه‌ساز و سازنده‌های بخش خصوصی از آینده و میزان سرمایه‌گذاری خود اطمینان نداشته باشند، به همان میزان نیز تولید مسکن کاهش خواهد داشت.

نبود کنترل بر قیمت‌ها در بازار مصالح ساختمانی باعث کاهش تولید شده است، چرا که مصالح ساختمانی تاثیر مستقیمی بر نرخ تمام‌شده ساختمان و واحدهای مسکونی دارند. این در حالی است که دولت بارها وعده کنترل نرخ مصالح ساختمانی را داده است.

اکنون شرایط صدور پروانه سخت شده و مشکلات و سختگیری‌ها به‌شکلی شده که سازنده‌ها بی‌رغبت هستند. برخی سرمایه‌گذاران و سازنده‌هایی که با آنها سروکار داریم، عنوان می‌کنند که از ورود به پروژه جدید واهمه دارند، بنابراین در حال حاضر سرمایه خود را در بانک‌ها سپرده‌گذاری کرده‌اند تا در موعد مناسب وارد عرصه ساخت‌وساز شوند. آمارها نشان می‌دهد که در برخی مناطق آمار صدور پروانه حتی به هفته‌ای یک مورد نیز نمی‌رسد.

وقتی عوارض و صدور پروانه ساختمانی به‌لحاظ زمان و نرخ افزایش می‌یابد و ساخت‌وساز دچار چالش می‌شود. این مشکلات در نهایت به ضرر مصرف‌کننده تمام خواهد شد. وقتی در خوشبینانه‌ترین حالت ساخت مسکن در سال به ۳۰۰ تا ۴۰۰ هزار واحد مسکونی می‌رسد، انتظار نمی‌رود که تقاضای مسکن با این تعداد عرضه جوابگو باشد، اما متاسفانه رشد هزینه عوارض از یک‌سو و رشد هزینه‌ای ساخت و نهاده‌های تولید مسکن منجر به این می‌شود که سازنده‌های مسکن نیز کمتر برای ساخت اقدام کنند.

به‌نظر می‌رسد هنوز هم وزارت راه و شهرسازی با تغییرات مدیریتی در معاونت مسکن و ساختمان، آنالیز دقیقی از بخش مسکن و تولید مسکن که موتور محرکه اقتصادی کشور است، ندارد، پس اگر می‌خواهد بخش مسکن رونق داشته باشد، باید به‌دقت بخش مسکن را رصد و مشکلات آنها در راستای بهبود فضای کسب‌وکار برطرف کند.

کیفیت ساخت و میزان هزینه‌ها در هر پروژه‌ای متفاوت است، اما اگر به‌طورمتوسط بخواهیم در نظر بگیریم، نرخ تمام‌شده ساخت مسکن ۲ تا ۳ برابر رشد کرده است و این می‌تواند برای آینده بازار مسکن باتوجه به کمبود عرضه، خطرناک باشد.

به‌طورقطع وقتی بازار مسکن راکد می‌شود، بدون شک سازنده‌های مسکن نیز به‌دلیل فروش نرفتن واحدهای مسکونی خود دچار مشکلات مالی می‌شوند، چرا که برخی سازنده‌ها منتظر می‌مانند تا پروژه‌هایی که ساخته‌اند به‌فروش برسد و سپس اقدام به شروع پروژه جدید کنند.

الزامات ساماندهی اسکان و اشتغال در شهرک‌های صنعتی بررسی شد

راه ناهموار تامین مسکن کارگران

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

بدون شک نزدیک بودن به محل کار و تحمیل نشدن هزینه‌های جابه‌جایی، کم شدن هزینه‌های اجاره‌نشینی از کارگران همه از اثرات مثبت ساخت خانه در نزدیکی شهرک‌های صنعتی است. سال گذشته تفاهمنامه همکاری مشترک میان سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران و شرکت عمران شهرهای جدید برای تامین مسکن کارگری به امضا رسید.

در این تفاهمنامه، در راستای اجرای طرح جهش تولید مسکن، حمایت از نیروهای شاغل در شهرک‌ها و نواحی صنعتی و تامین مسکن کارگری موردتاکید قرار گرفته و تامین مسکن شاغلان، ترویج اسکان پایدار در شهرهای جدید، ایجاد رضایتمندی اجتماعی در اقشار کارگری به‌لحاظ ایجاد تعلق‌خاطر ساکنان به محل سکونت خود، برنامه‌ریزی اسکان تمامی اقشار شاغل به‌صورت ترکیبی اعم از مدیران، کارکنان و کارگران، کاهش تردد نیروی کار شاغل با هدف افزایش بهره‌وری نیروی کار و کاهش ترافیک در ورودی و خروجی کلانشهرها از جمله زمینه‌های همکاری ذکرشده است. آن‌طور که علی رسولیان، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت گفته بود فراهم کردن زمینه اسکان و آرامش کارگران در مناطق همجوار شهرک‌های صنعتی به کاهش هزینه‌های بخش صنعت و جبران کمبود نیروی کار در شهرک‌های صنعتی کمک می‌کند.

ضرورت دارد برای تامین مسکن اقشار کم‌درآمد به‌ویژه در شهرک‌های صنعتی و به‌دنبال آن قشر گسترده‌ای از کارگران و شاغلان در آن حوزه برنامه‌ریزی‌های دقیق و منسجمی انجام گیرد

نقش موثر کارگران در توسعه اقتصاد کشور

براساس آمارها، حدود یک‌میلیون نفر در واحدهای تولیدی مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی مشغول کار هستند، از این‌رو تامین مسکن ارزان و مناسب برای کارگران شاغل در آنها در راستای کاهش هزینه‌های رفت‌وآمد و جبران کمبود نیروی کار در شهرک‌های صنعتی امری ضروری است. باوجود آنکه کارگران از محروم‌ترین و آسیب‌پذیرترین اقشار جامعه به‌شمار می‌روند و نقش موثری در توسعه اقتصاد کشور دارند، اما بخش اعظمی از هزینه‌های سبد معیشت آنها را، هزینه‌های مسکن و اجاره‌بها به خود اختصاص می‌دهد؛ از این‌رو مسکن یکی از دغدغه‌های اساسی آنها به‌شمار می‌رود.

یکی از مشکلات کارگران، رفت‌وآمد از شهرک‌ها و نواحی صنعتی به محل سکونت است که برای کمک به حل این مشکل و خانه‌دار شدن آنها، طرح احداث مسکن کارگری از سال‌ها قبل در دستور کار قرار گرفته است. برابر آمارها، در حال حاضر نزدیک به یک‌میلیون نفر در بیش از ۴۸ هزار واحد تولیدی مستقر در شهرک‌ها و نواحی صنعتی کشور اشتغال دارند که باتوجه به این حجم و گستردگی و به‌دلیل مشکلاتی که در بحث رفت‌وآمد و طی کردن مسافت طولانی تا محل کار برای کارگران شاغل در آنها وجود دارد، تامین مسکن ارزان و آسایش و رفاه کارگران امری ضروری به‌شمار می‌رود.

صمت در این گزارش، تامین مسکن مناسب برای کارگران شاغل در شهرک‌های صنعتی را بررسی کرده است.

اقدامات موثر در بهره‌برداری از مسکن کارگری

علی رسولیان، معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی در رابطه با روند پیشرفت تفاهمنامه حمایت از نیروهای شاغل در شهرک‌ها به صمت گفت: اقدامات موثر در بهره‌برداری از مسکن کارگری کمابیش در ۴ استان وارد فاز عملیاتی شده‌اند و پیگیری و مکان‌یابی سایر شهرک‌ها نیز در دست بررسی است و به‌زودی اجرایی می‌شوند. اکنون در استان قم و کرمان مکان‌یابی‌هایی انجام و در مرحله اخذ جوازهای لازم برای بهره‌برداری و ساخت مسکن کارگری هستند، همچنین در منطقه ایوانکی نیز سرمایه‌گذاری‌هایی برای ساخت مسکن در جوار شهرک‌هایی صنعتی انجام گرفته است.

وی افزود: از سویی توافقاتی با وزارت راه و شهرسازی انجام پذیرفته است که بخشی از مناطق هدف برای ساخت نهضت ملی مسکن، در اختیار سرمایه‌گذاران و بخش خصوصی قرار بگیرد تا اقدام به ساخت مسکن برای کارگران در جوار شهرک‌های صنعتی انجام گیرد. اکنون قدم بزرگی برای خانه‌دار کردن اقشار کم‌درآمد و کارگران برداشته شده و این تفاهمنامه سودمند، استان به استان در حال پیگیری و اجرایی شدن است.

▣ نحوه همکاری‌ها برای پیشبرد اهداف

مدیرعامل سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی در رابطه با عملکرد و همکاری سایر نهادها با پروژه مشترک این سازمان با شرکت عمران شهرهای جدید به صمت گفت: باتوجه به این نکته که این طرح تاکنون در کشور اجرا نشده و به‌طورکامل جدید است، نحوه همکاری‌ها تا حد زیادی مثبت و قابل‌اتکا است، البته به‌دلیل تغییر مدیر شرکت عمران شهرهای جدید بعد از عقد این تفاهمنامه و استعفای وزیر راه و شهرسازی، سرعت عملیاتی این پروژه اندکی کاهش پیدا کرد، اما این موضوع مانعی بر سر راه این طرح نشد و با پیگیری‌های مجدد مدیران شهرک‌های صنعتی، دوباره چرخ اجرایی این پروژه به‌حرکت افتاد.

وی افزود: بیشتر اختیارات اجرایی کردن پروژه‌های مسکنی در کشور برعهده وزارت راه و شهرسازی است و شهرک‌های صنعتی تنها می‌توانند در حیطه اختیارات خود اقدام کنند، در نتیجه این سازمان بیشتر با پیگیری‌ها و درخواست‌های مکرر خود می‌تواند به اجرایی شدن چنین پروژهایی در قالب ساخت مسکن کمک کند.

در روزهای اخیر نیز با جلساتی که با مدیران راه و شهرسازی انجام گرفت، ضرورت اجرایی شدن این تفاهمنامه به مسئولان ذی‌ربط یادآوری شد تا با افزایش همکاری‌ها این پروژه هرچه سریع‌تر اجرایی شود.

▣ تامین مالی نیاز به مشارکت دارد

رسولیان در رابطه با نحوه تامین هزینه‌های این طرح به صمت گفت: برای سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی مقدور نیست که بخواهد به‌تنهایی برای اجرایی شدن این پروژه هزینه کنند، از این‌رو از فعالان اقتصادی و انبوه‌سازانی که علاقه‌مند به ساخت مسکن در جوار شهرک‌های صنعتی هستند، دعوت به همکاری می‌شود تا برای اجرایی شدن پروژها با این سازمان‌ها مشارکت کنند.

بدون شک اجرای طرح مذکور در شهرهای جدید فرصتی مناسب برای توسعه این شهرها به‌شمار می‌رود.

> بیشتر اختیارات اجرایی پروژه‌های مسکنی در کشور با وزارت راه و شهرسازی است و شهرک‌های صنعتی تنها در حیطه اختیارات خود اقدام می‌کنند و این سازمان فقط می‌تواند با پیگیری‌ها و درخواست‌های مکرر خود به اجرایی شدن چنین پروژه‌هایی در قالب ساخت مسکن کمک کند

برنامه‌ریزی دقیق برای تامین مسکن کم‌درآمدها

حبیب‌الله طاهرخانی، مدیرعامل پیشین شرکت عمران شهرهای جدید در این رابطه به صمت گفت: در شرایط فعلی کشور با نرخ مسکن در کلانشهرها به‌شدت افزایش داشته، ضرورت دارد برای تامین مسکن اقشار کم‌درآمد به‌ویژه در شهرک‌های صنعتی و به‌دنبال آن قشر گسترده‌ای از کارگران و شاغلان در آن حوزه برنامه‌ریزی‌های دقیق و منسجمی انجام گیرد.

وی افزود: طبق گزارش‌های ارائه‌شده در حال حاضر ۱۱محور صنعتی در نقاط مختلفی از کشور وجود دارد که خوشبختانه در جوار برخی از آنها شهرهای جدیدی مانند سهند، بینالود، ایوانکی، پرند و ... در گذشته مکان‌یابی و احداث شده‌اند؛ پس هم‌اکنون ظرفیت لازم برای ساخت مسکن موردنیاز شاغلان شهرک‌های صنعتی برای آنها وجود دارد؛ اما شرکت عمران شهرهای جدید این آمادگی را نیز دارد که در محورهایی که مکان یا ظرفیت ساخت مسکن در نزدیکی آنها وجود ندارد را مبنای مطالعات خود برای احداث شهر یا شهرک‌های جدید قرار داده و در دستور کار خود بگذارد.

به‌گفته طاهرخانی، استقرار نیروی شاغل در شهرک‌های صنعتی در مناطق مذکور به‌طورقطع فواید بسیاری در کاهش ترافیک، هزینه‌های تردد، مصرف سوخت، آلودگی هوا و افزایش ایمنی به‌همراه دارد و کارآیی صنعت و اقتصاد را تحت‌تاثیر قرار خواهد داد.

▣ ساخت شهرک‌های مسکونی نیاز به تعامل دارد

وی بااشاره به نمونه‌های موجود در کشور برای الگوبرداری بیان کرد: خوشبختانه شرکت عمران شهرهای جدید با اخذ دستورالعمل ترویج شهرک‌سازی این امکان را دارد که با صدور پروانه موردنیاز، مجوز ساخت شهرک‌های مسکونی را به خود شهرک‌های صنعتی واگذار کرده تا این واحدها به‌طور مستقل متناسب با الگوهای استاندارد شرکت عمران شهرهای جدید، شهرک‌های مسکونی را ساخته و ضمن توسعه برند خود، مدیریت آن را نیز برعهده بگیرند.

برای مثال، شهر جدید ایوانکی با برخورداری از اراضی دولتی و بدون معارض بسیار این شرایط را دارد تا با واگذاری اراضی به‌صورت نقد و اقساط، زمین موردنیاز برای ساخت شهرک‌های مسکونی را واگذار و با واحدهای صنعتی هماهنگی لازم را داشته باشد.

مدیرعامل پیشین شرکت عمران شهرهای جدید یادآور شد: از سویی دیگر، مدیران و مجموعه سطح بالای شهرک‌های صنعتی می‌توانند از مساکن احداث‌شده در شهرهای جدید به‌عنوان خانه دوم بهره برده و در آن سکونت داشته باشند، چرا که تلاش ما بر این است که از کیفیت بالا در ساخت و حضور اقشار گوناگون اجتماعی برای سکونت در شهرها و شهرک‌های جدید استفاده و از زدن برچسب و عناوین خاص تحت عنوان شهرهای کارگری و ... به این مناطق جلوگیری کنیم.

▣ اهداف مهم برای تامین اسکان و اشتغال

وی با تاکید بر اینکه ذی‌نفعان اصلی سیاست ایجاد شهرهای جدید شاغلان شهرک‌های صنعتی در خارج از محدوده کلانشهرها هستند به صمت گفت: حوزه اسکان و اشتغال باید برای حفظ این سیاست با یکدیگر همکاری داشته باشند، بنابراین مبادله یک تفاهمنامه راهبردی بین ۲ مجموعه با دستور کار مشخص برای ایجاد این پیوند بسیار ضروری خواهد بود.

طاهرخانی گفت: در حال حاضر ۸۳۴ شهرک صنعتی فعال در کشور وجود دارد. طبق آخرین آمار به‌دست‌آمده در شرایط فعلی نزدیک به ۴۸ هزار و ۸۵۰ واحد صنعتی فعال با برخورداری از حدود یک‌میلیون نیروی انسانی در کشور مشغول به کار هستند که باتوجه به این رقم بالا، تامین مسکن و آسایش آنها با هدف کاهش هزینه رفت‌وآمد و ترافیک برای ما امری مهم تلقی می‌شود.

به‌طورقطع این همکاری بین شهرهای جدید و شهرک‌های صنعتی فرصت مناسبی برای هر ۲ بخش در جذب نیروی انسانی برای واحدهای صنعتی و ارتقای شهرهای جدید بوده است.

وی در پایان گفت: در حال حاضر ۱۱ محور با ۵۵ شهرک صنعتی در کشور وجود دارد که باتوجه به نیروهای شاغل در این واحدها، ۲۲۰ هزار واحد مسکونی برای سکونت آنها موردنیاز است، همچنین براساس آمار ارائه‌شده ۵۵ هزار و ۲۹۵ نیروی انسانی در محور صنعتی ایوانکی نیز شناسایی شده‌اند که تاکنون تعداد ۳ هزار و ۸۰۰ نفر آنها برای استقرار و سکونت در این مکان شده است.

سخن پایانی

در حال حاضر بخش اعظمی از هزینه‌های سبد معیشت کارگران را هزینه‌های مسکن و اجاره‌بها به خود اختصاص می‌دهد و مسکن از جمله دغدغه‌های اساسی آنها به‌شمار می‌رود. یکی از مشکلات کارگران رفت‌وآمد از شهرک‌ها و نواحی صنعتی به محل سکونت است که برای کمک به حل این مشکل و خانه‌دار شدن آنها، طرح احداث مسکن کارگری از سال‌ها قبل در دستور کار قرارگرفته و تفاهمنامه‌ای نیز میان اتاق تعاون ایران و وزارت راه و شهرسازی برای احداث واحدهای مسکونی در جوار شهرک‌های صنعتی با مشارکت تعاونی‌های مسکن به امضا رسیده است.

یکی از مسائل رفاهی کارگران، موضوع تامین مسکن است و در ماده ۱۴۹ قانون کار به‌صراحت اعلام شده کارفرمایان مکلف هستند با تعاونی‌های مسکن و در صورت نبود این تعاونی‌ها به‌طورمستقیم با کارگران فاقد مسکن برای تامین خانه‌های شخصی مناسب همکاری لازم را داشته باشند، همچنین احداث خانه‌های سازمانی در جوار کارگاه یا محل مناسب دیگر از جمله مواردی است که کارفرمایان کارگاه‌های بزرگ به آن مکلف شده‌اند. آمارها نشان می‌دهد که در شهرک‌های صنعتی دست‌کم بین ۸۰۰ هزارتا ۹۰۰ هزار نفر مشغول کار هستند و بر همین اساس بسیاری از کارشناسان و فعالان حوزه کار، ساخت مسکن کارگری در شهرک‌های صنعتی را اقدامی راهگشا در راستای رفع دغدغه کارگران و صاحبخانه شدن آنها می‌دانند.

در گزارش صمت از الزامات توسعه تولید گوهرسنگ‌ها مطرح شد

تدوین سند حرفه‌ای صنعت گوهرسنگ

کتایون ملکی: **صنعت گوهرسنگ از ظرفیت‌های خوبی برای توسعه برخوردار است. بازار گسترده آن می‌تواند مزیتی باشد که مسئولان مرتبط را برای توسعه هرچه بیشتر گرد هم آورد تا با شناسایی چالش‌ها و تدوین سندی حرفه‌ای برای این صنعت، به‌سراغ بهره‌برداری از این ذخایر بروند. از تغییر در قوانین تا حمایت از فعالان این بخش، همه و همه از مواردی است که می‌تواند بر سرعت این توسعه اثرگذار باشد.**

عکس: آیدا فریدی

ایران یکی از غنی‌ترین کشورهای جهان از نظر انواع ذخایر سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی البته غیر از الماس است

آن‌طور که میزان ذخایر در کشور نشان می‌دهد، ایران یکی از غنی‌ترین کشورهای جهان از نظر انواع ذخایر سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی البته به غیر از الماس است، در نتیجه با بهره‌برداری از این حوزه می‌توان شاهد افزایش درآمدهای بخش معدن و ارزآوری آن بود.

به‌گزارش صمت، اقدامات انجام‌شده در این زمینه تا به این لحظه نشان می‌دهد ۲۰ استان کشور در حوزه سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی قرار گرفته‌اند و ایران از نظر میزان ذخایر در میان ۸ کشور اول دنیا و در رتبه ۵ جهان از نظر تنوع قرار گرفته است.

این اعداد به‌خوبی گواه شرایط خوب این حوزه است، اما شاید در سال‌های گذشته آن‌طور که باید موردتوجه مسئولان قرار نگرفته بود، در حالی که بازار مصرف گسترده‌ای در داخل کشور وجود دارد و از سویی دیگر، می‌توان شاهد حضور پررنگ در بازارهای صادراتی بود.

ظرفیت‌های بالقوه معدنی و شناسایی بیش از ۴ میلیارد تن ذخایر سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی از مجموع ذخایر ۶۰ میلیارد تن کل ذخایر مواد معدنی شناسایی‌شده قطعی و احتمالی از ۲۰۰ زون شناسایی‌شده گوهرسنگ‌های مربوط به ۱۴ استان کشور، جزو ۸ کشور مطرح جهان از نظر بیشترین میزان ذخیره گوهرسنگ‌ها است.

حال باتوجه به اهمیت این حوزه، طرح توسعه صنعت گوهرسنگ کشور در دستور کار قرار گرفت تا بتوان از ظرفیت‌های موجود بهره‌برداری لازم را داشت.

در این طرح که زیر نظر سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) اجرا می‌شود، تلاش بر آن است تا سند حرفه‌ای صنعت گوهرسنگ تدوین تا براساس آن خلأهای موجود برای توسعه این حوزه از میان برداشته شود.

اما صحبت‌های ارائه‌شده از سوی مجری این طرح یعنی سیدابومحمد هاشمی نشان می‌دهد، مشکلات در حوزه صنعت سنگ، عمیق است و بسیاری از اقدامات باید از ابتدا کلید بخورد.

طرح توسعه از آموزش آغاز شود

آن‌طور که مشخص است، باید این طرح توسعه از آموزش آغاز شود تا بتواند توسعه‌ای همه‌جانبه را در حوزه گوهرسنگ‌ها اجرایی کند. آموزش‌های کاربردی مبتنی بر توسعه بازار از مهم‌ترین اولویت‌هایی است که در ۳۱ استان کشور مطابق قرارداد با سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور در حال اجرا است.

در واقع آموزش یکی از خلأهایی است که قرار است در این سند حرفه‌ای به آن پرداخته شود. از سویی دیگر، شاید برخی قوانین و مقررات نیز نیازمند بازنگری و تغییر باشد.

در واقع باید شرایط برای فرآوری این محصولات معدنی ایجاد شود تا بتوان شاهد تامین نیاز بازار داخلی و حتی بحث صادراتی و ارزآوری بود.

هم‌اندیشی سازمان‌ها

البته مسائل مربوط به حوزه سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی نشان می‌دهد، باید سازمان‌ها و ارگان‌های مختلفی در این‌باره گرد هم بیایند و با هم‌اندیشی مسائل و موانع و موجود را برطرف کنند. بی‌تردید، حل این مشکلات و توسعه این بخش می‌تواند در اشتغالزایی نیز موثر و دستاورد خوبی به‌همراه داشته باشد.

بهرام شکوری، عضو هیات‌مدیره اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران در گفت‌وگو با صمت بااشاره به اهمیت تغییر قوانین و مقررات برای توسعه صنعت گوهرسنگ، اظهار کرد: توسعه این صنعت، نیازمند همراهی سازمان‌های مختلفی است که باید ورود پیدا و شرایط را مهیا کنند.

به‌عنوان مثال، در جلساتی که پیش‌تر در حوزه گوهرسنگ‌ها برگزار می‌شد، دوستانی از ستاد مبارزه با قاچاق کالا نیز حضور داشتند. به‌هر حال، بخشی از این سنگ‌ها پس از تراش روی انگشترهای نقره و طلا قرار می‌گیرند، اما اگر برخی توریست‌ها تعداد زیادی از این انگشترها را خریداری کنند، قاچاق محسوب می‌شود، در واقع لازم است تا تلاش شود طلا و نقره‌ای که این سنگ‌ها روی آنها کار می‌شوند، از بحث قاچاق خارج شوند.

وی ادامه داد: برخی از این سنگ‌ها از پاکستان و افغانستان وارد می‌شود که باید این مسیر نیز تسهیل یابد و از فعالان این حوزه حمایت صورت گیرد تا این سنگ‌ها پس از واردات، فرآوری و ارزش‌افزوده برای آنها ایجاد شود.

راه‌اندازی کسب‌وکارهای جدید

این در حالی است که توسعه گوهرسنگ‌ها می‌تواند کسب‌وکارهای جدیدی را راه‌اندازی کند که شکوری بااشاره به این موضوع، اضافه کرد: با حمایت از فعالان این صنعت، می‌توان شاهد اشتغالزایی بود. به‌عنوان مثال، در زندان‌ها برخی زندانیان با سرمایه‌گذاری کمی، می‌توانند کارگاه‌هایی را برای تراش سنگ ایجاد کنند، حتی برخی خانم‌های خانه‌دار می‌توانند کار تراش سنگ را انجام دهند، اما همان‌طور که اشاره شد، باید این حمایت شکل بگیرد و تسهیلاتی ارائه شود.

وی تصریح کرد: موضوع دیگر و حائزاهمیت آن است که ما درکنار برخی معادن همچون مس، فیروزه داریم که پیش‌تر این سنگ در باطله‌ها بود، اما باتوجه به افزایش نرخ و ارزش آنها در سال‌های اخیر شاهد جداسازی آنها هستیم. البته فراموش نکنیم این موضوع مستلزم آموزش و فرهنگ‌سازی است تا به این مواد معدنی اهمیت داده شود، در واقع همان‌طور که اشاره شد، باید سازمان‌های مختلفی درگیر این موضوع شوند.

حمایت از تولید و بازار گوهرسنگ

عضو هیات‌مدیره اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی ایران بیان کرد: خوشبختانه ایمیدرو متولی این موضوع شد و حرکت خوبی در این زمینه انجام گرفت، اما همچنان این موضوع نیازمند تقویت است و باید سازمان‌های مربوطه در این زمینه کمک کنند. اگر چنین اتفاقی رخ دهد، بازار بسیار خوبی را برای گوهرسنگ‌ها شاهد خواهیم بود. امروز بحث گوهرسنگ‌ها یکی از تجارت‌های اصلی در هند و تایلند است که درآمدزایی خوبی برای آنها به‌همراه داشته است.

شکوری تاکید کرد: البته ما سنگ‌های نیمه‌قیمتی داریم، اما می‌توانیم سنگ‌های قیمتی را از افغانستان وارد و با فرآوری، ایجاد ارزش‌افزوده کنیم.

سخن پایانی

همان‌طور که مشخص است، گوهرسنگ‌ها ظرفیت خوبی برای درآمدزایی و ارزآوری به‌همراه دارند که تمرکز روی آنها می‌تواند این مهم را محقق کند، اما خلأهای یادشده می‌توانند سرعت توسعه این صنعت را کند کنند و فرصت‌های موجود در بازار از دست بروند.

فراخوان عمومی مناقصه یک‌مرحله‌ای (مطابق جدول ذیل)

نوبت اول

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران

شرکت آلومینای ایران در نظر دارد مناقصه ذیل را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه از دریافت اسناد مناقصه تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس WWW.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است که مناقصه‌گران درصورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	موضوع مناقصه	نوع مناقصه	شماره مناقصه در سامانه الکترونیکی دولت
۱	انجام عملیات آماده‌سازی، حفاری، باطله‌برداری، استخراج، جمع‌آوری، دپو و بارگیری سنگ بوکسیت و باطله حمل و تخلیه به دپوهای تعیین شده توسط کارفرما در معدن بوکسیت جهان‌آباد	عمومی یک‌مرحله‌ای با ارزیابی کیفی (فشرده)	۲۰۰۱۰۰۱۴۹۱۰۰۰۰۷۰

مهلت دریافت اسناد مناقصه از سامانه: از مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۱ لغایت مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۸ می‌باشد.

مهلت ارائه پیشنهاد: مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۲ می‌باشد.

زمان بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۱۰:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۳ می‌باشد.

اطلاعات تماس مناقصه‌گزار جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌های الف: استان خراسان شمالی- شهرستان جاجرم- مجتمع تولید آلومینا، به شماره تلفن: ۳۲۶۰۵۳۴۵ - ۰۵۸ و فکس ۳۲۲۷۲۴۸۷-۰۵۸

اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۴۱۹۳۴ - ۰۲۱

دفتر ثبت‌نام: ۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ - ۰۲۱

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۲۱

واحد ارتباطات و روابط عمومی شرکت آلومینای ایران

آگهی مزایده عمومی شماره: ۱۴۰۱/۱۸/ز

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "۵۰۰،۰۰۰ (پانصد هزار) تن سنگ آهن با عیار آهن ۳۶ درصد" موجود در انبارهای مجتمع خود را از طریق مزایده عمومی به فروش برساند. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مزایده به وب‌سایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را دانلود نمایند. مهلت تحویل پاکات تا ساعت ۱۴:۰۰ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۳ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از محل انبارهای موضوع مزایده روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۷ مقرر شده است. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های شرکت در مزایده بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مزایده تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

مشخصات فیزیکی			مشخصات شیمیایی:		
Max	۲	Moisture	Ave	۳۶	Fe
۰-۱۲mm	دانه‌بندی		Ave	۳	FeO
			Max	۰،۳	P
			Max	۱	S
				۲۵	SiO2
				۶	Al2O3
			Max	۷	CaO
			Max	۷	MgO

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

فراخوان مناقصه عمومی یک مرحله‌ای

شهرداری اصفهان

شهرداری اصفهان در نظر دارد فراخوان مناقصه خرید، نصب و اجرا و راه‌اندازی نیروگاه خورشیدی ۴۰ کیلو وات واقع در منطقه دوازده شهرداری اصفهان را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید.

کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.

متقاضیان شرکت در فراخوان در صورت عدم عضویت در سامانه، نسبت به ثبت‌نام و دریافت گواهی امضای الکترونیکی (به صورت برخط) برای کلیه صاحبان امضای مجاز و مهر سازمانی اقدام لازم را به عمل آورند.

مبلغ سپرده شرکت در مناقصه ۵۲۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال

مواعد زمانی:

الف-تاریخ انتشار فراخوان: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹

ب-مهلت دریافت اسناد فراخوان: تا ساعت ۱۹:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۸

ج-مهلت ارسال پیشنهادات: تا ساعت ۱۹:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۲

د-زمان بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۰۸:۰۰ مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۴

اطلاعات تماس و آدرس دستگاه: اصفهان - خیابان آیت‌ا... شمس‌آبادی، کوچه شماره ۲۳، معاونت خدمات شهری شهرداری اصفهان

۰۳۱۳۲۲۴۱۸۷۰ - ۰۳۱۳۲۲۴۱۸۶۰ - ۰۳۱۳۲۲۴۱۸۵۰

شهرداری اصفهان

آگهی تحدید حدود اختصاصی

م الف ۵۵۷

نظر به اینکه تحدید حدود ششدانگ یک قطعه زمین مزروعی پلاک ۴۲۴۹ فرعی مجزا شده از پلاک ۷۳۵۲/۳۵۰/۱ اصلی به مساحت ۹۰۶۳۲ مترمربع واقع در بخش سه شبانکاره قریه شبانکاره مورد درخواست آقای علمدار صالحی تاکنون به عمل نیامده لذا حسب درخواست متقاضی جهت انتشار آگهی اختصاصی وقت تحدید حدود مورخه ۱۴۰۱/۱۰/۱۳ تعیین و عملیات تحدید از ساعت ۸ صبح در محل شروع و به عمل خواهد آمد اینک به وسیله این آگهی از متقاضی و کلیه مجاورین بر طبق ماده ۱۴ قانون ثبت دعوت می‌شود که در وقت مقرر در محل وقوع ملک حضور بهم رسانند واخواهی مجاورین نسبت به حدود و حقوق ارتفاقی طبق ماده ۲۰ قانون ثبت از تاریخ تنظیم صورتمجلس تحدیدی به مدت ۳۰ روز پذیرفته خواهد شد که بایستی کتبا به اداره ثبت شبانکاره تسلیم نماید معترض مکلف است طبق ماده ۷۴ و ۸۶ آیین‌نامه قانون ثبت ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض به اداره ثبت دادخواست به مرجع قضایی ذیصلاح تقدیم نماید والا حق او ساقط خواهد شد./

داریوش جلال‌منش، سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک واحد شبانکاره

تاریخ انتشار: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹

آگهی مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۱/۵۴/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد "بیمه اموال و دارائی‌های خود در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۱" را از طریق برگزاری مناقصه عمومی به شرکت بیمه‌گر واجد شرایط (شعب مرکزی) واگذار نماید. لذا کلیه متقاضیان می توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR مراجعه و اسناد مذکور را از بخش مناقصه و مزایده دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۳ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۳ مقرر شده است. ضمناً فرمت ضمانت‌نامه‌های مورد تهیه می بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

یادداشت

معدن، پیشران اقتصاد

علی رهبری
کارشناس اقتصاد

نقشه راهبردی ازسوی سازمان‌ها و نهادهای مختلف اقتصادی تدوین و ابلاغ می‌شود. وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز در ابتدای امسال برنامه جامعی را با هدف توسعه تولید و فروش در صنایع مختلف تدوین و ابلاغ کرده است. در حالت کلی می‌توان این‌طور ادعا کرد که نقشه راه برپایه شرایط داخلی و خارجی و به‌ویژه برای صنایع پیشران در اقتصاد تدوین می‌شود.

منابع معدنی از دیرباز موردتوجه بشر قرار گرفته و نقش ارزشمندی در تحول زندگی انسان‌ها ایفا کرده‌اند. حوزه معدن و صنایع معدنی ایران نیز از ظرفیت‌های مهم و اثرگذار در توسعه پایدار کشور به‌شمار می‌روند. فعالیت در این بخش می‌تواند به‌عنوان نیروی محرکه و پیشران رشد همه‌جانبه کشور مطرح باشد. معدن و صنایع وابسته به آن را باید جزو صنایع پیشران کشور دانست که نقشی بی‌بدیل در توسعه اقتصادی و صنعتی ایفا می‌کند. این صنایع با تکیه‌بر ظرفیت‌های بخش معدن احداث‌شده و توسعه یافته‌اند. توسعه این صنایع به‌منزله ایجاد فرصت‌های شغلی مختلف در کشور است و مسیر توسعه صنعتی و اجتماعی را هم هموار می‌کند. توسعه فعالیت در حوزه معدن و صنایع وابسته به آن همزمان زمینه‌ساز توسعه زیرساخت‌ها، توسعه سایر صنایع، رونق فضای کسب‌وکار و صادرات نیز هست؛ بنابراین بخش معدن و صنایع وابسته به آن می‌تواند هم‌پای منابع انرژی در جایگاه موتور محرک رشد اقتصادی و توسعه متوازن عمل کند. از آنجا که کشور ما در طول سال‌های گذشته با تحریم‌های قابل‌توجهی روبه‌رو بوده، توسعه ظرفیت معادن و صنایع وابسته به آن راهکاری هوشمندانه برای مقاوم‌سازی اقتصاد کشور محسوب می‌شود. البته انتظار می‌رود برای تحقق این هدف زنجیره ارزش‌افزایی صنایع معدنی تکمیل شود. در ادامه باید تاکید کرد باوجود شرایط خاص کشور و روابط بین‌المللی ایران، هرگونه سیاست‌گذاری در بخش معدن و صنایع وابسته به آن باید با در نظر گرفتن شرایط انجام شود؛ یعنی شرایط تحریم و آثار ناشی از روابط بین‌المللی ایران، باید مدنظر سیاست‌گذاران باشد. علاوه بر این سیاست‌های تدوین‌شده در این بخش از انعطاف‌پذیری لازم در شرایط پرتلاطم جهان امروز برخوردار باشد.

توجه به این نکته ضروری به‌نظر می‌رسد که قرار گرفتن ظرفیت‌های معدنی در مناطق کمتر برخوردار کشور موجب شده فعالیت در حوزه معدن و صنایع وابسته به آن اثرات جدی بر زندگی، روابط اجتماعی افراد و حتی محیط‌زیست آن منطقه داشته باشد؛ بنابراین سیاست‌گذاران باید با نگاه همه‌جانبه به توسعه کشور، الزامات اقتصادی و اجتماعی، روند توسعه پایدار را موردتوجه قرار دهند. استفاده از فناوری‌های نوین و زیرساخت‌های فناوری‌های جدید یکی دیگر از الزامات رشد و توسعه بخش معدن و صنایع معدنی کشور است. قوانین و مقررات حاکم بر بخش معدن باید ضمن تسهیل شرایط برای فعالیت معدنی و توسعه صنایع مربوط به آن، نظام شفاف و مدونی را برای تعامل با حوزه‌های اجتماعی و زیست‌محیطی کشور داشته باشد. در طول سال‌های گذشته وزارت صنعت، معدن و تجارت چندین مرتبه نقشه راه تدوین کرده که عموما در اجرا موفق نبوده‌اند. بر همین اساس انتظار می‌رود این دست استراتژی‌ها با نگاهی واقع‌بینانه به شرایط و ظرفیت‌های کشور تدوین و ابلاغ شوند. علاوه بر این چنانچه در تدوین چنین اسناد بالادستی از نظرات فعالان صنعتی و بخش خصوصی کمک گرفته شود، بسیاری از مشکلات مرتفع یا حداقل این نقشه راه به واقعیت موجود نزدیک می‌شود. در واقع در تهیه این اسناد بالادستی نباید نگاه دولتی جریان‌ساز باشد.

در عین حال لازم است شرایط ویژه صنایع به‌ویژه واحدهای کوچک و آسیب‌پذیر بیش‌ازپیش موردتوجه قرار گیرد تا در نهایت امکانی برای توسعه و بهبود عملکرد صنایع فراهم شود. در واقع در چنین بستری می‌توان به رشد واقعی و اثرگذاری عملکرد صنایع بر اقتصاد امید داشت.

واکاوی نقشه راه وزارت صمت از نگاه کارشناسان معدن و صنایع معدنی

انحراف جدی از مسیر تولید و تجارت

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌عنوان متولی بخش تولید و تجارت در ابتدای امسال و در جریان تبیین اهداف کمی و کیفی خود، وعده رشد ۱۰.۵ درصدی در حوزه معدن را مطرح کرد. تحقق این رشد نیازمند جذب ۱۱۴ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری ثابت است و پیش‌بینی می‌شود به‌واسطه آن برای ۱۲ هزار نفر موقعیت شغلی جدید در کشور ایجاد شود. در هدف‌گذاری کلان وزارت صنعت، معدن و تجارت مجموع صادرات کشور در بخش غیرنفتی ۵۵ میلیارد دلار برآورد شده که از این میزان سهم صنایع معدنی بیش از ۱۲ میلیارد دلار برآورد شده است. تحقق این هدف نیازمند تسهیل سیاست‌های حاکم بر فرآیند تجارت خارجی و همچنین بهبود تعاملات میان ایران و سایر کشورها بود. در حال حاضر نزدیک دوسوم سال جاری را پشت سر گذارده‌ایم و عملا فرصت چندانی تا پایان سال باقی نمانده و امید چندانی به تحقق این اهداف توسعه‌ای در حوزه معدن و صنایع وابسته به آن وجود ندارد. علت اصلی این عقب‌ماندگی را باید در سیاست‌های حاکم بر بخش تولید و صادرات و همچنین چالش‌های کلان سیاسی و اقتصادی کشور جست‌وجو کرد. در این زمینه باید تاکید کرد بی‌توجهی مسئولان به تدوین سیاست‌های قابل‌اجرا، عملا روند برنامه‌ریزی‌های آتی را نیز تحت تاثیر قرار می‌دهد؛ بر همین اساس انتظار می‌رود فرآیند دقیق و شفافی بر سیاست‌های حاکم بر بخش تولید حاکم باشد.

عکس: آیدا فریدی

پیشران اما غیرواقعی

سعید برزگر، کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: وزارت صنعت، معدن و تجارت متولی بخش بزرگی از اقتصاد کشور است. این وزارتخانه مدیریت حوزه‌های مختلف تولید و تجارت را برعهده دارد و بر همین اساس می‌توان آن را پیشران اقتصاد کشور دانست. این وزارتخانه در ابتدای هر سال برنامه سالانه خود را در قالب یک نقشه راه تبیین و معرفی می‌کند و اهداف این نهاد در قالب سیاست‌های رشد تولید و توسعه صادرات موردتوجه قرار دارد.

وی افزود: معدن و صنایع وابسته به آن یکی از مهم‌ترین زیرمجموعه‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت است. توجه به ظرفیت‌های بخش معدن و صنایع وابسته به آن می‌تواند مسیر توسعه صنعتی و اقتصادی کشور را هموار کند. بدین ترتیب سهم این بخش از تولید ناخالص داخلی افزایش می‌یابد و همزمان می‌توان از این ظرفیت برای توسعه صادرات غیرنفتی کشور نیز بهره گرفت. علاوه بر این نظارت و حمایت از توسعه زیرساخت‌های مرتبط با بخش معدن و صنایع وابسته به آن، استخراج و بهره‌برداری از معادن، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی و انجام مطالعات و بررسی‌های زمین‌شناسی و شناسایی مخاطرات زمین‌شناختی و تهیه نقشه‌های مربوط و... نیز جزو وظایف اصلی این سازمان است.

این کارشناس اقتصاد گفت: براساس برآوردهای اولیه وزارت صنعت، معدن و تجارت میزان رشد بخش معدن در ابتدای سال جاری ۱۰.۵ درصد گزارش شده است. رشد تولید در بخش معدن و صنایع وابسته به آن به‌منزله جذب سرمایه‌های جدید و همچنین اشتغالزایی قابل‌توجه در کشور است که این اشتغالزایی ۱۲ هزار نفر هدف‌گذاری شده است.

▣ بستر ناامن سرمایه‌گذاری

وی گفت: توسعه تولید در حوزه‌های مختلف نیازمند جذب سرمایه است، اما از آنجایی که اقتصاد داخلی ما با چالش‌های جدی روبه‌رو است عملا تامین چنین نقدینگی غیرممکن می‌نماید. البته برای تامین سرمایه لازم برای اجرای طرح‌های توسعه و تولید بیشتر می‌توان به جذب منابع خارجی تکیه کرد، اما نبود تعاملات قوی اقتصادی میان ایران و سایر کشورها، عملا امکان تحقق این هدف را با چالش‌های جدی روبه‌رو کرده است.

برزگر افزود: علاوه بر مشکلات یادشده که مسیر تامین سرمایه را برای رشد تولید دشوار یا حتی غیرممکن می‌کند، چالش‌های ساختاری دیگری نیز در فرآیند تولید جریان دارد که عملا فعالیت صنایع یا توسعه را با خلل روبه‌رو می‌کند. از جمله این مشکلات می‌توان به توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های حمل‌ونقل، کمبود انرژی، تحریم و محدودیت در ورود فناوری روز دنیا و همچنین موانع موجود در مسیر تامین تجهیزات و مواد اولیه و... اشاره کرد. در همین حال نبود ثبات اقتصادی نیز عملا امکان برنامه‌ریزی را از صنایع سلب می‌کند.

این کارشناس اقتصاد گفت: نبود ثبات رویه در سیاست‌های کلان اقتصاد کشور نیز عملا مسیر توسعه و تحقق اهداف توسعه‌ای وزارت صنعت، معدن و تجارت را با خلل روبه‌رو می‌کند، چراکه تولیدکنندگان نمی‌توانند برای تداوم فعالیت و فروش خود برنامه‌ریزی دقیقی داشته باشند.

وی افزود: توسعه فروش محصولات صنایع معدنی در بازار جهانی یکی از اهداف اصلی وزارت صنعت، معدن و تجارت است. در طول سال‌های اخیر و به‌دنبال شدت گرفتن تحریم‌ها و محدودیت در فروش نفت ایران، ظرفیت صادرات صنایع معدنی و اثرگذاری این صنایع در ارزآوری موردتوجه قرار گرفته است. با این وجود سیاست‌های حاکم بر صنایع عملا از صادرات و فروش خارجی این محصولات در بازار جهانی حمایت نمی‌کند. میزان اثرگذاری این سیاست‌ها بر روند صادراتی را می‌توان با نگاه کلی به آمار منتشرشده ازسوی مراجع رسمی دریافت. به‌عنوان‌مثال میزان صادرات فولاد و محصولات فولادی در ماه‌های اخیر باوجود رشد تولید در این بخش، کاهشی گزارش شده است؛ در نتیجه با تکیه بر آمار و ارقام نمی‌توان به نتیجه‌بخش بودن اهداف کمی و کیفی وزارت صنعت، معدن و تجارت برای حوزه معدن و صنایع معدنی در سال جاری امید داشت.

> توسعه تولید در حوزه‌های مختلف نیازمند جذب سرمایه است، اما اقتصاد داخلی ما با چالش‌های جدی روبه‌رو است که عملا امکان تامین چنین نقدینگی را غیرممکن می‌کند

سیاست‌های آرمانی وزارت صمت

حسن حسینقلی، کارشناس صنایع معدنی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: سیاستمداران دولتی در ابتدای فعالیت خود بدون توجه به شرایط اقتصادی کشور اقدام به سیاست‌گذاری‌های آرمانی می‌کنند، اما نبود انطباق میان شرایط اقتصادی کشور و استراتژی‌های تدوین‌شده از سوی مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت مانع تحقق اهداف می‌شود.

وی افزود: در طول سال‌های گذشته چالش‌های جدی در مسیر فعالیت تولیدکنندگان بخش معدن و صنایع معدنی وجود داشته که این مشکلات در گذر زمان نه‌تنها مرتفع نشده‌اند، بلکه بر شدت‌شان نیز افزوده شده است. عدم‌ثبات در شرایط اقتصادی کشور، تورم روزافزون حاکم بر اقتصاد، تحریم و محدودیت در واردات مواد اولیه و تجهیزات موردنیاز صنایع، بی‌توجهی مستمر به توسعه زیرساخت‌های انرژی و... مهم‌ترین چالش‌هایی هستند که عملا فعالیت صنایع را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهند.

این کارشناس بخش معدن و صنایع معدنی افزود: باوجود مشکلات یادشده، چطور می‌توان به رشد تولید در این بخش و تحقق سیاست‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت مبنی بر شد ۱۰.۵ درصدی تولید در حوزه معدن امید داشت؟

وی گفت: صنایع معدنی در نیمه نخست امسال با محدودیت در تامین برق روبه‌رو بودند و با شروع فصل سرما، تامین گاز این واحدها عملا با چالش‌های جدی مواجه شده است. درواقع باتوجه به محدودیت‌های انرژی کشور و همچنین روند رو به رشد مصرف گاز در ماه‌های سرد سال، این محدودیت برای صنایع در شرایط گریزناپذیری اعمال و بدین ترتیب از روند رو به رشد تولید در این بخش کاسته می‌شود.

حسینقلی گفت: نبود ثبات در محیط کسب‌وکار چالش دیگری است که فعالیت در بخش معدن و صنایع معدنی را تحت تاثیر منفی قرار می‌دهد.

وی افزود: تامین نیازهای اولیه صنایع به‌ویژه نیازهای وارداتی براساس دلار آزاد انجام می‌شود، اما همین تولیدکنندگان موظفند ارز حاصل از صادرات خود را با قیمت دلار نیمایی به کشور بازگردانند. در چنین رویه‌ای عملا ضربات قابل‌توجهی به بخش تولید تحمیل می‌شود.

این فعال بخش معدن و صنایع معدنی گفت: در موارد متعددی شاهد اخذ سیاست‌های ضدتولید بوده‌ایم که لطمات آن پس از مدت‌ها بر عملکرد صنایع آشکار می‌شود؛ کما اینکه بی‌توجهی مدیران و تصمیم‌گیران در بدنه وزارت صنعت، معدن و تجارت در طول دهه‌های اخیر، به کمبود ماده معدنی موردنیاز فعالان صنعت سرب و روی در حال حاضر منتهی شده است. در چنین شرایط فعالان این صنعت ناچارند برای تامین مواد اولیه موردنیاز خود، اقدام به واردات کنند؛ بنابراین خسارات ناشی از سیاست‌گذاری‌های غلط دامنه‌دار هستند.

حسینقلی گفت: وزارت صنعت، معدن و تجارت هر سال برای رشد صادرات و فروش محصولات تولیدشده در بخش معدن و صنایع معدنی به بازارهای جهانی برنامه‌ریزی می‌کند، اما این اهداف در عمل محقق نمی‌شوند.

وی افزود: بخشی از عقب‌ماندگی تولید در حوزه صادرات تحت تاثیر سیاست‌های اشتباه این وزارتخانه ایجاد می‌شود.

به‌عنوان‌مثال الزام به عرضه ۱۰۰ درصدی محصولات بخش معدن و صنایع معدنی در بورس کالا، چالش بزرگی است که صادرات فعالان بخش معدن و صنایع معدنی را تحت تاثیر منفی قرار داد. در واقع این سیاست مسیر فروش خارجی فعالان این صنعت را با مشکل مواجه کرد. در چنین فضایی تولیدکنندگان از تولید بازمی‌مانند یا ناچارند محصولات تولیدی خود را دپو کنند.

حسینقلی گفت: در سال‌های اخیر شاهد بروز رکود گسترده‌ای در فضای اقتصادی کشور بوده‌ایم که به کاهش قابل‌توجه مصرف محصولات بخش معدن و صنایع معدنی در کشور منتهی شد؛ بنابراین فروش صادراتی ضروری و تنها راه تداوم تولید در این بخش است، اما باتوجه به چالش‌های حاکم بر این بخش، عملا مسیر توسعه تولید و ارتقای سطح تولید ناخالص داخلی کشور، تحت تاثیر منفی قرار می‌گیرد.

سخن پایانی

برنامه‌های تولید و توسعه در صنایع مختلف باید با تکیه بر توان اقتصادی کشور و همچنین ظرفیت‌های هر حوزه تدوین شد. هدف‌گذاری آرمانی نه‌تنها نتیجه‌بخش نیست، بلکه فرآیند توسعه را از مسیر اصلی خود دور می‌کند. در شرایطی که کشور در زیرساخت‌های اولیه خود با کمبود روبه‌رو است، هدف‌گذاری برای تولید هرچه بیشتر عملا اشتباه است و سرمایه‌های موجود را هدر می‌دهد. در چنین بستری از سیاست‌گذاران انتظار می‌رود به‌جای اصرار بر اعداد غیرواقعی، همت خود را صرف رفع مشکلات زیرساختی کنند.

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی
حوزه ثبتی قائم‌شهر
نوبت دوم
شماره ۱۴۱۵۰۲۱

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۰۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی قائم‌شهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد:

▣ املاک متقاضیان واقع در قریه چمارکتی پلاک ۷۱ اصلی بخش ۱۶

۲۲۰ فرعی به نام آقای علی طهماسبی نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین به انضمام انباری به شرط تجمیع با پلاک ۷۱/۳ که به تنهایی قابلیت انتقال به غیر را ندارد به مساحت ۱۹ مترمربع خریداری مع‌الواسطه از آقایان امید حمید و وحید علی‌اکبری مالک رسمی. لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی دردو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، برای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه ننماید اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک درجریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۰۵ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹
یونس قصابی، سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان قائم‌شهر

آگهی قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی
حوزه ثبتی قائم‌شهر
نوبت اول
شماره ۱۴۳۳۱۷۰

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مصوب ۱۳۹۰/۰۹/۲۰، املاک متقاضیانی که در هیات موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی قائم‌شهر مورد رسیدگی و تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل آگهی می‌گردد:

▣ املاک متقاضیان واقع در قریه چمارکتی پلاک ۵۹ اصلی بخش ۱۶

۱۲۴۲۲ فرعی به نام آقای مهرداد ولی‌پور نسبت به ششدانگ یک قطعه زمین که در آن احداث بنا شده است که ده سیر عرصه وقف می‌باشد به مساحت ۲۶۱.۵۷ مترمربع خریداری بدون واسطه از خانم الناز غلامحسینی مالک رسمی.

لذا به موجب ماده ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی و ماده ۱۳ آئین‌نامه مربوطه این آگهی در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز از طریق این روزنامه محلی/ کثیرالانتشار در شهرها منتشر و در روستاها علاوه بر انتشار آگهی، برای هیات الصاق تا در صورتی که اشخاص ذینفع به آرای اعلام شده اعتراض داشته باشند باید از تاریخ انتشار اولین آگهی و در روستاها از تاریخ الصاق در محل تا دو ماه اعتراض خود را به اداره ثبت محل وقوع ملک تسلیم و رسید اخذ نمایند. معترض باید ظرف یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض مبادرت به تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل نماید و گواهی تقدیم دادخواست به اداره ثبت محل تحویل دهد که در این صورت اقدامات ثبت موکول به ارائه حکم قطعی دادگاه است و در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه ننماید اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست. بدیهی است برابر ماده ۱۳ آئین‌نامه مذکور در مورد قسمتی از املاکی که قبلا اظهارنامه ثبتی پذیرفته نشده، واحد ثبتی با رای هیات پس از تنظیم اظهارنامه حاوی تحدید حدود، مراتب را در اولین آگهی نوبتی و تحدید حدود به صورت همزمان به اطلاع عموم می‌رساند و نسبت به املاک درجریان ثبت و فاقد سابقه تحدید حدود، واحد ثبتی آگهی تحدید حدود را به صورت اختصاصی منتشر می‌نماید.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۰۳
یونس قصابی، سرپرست اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان قائم‌شهر

نقشه‌راه توسعه با هدایت دانش‌بنیان‌ها محقق می‌شود

تکیه دولت بر فناوران

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

اهمیت «دانش» در تغییرات سریع اقتصاد جهانی افزایش زیادی داشته و امروزه فعالیت‌های دانشی و به‌تبع آن اقتصاد دانش‌بنیان سهم مهمی از بازار اقتصادی جهان را به خود اختصاص داده است. حرکت به‌سمت تولید دانش‌بنیان می‌تواند نقشه‌راه دولت‌ها در کشورمان طی چند دهه آینده به‌منظور رهایی از تورم‌های سنگین گذشته باشد. بی‌شک دولتی که ماهیتش دانش‌بنیان است، چابک و کوچک بوده و همه فعالیت‌ها و تصمیمات آن در تمامی حوزه‌ها از مسیر تحقیق و پژوهش می‌گذرد. حال برای رسیدن از اقتصاد دانش‌بنیان به دولت دانش‌بنیان، راهی جز تکیه بر تولیدات فناوری‌محور نیست. صمت در این گزارش به اهمیت تمرکز بر تولیدات دانش‌بنیان به‌عنوان رویکرد اساسی دولت در چینش نقشه‌راه توسعه پرداخته است.

تدوین نقشه‌راه دانش‌بنیان؛ یک نیاز اساسی

تجارب کشورهای توسعه‌یافته که اقتصادشان مبتنی بر دانش و فناوری روز است، سرنخ‌های ارزشمندی برای رهایی از کلاف سردرگم اقتصاد بیمار فعلی کشور ارائه می‌دهد. بیشتر اقتصاددانان بر این باور هستند که نام‌گذاری سال ۱۴۰۱، در راستای شرایط امروز ایران، نشانگر توجه به فعالیت‌هایی است که نقش نیروی انسانی و اشتغال در آن مهم‌تر بوده و به‌نوعی دستگاه‌های اجرایی در کشور را برای حرکت به‌سمت فعالیت‌های دانش‌بنیان و دانش‌محور ترغیب می‌کند. به‌گفته میثم مهرپور، کارشناس مسائل اقتصادی در گفت‌وگو با ایمنا با انتخاب این شعار، برنامه و نقشه‌راه کشور به‌طور کامل مشخص است. در سال گذشته، مانع‌زدایی و حمایت از تولید در نام‌گذاری سال مطرح شده بود که مصداق‌هایی از نگاه به مسئله تولید بوده است. در سال گذشته تا حدودی این امر محقق شد و شاهد تسهیل در صدور مجوزهای کسب‌وکار و لغو نیاز مجوز برای برخی کسب‌وکارها بودیم، همچنین مخبر، معاون اول رئیس‌جمهوری هم اذعان کرد بود که سازمان برنامه و بودجه موظف است با همکاری تمامی وزارتخانه‌ها، نقشه‌راه و برنامه زمان‌بندی‌شده مجموعه‌های دانش‌بنیان را با تعیین اولویت‌های هر دستگاه در زمینه تولید، صادرات، اشتغالزایی و جلوگیری از واردات کالاهای با تولید مشابه داخلی، تهیه و تدوین کند.

نقشه‌راه باید داده‌محور باشد

بهرام صلواتی، مدیر رصدخانه مهاجرت ایران در گفت‌وگو با صمت نداشتن نقشه‌راه در سیستم توسعه‌ای کشور را دلیل اصلی بی‌پاسخ ماندن معضلات همیشگی نخبگان و فعالان در اکوسیستم دانش‌بنیان دانست و گفت: برای توسعه اکوسیستم دانش‌بنیان، نیازمند یک سیاست‌گذاری و نقشه‌راه داده‌محور و نظام آماری مدون هستیم. ابتدا باید بدانیم با چه ترازی از جمعیت جوان و فعال در کشور روبه‌رو هستیم و از طرفی هم، باید اطلاعات بخش تقاضا را بگیریم و به‌طور همیشگی این تبادل سیگنال از سوی عرضه و تقاضا انجام شود. این‌گونه می‌توان فضای شغلی متناسب با قشر نخبه و تحصیلکرده را ایجاد کرد. گفتنی است، این هدف به هوشمندسازی تربیت نیروی انسانی نیاز دارد.

صلواتی توسعه اقتصاد هوشمند را زمینه‌ساز ایجاد یک نقشه‌راه مناسب در دنیای کارآفرینی دانست و گفت: امروز بیش از هر مولفه‌ای، نیازمند توسعه اقتصاد هوشمند هستیم. تداوم حیات و دوام علمی بدون روش‌های پیشین و قرن بیستمی؛ تعریف اقتصاد هوشمند است که در حقیقت نه‌تنها بخش صنعت و دانشگاه باید با یکدیگر ارتباط موثر داشته باشند، بلکه باید بسیار هوشمندانه و به‌موقع به یکدیگر اطلاعات بدهند. در شرایط فعلی کشور ما، نه دانشگاه اطلاعات دقیقی از تربیت نیروهای انسانی در ۱۰ سال آینده می‌دهد و نه از صنعت، اطلاعات لازم دریافت می‌شود. ما نیاز داریم این سطح از هوشمندسازی را ایجاد کنیم، در غیر این صورت ناگزیر از انجام اقدامات کور هستیم.

گمراهی نخبگان در انتخاب رشته

وی بااشاره به اهمیت انتخاب رشته در دانشجویان در توسعه نظام شغلی و اکوسیستم دانش‌بنیان گفت: شمار دانشجویانی که بعد از ورود به دانشگاه، رشته تحصیلی خود را تغییر می‌دهند، کم نیست؛ اگر نرخ تغییرات رشته‌ای از سوی دانشجویان را به‌دست بیاوریم، می‌تواند کمک شایانی به ما در فهم اشتباهات دانشجویان در فرآیند انتخاب رشته کند؛ در واقع می‌فهمیم که نسل جوان ما در کسب آموزش و انتخاب رشته‌های دانشگاهی چه اشتباهاتی را مرتکب می‌شوند که این اشتباهات نظام شغلی کشور را بی‌نظم می‌کند.

صلواتی گفت: در کشور ما سیستم تعریف و هدایت رشته به‌شکلی استاندارد در دوره لیسانس و حتی مقاطع بعدی وجود ندارد؛ چرا که نظام انتخاب رشته ما همچنان سنتی است و انتظار داریم رتبه‌اولی‌های ما در چند رشته خاص و پرطرفدار مهندسی و پزشکی درس بخوانند، در حالی که امروزه نیاز بازار کار در دیگر رشته‌ها و حتی آن دسته از مهارت‌هایی است که عمرشان به یک دهه هم نمی‌رسد و در اصل پیشرفت اکوسیستم دانش‌بنیان، درگرو توسعه این مهارت‌ها است، بنابراین نقشه‌راه در این حوزه از دانشگاه‌ها و نحوه انتخاب رشته دانشجویان آغاز می‌شود. مگر چقدر صنایع ما امکان استفاده از این رشته‌های قرن بیستمی را دارند؟ گفتنی است، نبود توازن در این رشته‌ها به‌شدت احساس می‌شود که این نبود توازن باعث شده است از یک‌سو نرخ بیکاران تحصیلکرده زیاد شود و از سوی دیگر هم، بیشتر حوزه‌های جدید فناوری بدون متخصص بمانند. وی افزود: به‌اعتقاد من، تا ظرفیت بکارگیری نیروی انسانی را در زمان حال و آینده را مشخص نکنیم، صحبت از هدایت نیروی انسانی و توسعه دانش‌بنیان بی‌معنی است. همواره ارتباط صنعت و دانشگاه معضل اصلی کشور ما در بحث اشتغال بوده است؛ موضوعی که امروزه باید به آن اضافه کنیم، اهمیت داده و اطلاعات است. روند تغییرات صنعت در حوزه‌های نوآوری و فناوری به‌قدری سریع شده که در گذشته نه‌چندان دور هر ۵ سال یک بار با تغییرات بنیادی مواجه بودیم، اما امروزه شاهد بروز این تغییرات در دوره‌های یک تا ۲ ساله هستیم، بنابراین به طراحی نقشه‌راهی نیاز است که این فرآیند متغیر در آن نهادینه شود.

برون‌سپاری آموزشی، با مهاجرت نخبگان

به‌گفته صلواتی، امروزه بیشتر کشورهای در حال توسعه نظیر چین در یک برنامه همه‌جانبه، استراتژی مبتنی بر برون‌سپاری آموزشی را در پیش گرفته‌اند؛ این کشورها با شناخت همه‌جانبه از امکانات و ظرفیت‌های خود برخی نیازهای آموزشی در توسعه صنعتی کشورشان را در خارج از کشور و در قالب مهاجرت نخبگان مرتفع می‌کنند.

وی در تشریح این نوع استراتژی گفت: امروزه سیستم توسعه دانش‌بنیان‌ها در بیشتر کشورها از یک سیستم هوشمندانه پیروی می‌کند.

بسیاری از کشورهای در حال توسعه می‌دانند که در افق‌های زمانی متفاوت، نیازمند چه مهارت‌هایی می‌شوند؛ برهمین اساس آموزش بخشی از این مهارت‌ها را از طریق سیستم آموزشی داخلی تامین و بخشی را هم با ارسال مهاجران تحصیلی دریافت می‌کنند.

این کشورها چندان هم نگران مهاجرت نخبگان خود نیستند، چرا که مهم‌ترین تفاوتی که با مهاجرت نخبگان در ایران وجود دارد، این است که مهاجران تحت همان سیاست بکارگیری هوشمندانه نیروی انسانی دوباره به چرخه توسعه علم و صنعت کشورشان بازمی‌گردند.

سودده‌ی سریع، انتظاری بیهوده است

از تحول دانشگاه‌ها در راستای توسعه اقتصاد دانش‌بنیان که گذر کنیم، بی‌شک رشد استارت‌آپ‌ها نقش جدی در توسعه این اکوسیستم دارد. جلال برآبادی، از دیگر فعالان عرصه شتاب‌دهنده در گفت‌وگو با صمت درباره مولفه‌های مهم در نقشه‌راه رشد استارت‌آپ‌ها گفت: ۲ شاخصه مهم برای شتاب‌دهنده‌ها در مسیر تجاری‌سازی استارت‌آپ‌ها در اولویت قرار دارند و براساس این ۲ شاخصه، استارت‌آپ‌ها می‌توانند به دنیای شتاب‌دهنده‌ها ورود پیدا کنند. تیم‌سازی نخستین مولفه‌ای است که باید به آن توجه ویژه شود، همچنین رهبران استارت‌آپی ضروری است، بدانند که ایده‌های‌شان چقدر قابلیت پردازش دارد و تا چه حد می‌تواند به رفع مشکلات موجود بپردازد تا در نهایت به سوددهی برسد، در واقع حضور فناوران و افرادی که اشراف کافی بر ایده دارند، اهمیت زیادی در تجاری‌سازی دارد، بنابراین این ۲ شاخصه مهم یعنی تیم‌سازی و ایده‌پردازی، اصلی‌ترین شاخص برای شتاب‌دهنده‌ها در راستای انتقال فعالیت کسب‌وکارهای نوین به بازارهای مربوط است. در کل، تیم‌سازی و پردازش ایده، اصلی‌ترین شاخصه توسعه یک استارت‌آپ است که می‌تواند کار را برای شتاب‌دهنده‌ها راحت‌تر کند. وی افزود: اینکه رهبران استارت‌آپ‌ها در ابتدای مسیر نیازمند سرمایه هستند، امری بدیهی است، در واقع برای تست بازار نیازمند تامین مالی هستند، اما در مرحله سوددهی استارت‌آپ‌هایی که فرآیندهای جدیدی را ارائه می‌دهند، نیازمند صرف زمان هستند و نباید انتظار داشته باشند که در یک بازه زمانی کوتاه‌مدت به سود قابل‌قبول برسند. باتوجه به تجربه‌های جهانی، این بازه زمانی به‌طورمعمول ۲ تا ۵ سال یا حتی بیشتر هم به‌طول می‌انجامد که بستگی به فعالیت کسب‌وکار دارد. در بحث بازار، استارت‌آپ‌ها باید ارتباط قوی با نیازهای آن داشته باشند و بهتر است بدانند که چگونه می‌خواهند به رفع نیاز مخاطبان‌شان بپردازند.

پزشکی، خودرو و مسکن؛ بازارهای خوب استارت‌آپی

برآبادی گفت: زمینه فعالیت استارت‌آپ‌ها اهمیت زیادی در کسب سود در مدت‌زمان کوتاه دارد. برای مثال، بازار تجهیزات پزشکی در شرایط فعلی کشور می‌تواند سوددهی لازم را برای یک شرکت استارت‌آپی به‌همراه بیاورد، همچنین خریدوفروش تجهیزات خودرو روندی مشابه دارد که می‌تواند استارت‌آپ‌ها را به سوددهی زودهنگام برساند. فعالیت با محوریت مسکن هم می‌تواند برای صاحبان کسب‌وکار صرفه اقتصادی خوبی داشته باشد، چرا که مشکلات زیادی در این زمینه‌ها احساس می‌شود. برای مثال، در زمینه دسترسی افراد به منزل مسکونی موردنظر، استارت‌آپ‌ها می‌توانند فعالیت‌های ارزنده و مهمی را به‌سرانجام برسانند. از آنجایی که زمینه‌های یادشده به منابع پول نزدیک‌تر هستند، برای توسعه کسب‌وکارهای نوین می‌توانند پولساز هم باشند. این کارشناس گفت: از موانع موجود در راه توسعه کسب‌وکارهای نوین، قوانین دست‌وپا گیر هستند که تا حد زیادی باید از سوی نهادهای دولتی مرتفع شوند، در واقع ارائه زیرساخت‌ها باید از سوی نهادهای دولتی انجام شود، همچنین دریافت مجوز یکی از معضلاتی است که رهبران استارت‌آپ‌ها تا حد زیادی با آنها مواجهند. به‌اعتقاد من، باید قوانین روند سرمایه‌گذاری در کسب‌وکارهای نوین تغییر کند.

پارک‌های علم و فناوری، رکن مهم توسعه دانش‌بنیان‌ها

غلامحسین رحیمی، معاون اسبق پژوهش و فناوری وزارت علوم تحقیقات و فناوری در گفت‌وگو با صمت درباره اهمیت تقویت مراکز رشد در کنار پارک‌های علم و فناوری گفت: پارک‌های علم و فناوری میزبان‌های مهم واحدهای فناور به‌حساب می‌آیند و جایگزینی در این زمینه در راستای تاثیرگذاری در توسعه فناوری کشور وجود ندارد. یکی از مولفه‌های مهم در چینش نقشه‌راه توسعه دانش‌بنیان‌ها به‌منظور نیل به اقتصاد دانش‌بنیان، تقویت پارک‌های علم و فناوری به‌لحاظ کیفی است.

وی ادامه داد: فرآورده‌های ساختاری مجموعه پارک‌های علم و فناوری مراکز رشد هستند و توسعه آنها با راه‌اندازی و استفاده از مراکز رشد انجام می‌گیرد، بنابراین باید حضور پارک‌های علم و فناوری در بیشتر مرکز رشد و در همه شهرستان‌ها نمود پیدا کند. رحیمی گفت: به‌عبارت‌دیگر، در شهری مانند قائن یا نمین باید مراکز رشد وجود داشته باشند که برمبنای پارک علم و فناوری استان مربوطه به فعالیت بپردازند. دلیل تاکید من این است که این مراکز مهم‌ترین بسترهایی هستند که فرآورده‌های مبتنی بر دانش را در کشور توسعه می‌دهند و تقویت می‌کنند، در واقع بخش زیادی از اثربخشی فعالیت‌های پارک‌های علم و فناوری به فعالیت مراکز رشد بستگی دارد.

معاون پژوهش و فناوری وزارت علوم تحقیقات و فناوری گفت: از آنجایی که پارک‌های ما به نهادهای علمی و به بخش تولید و اقتصاد جامعه متصل هستند و از طرفی هم دانشگاه‌ها در جامعه کنونی ما در مرزهای خودشان محدود به علم هستند، فعالیت و پروژه‌های انجام‌شده در این مجموعه‌ها می‌توانند با زندگی مردم پیوند بخورند،بنابراین از هر جنبه‌ای که نگاه کنیم، هرچقدر بتوانیم پارک‌های علم و فناوری را تقویت کنیم و گسترش دهیم، یعنی هرچقدر شرکت‌های دانش‌بنیان و واحدهای فناور در پارک‌ها بیشتر باشند، به‌نفع اقتصاد و توسعه کشور گام برداشته‌ایم.

سخن پایانی

امروزه در بیشتر کشورهای دنیا، دانش منشأ رشد اقتصادی و افزایش بهره‌وری محسوب می‌شود و کشورها اهمیت ویژه‌ای برای تولید و افزایش دانش در اقتصاد خود قائل هستند. بیش از یک دهه از تصویب و اجرای قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان می‌گذرد که هدف آن هم‌افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش‌محور، در حوزه فناوری‌های برتر و با ارزش‌افزوده فراوان است. باتوجه به آنچه گفته شد، باید از ابزارهای حمایتی که در این قانون جهش دانش‌بنیان ایجادشده استفاده کرد تا بیش‌ازپیش، موانع تولید از پیش‌پای شرکت‌های دانش‌بنیان و واحدهای فناور برداشته شود.

در حقیقت نه‌تنها بخش صنعت و دانشگاه باید با یکدیگر ارتباط موثر داشته باشند، بلکه باید بسیار هوشمندانه و به‌موقع به یکدیگر اطلاعات بدهند

یادداشت

دارو را دریابیم

آرمین عربانیان
فعال شرکت دانش‌بنیان

اگر مجموعه‌ای نام دانش‌بنیان بودن را یدک می‌کشد، می‌تواند مزیت رقابتی با تمام دنیا داشته باشد. به‌عبارت‌دیگر، اگر یک شرکت یا کسب‌وکاری دانش‌بنیان واقعی باشد، توانایی رقابت با همتایان خود در داخل و خارج را دارد. اگر این‌چنین نباشد، یعنی نتواند با رقبای خود در داخل و خارج رقابت کند، باید در دانش‌بنیان بودن آن شک کرد. توصیه می‌شود، دولت چتر حمایتی خود را هوشمندانه روی سر دانش‌بنیان‌ها بگشاید. اینکه گروه‌های فناور در چه حوزه‌ای فعالیت دارند، باید مبنایی برای این حمایت‌ها باشد. نقشه راه در توسعه دانش‌بنیان‌ها باید به‌گونه‌ای چیده شود که آن دسته از دانش‌بنیان‌هایی که در راستای رفع نیاز جامعه فعالیت می‌کنند، مسیر هموارتری را طی کنند. به‌عبارت روشن‌تر، موضوعاتی که با امنیت غذایی و سلامت مردم ارتباط مستقیم دارد، می‌تواند در نقشه‌راه طراحی‌شده، رویکرد مزیتی برای دانش‌بنیان‌ها داشته باشد.

همان‌گونه که اشاره شد، بی‌شک هدف نهایی از تاسیس یک شرکت دانش‌بنیان،؛ تولید محصولات باکیفیتی است که توانایی رقابت با همتایان خارجی خود را داشته باشند، اما واقعیت ماجرا این است که اگر شرکتی تولیداتی داشته باشد که نیاز داخل را هم برآورده کند و مانع از خروج ارز شود، باز هم رسالت خود را به‌عنوان دانش‌بنیان بودن به‌ثمر رسانده است. وقتی صحبت از تولید دارو می‌شود، از آنجایی که با سلامت مردم ارتباط مستقیمی دارد، باید طبق استانداردهای اروپا و امریکا تولیدشده باشد، بنابراین اینکه من معتقدم یک شرکت دانش‌بنیان در عرصه دارو در داخل کشور باید توان رقابت با شرکت‌های خارجی را داشته باشد، نه‌تنها کمال‌گرایی نیست، بلکه یک ضرورت جدی است، بنابراین وقتی به‌عنوان یک تولیدکننده دارو فعالیت می‌کنیم، موظف هستیم که این استانداردها را رعایت کنیم، بنابراین شاید در تولید دیگر کالاها که ارتباط مستقیمی با سلامت مردم ندارند، بتوان استانداردهای داخلی را مدنظر قرار داد.

ناگفته نماند که در تولید هر محصولی، باید به استانداردهای مهم توجه داشته باشیم، نه آنکه مانند صنعت خودرو باشد که نه‌تنها نیاز داخل را برآورده نکرده است، بلکه توان رقابت با تولیدات خارجی را هم ندارد. بنابراین، شرکت‌های دانش‌بنیان در تولید دارو موظف به رعایت حداقل استانداردها هستند و خوشبختانه در تولیداتشان هم رعایت می‌کنند. به‌همین دلیل، امروزه ما می‌توانیم نیاز بازارهای کشورهای اطراف را برطرف کنیم. امروزه برخی داروهای تولیدشده از سوی شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی که مجوز صادرات می‌گیرند و خروج آنها ضرری به نیاز داخل نمی‌زند؛ در کشورهای عراق، سوریه، لبنان و در کل در خاورمیانه بازار خوبی دارند. ما توانستیم با استانداردهایی که در توان داشتیم، بازارهای کشورهای اطراف را تامین کنیم.

خوشبختانه امروزه محصولات دارویی تولیدشده از سوی شرکت‌های داخلی که بیشتر دانش‌بنیان هستند، توانایی حضور و رقابت در بازارهای خارجی را دارند و می‌توانند با شرکت‌های معتبر دنیا رقابت کیفی و قیمتی داشته باشند. رقابت در نرخ به نیروی کار ارزان در کشور برمی‌گردد و از آنجایی که نیروی کار انسانی در ایران نسبت به بسیاری از کشورهای جهان ارزان‌تر است و از طرفی مواد اولیه نرخ یکسانی در سراسر دنیا دارد، بنابراین شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی هزینه کمتری را برای تولیدات خود صرف می‌کنند؛ به همین دلیل می‌توانند در نرخ هم، رقابت داشته باشند. باتوجه به بالا بودن نرخ ارز، یک شرکت دانش‌بنیان در شرایطی که محصولات باکیفیتی تولید کند، می‌تواند در نرخ رقابت کند. به‌عبارت‌دیگر،؛ در صورتی که شرکت دانش‌بنیانی بتواند محصولات خود را به‌صورت رقابتی وارد بازار عرضه کند، می‌تواند تمام آسیب‌های معضل قاچاق را خنثی کند.

دولت به‌دلیل تفاوت در نرخ ارز، برای تهیه مواد اولیه، به دانش‌بنیان‌ها یارانه پرداخت می‌کند، در حقیقت دارو در کشور ما براساس نرخ دولتی تهیه می‌شود، اما در برخی موارد، این تولیدات به‌صورت غیررسمی به خارج از کشور ارسال می‌شود و درآمد آن به دلار برمی‌گردد. این نوع صادرات غیرمجاز، هرچند در مواردی به سود شرکت‌های تولیدکننده است، اما در بستر تخلف شکل می‌گیرد و باید نسبت به آن راه‌حلی تدبیر کرد. همان‌گونه که اشاره شد، این فرآیند، بی‌ربط به بحران ارز که در چند سال اخیر اتفاق افتاد، نیست، در واقع تا پیش از سال ۱۳۹۷ که مشکلات ارزی فراوانی را متحمل شدیم، بیشتر شرکت‌های دانش‌بنیان تمام تلاش‌شان را می‌کردند که صادرات مجاز و قانونی داشته باشند، اما در چند سال اخیر باوجود مشکلات ارزی فراوان، روند صادرات با مشکل مواجه شد. چند سالی می‌شود که صادرات دارو از بستر غیررسمی انجام می‌گیرد، چرا که مجوز آن به‌دلیل نیاز داخل و کمبود دارویی از سوی سازمان غذا و دارو داده نمی‌شود و از طرفی هم، چون برای تولید دارو یارانه می‌دهد، در عمل در چند سال اخیر مجوزی برای صادرات نداده است؛ مگر اینکه مابه‌التفاوت آن را شرکتی پرداخت کرده باشد؛ که در شرایط غیرحیاتی، اجازه صادرات داده می‌شود.

یادداشت

رشد اقتصاد در گرو تسهیلات‌دهی به تولید

معصومه آقاپورعلیشاهی
عضو سابق کمیسیون اقتصادی

«رشد» یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اقتصاد سالم است. ایران نیز برای داشتن اقتصادی سالم و پویا نیازمند داشتن زیرساختی مناسب برای رشد اقتصادی است. تسهیلات‌دهی به بخش تولید یا همان کارآفرینان از جمله الزامات فراهم آوردن شرایط رشد اقتصادی است.

کشور در پساکرونا رشد اقتصادی مثبتی نداشته و برای آنکه مردم رشد اقتصادی را احساس کنند باید ساختار اقتصاد به سمت ایجاد شغل و درآمد برود. برای ایجاد اشتغال و رونق کسب‌وکار سرمایه‌گذاری در بخش تولید امری ضروری است. انتقال سرمایه و نقدینگی به بخش تولید عامل اصلی رونق‌بخش تولید و در نتیجه ایجاد اشتغال پایدار است.

پسابرجام فرصتی طلایی برای بازیگری ایران در عرصه جهانی است تا با جذب سرمایه‌گذار خارجی به رشد اقتصادی کشور کمک کند. این مهم دست‌یافتنی نیست؛ مگر اینکه طبق سند راهبردی وزارت صمت ۹۰۰ هزار میلیارد تومان جذب سرمایه توسط این وزارتخانه صورت گیرد.

اما این جذب سرمایه هنوز محقق نشده، زیرا ما همچنان در زیرساخت مشکل داریم. سیستم بانکی، بیمه‌ای، اداری و سرمایه‌گذاری ایران با داشتن قوانین و مقررات دست‌وپاگیر هنوز آمادگی بین‌المللی شدن را ندارد و می‌توان گفت گرچه شرایط لازم فراهم شده، اما هنوز شرایط کافی مهیا نیست.

باید با ایجاد زیرساخت مناسب برای جذب سرمایه‌گذار خارجی، زمینه را برای کسب درآمد ارزی فراهم آورد تا در سایه این درآمدزایی رشد اقتصادی نیز محقق شود.

همچنین می‌توان با الگوبرداری و پیاده‌سازی سیاست‌های جذب سرمایه‌گذار خارجی از کشورهای پیشرو اقتصاد کشور را از رکود نجات داد. در این راستا می‌توان از تجربیات اقتصادی سایر کشورهای موفق در جذب سرمایه‌گذاری خارجی استفاده کرد. به‌طور مثال در کشوری مانند هند شرط ورود سرمایه‌گذار خارجی انتقال تکنولوژی ظرف ۱۰ سال است.

آنچه مسلم است برای نیل به هدف کلان رشد اقتصادی ۸ درصدی همه عوامل زیرساختی از جمله جذب سرمایه‌گذار، مناسب‌سازی بستر تولید و... باید دست‌به‌دست هم بدهند تا ساختار اقتصاد با ایجاد شغل و درآمد، مولد و اشتغال‌زا شود تا با توزیع مناسب درآمد، مردم رشد اقتصادی را احساس کنند. همچنین اقتصاد کلان برای رسیدن به رشد پایدار، باید از انحصار دولت خارج شود و دولت تنها به‌عنوان نهاد بالادستی بر کار بخش خصوصی نظارت کند. به‌دلیل آماده نبودن زیرساخت‌ها در حال حاضر بخش خصوصی هم توان و آمادگی لازم برای برنامه‌ریزی اقتصاد کلان کشور را ندارد؛ بنابراین دولت باید با تسهیلگری و بدون مداخله با واگذاری امور به بخش خصوصی به وظایف حاکمیتی و نظارتی خود بپردازد. از منظری دیگر برای رسیدن به رشد اقتصادی پایدار هزینه‌های دولت باید کاهش یابد و دولت کوچک شود و در گام بعدی فضای کسب‌وکار و سرمایه‌گذاری به بخش خصوصی سپرده شود تا اشتغال هم در کشور رونق بگیرد. متاسفانه در فضای فعلی اقتصاد بخش خصوصی با نگرانی‌های بسیاری مواجه است که عمده‌ترین آن افزایش سطح مالیات‌هاست. دولت برای ایجاد درآمد فقط به پایه‌های مالیاتی افزوده است؛ در صورتی که در کشورهای پیشرو مالیات از بخش غیرمولد ستانده و به بخش مولد در قالب یارانه یا تسهیلات پرداخت می‌شود.

مالیاتی‌ستانی باید در راستای حرکت موتور اقتصاد به سمت تولید باشد؛ بنابراین مالیات باید از اقشار مرفه جامعه دریافت و در بخش تولید خرج شود.

آنچه شواهد نشان می‌دهد، این است که کاهش مالیات، به‌ویژه برای افراد با درآمد بالا، راهی غیرموثر برای تحریک رشد اقتصادی است و احتمالا به اقتصاد آسیب می‌رساند و در شرایط فعلی مالیات‌ستانی از تولید راه را برای خروج سرمایه‌ها باز می‌کند. پرواضح است که در نتیجه فرار سرمایه‌ها نه‌تنها رشد اقتصادی اتفاق نخواهد افتاد، بلکه کشور در گرداب رکود و تورم فرو خواهد رفت.

در بررسی برنامه‌های هدف‌گذاری شده در سند راهبردی وزارت صمت مشخص شد

تلاش یک‌تنه وزارت صمت برای رشد اقتصاد

رشد اقتصادی ترکیبی است با بار معنایی مثبت که عدد آن در هر کشوری بزرگ‌تر اعلام شود، یعنی افزایش تولید کالا و خدمات و رونق بازار منجر به بهبود وضعیت اقتصادی مردم شده است. اقتصاد ایران چند سالی است که بنا به دلایل مختلف از جمله تحریم‌ها، تورم، عدم ثبات نرخ ارز و کاهش تولید با رشد منفی دست‌وپنجه نرم می‌کند و دولتمردان برای خروج اقتصاد از رکود راهکارهای مختلفی را اجرایی کرده‌اند؛ همچنین تمامی وزارتخانه‌ها باید براساس سند چشم‌انداز از تمامی توان خود در جهت افزایش رشد اقتصادی بهره گیرند. وزارتخانه‌ای که بیشترین وظیفه را در این زمینه بر عهده دارد، وزارت صمت است.

بنا بر سند راهبردی وزارت صمت در آغاز سال ۱۴۰۱ این نهاد باید تا پایان سال با هدف تقویت تشکیل سرمایه ثابت در اقتصاد ایران، بیش از ۹۰۰ هزار میلیارد تومان «سرمایه ثابت» تولید کند. در واقع، کل سرمایه‌گذاری ثابت جدید شامل ساختمان و ماشین‌آلات در سال ۱۴۰۱، معادل ۱۶۸۸ هزار میلیارد تومان برآورد شده که سهم بخش صنعت ۹۰۷ هزار میلیارد تومان است. مهم‌ترین هدف دولت در برنامه بودجه ۱۴۰۱ رسیدن به نرخ رشد اقتصادی ۸ درصدی عنوان شده که وزارت صمت بیشترین مسئولیت را در تحقق این رشد عهده‌دار است. اکنون برای بررسی موضوع نظر کارشناسان درباره نیل به هدف نقشه راه ۱۴۰۱ وزارت صمت و نقش آن در تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی را برای سال ۱۴۰۱ جویا شدیم.

رشد اقتصاد از افزایش تولید ملی به‌دست می‌آید که تولید ملی خود شامل بخش‌های مختلف مثل نفت و گاز، پتروشیمی، کشاورزی، صنعت، معدن و خدمات است

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

نقش وزارت صمت در کاهش موانع تولید چشمگیر است

مرتضی الله‌داد، اقتصاددان و استاد دانشگاه درباره نقش وزارت صمت در تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی به صمت گفت: تاکنون برنامه‌های تحولی وزارت صمت در راستای حمایت از جریان تولید، برنامه‌هایی امیدبخش و موثر بوده که نتایج آن در افزایش رشد اقتصادی صنعتی و بهبود تراز تجاری کشور طی سال‌های آینده ملموس خواهد بود.

وی افزود: نقش بی‌بدیل خانواده بزرگ تولید و تجارت در تحقق رشد اقتصادی و به‌تبع آن سایر شاخص‌های توسعه‌ای کشور بر کسی پوشیده نیست و در این راستا این وزارتخانه با کم کردن موانع سر راه تولید و همچنین جذب سرمایه‌گذار خارجی توانسته قدمی هرچند ناچیز بردارد. این استاد دانشگاه در تشریح فرآیندهای نظارتی و حمایتی این وزارتخانه برای تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی، اظهار کرد: دغدغه جدی وزارت صنعت، معدن و تجارت تسهیل شرایط برای بالا بردن سرمایه ثابت بوده، اما تاکنون به‌دلیل شرایط فراسازمانی در تحقق این امر موفق نبوده، زیرا عوامل بیرونی از جمله تحریم‌ها و تورم، سدی در مقابل جذب سرمایه است.

▣ سهم وزارت صمت در رشد اقتصاد

الله‌داد در ادامه یادآور شد: رشد اقتصاد از افزایش تولید ملی به‌دست می‌آید که تولید ملی خود شامل بخش‌های مختلف مثل نفت و گاز، پتروشیمی، کشاورزی، صنعت، معدن و خدمات است. سهم وزارت صمت برای رشد اقتصادی افزایش سرمایه ثابت از ۵۰۰ هزار میلیارد تومان به ۹۰۰ هزار میلیارد تومان است. بخش عمده‌ای از این تامین سرمایه ثابت باید از طریق فروش محصولات غیرنفتی محقق شود. بنا بر نقشه راه وزارت صمت سهم این نهاد در تحقق درآمد از صادرات غیرنفتی در سال گذشته رقم ۴۵ میلیارد دلار بود که این رقم باید به ۵۵ میلیارد دلار تا پایان امسال افزایش یابد، اما ممکن است به‌دلیل برخی تحریم‌های ظالمانه علیه ایران این رقم تا آخر امسال محقق نشود.

این اقتصاددان متذکر شد: برای افزایش رشد اقتصادی باید تولید ملی افزایش یابد که هر دو این عوامل به رشد میزان سرمایه وابسته است. از آنجایی که مدل اقتصادی وزارت صمت مفروضاتی دارد، باید برای افزایش میزان سرمایه به نرخ ارز به‌عنوان مهم‌ترین مولفه موثر بر تجارت و اقتصاد کشور دقت نظر داشت، زیرا تعیین‌تکلیف نرخ ارز کمک شایان توجهی به فعالان اقتصادی برای برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت می‌کند.

▣ افزایش نرخ دلار به زیان صادرات

وی با تاکید بر اینکه همیشه بالا رفتن نرخ دلار به نفع صادرکننده نیست، اظهار کرد: افزایش نرخ ارز هزینه‌های جانبی محصولات تولیدی و همچنین هزینه‌های جانبی صادرات را افزایش می‌دهد؛ بنابراین ممکن است کالای ایرانی در بازار رقابتی جهانی در مقایسه با محصولات سایر رقبا گران‌تر تمام شود. پس لازم است شرایط خرید مواد اولیه موردنیاز تولید، ثبات اقتصادی و هر آنچه بر تولید اثرگذار است، در برنامه‌های دولت و مجلس شفاف شود؛ در غیر این صورت نگرانی تولیدکننده و صادرکننده مانع افزایش سرمایه و حرکت سرمایه به سمت تولید و خرید مواد اولیه موردنیاز کالا می‌شود که در نتیجه این موضوع رشد اقتصادی خیلی کند خواهد بود.

▣ رشد اقتصاد در گرو چند شاخص

این استاد دانشگاه با بیان اینکه رشد اقتصادی ۸ درصدی کشور فقط بر یک مولفه یا برنامه‌های یک وزارتخانه استوار نیست، گفت: در خوشبینانه‌ترین حالت اگر تا پایان سال وزارت صمت به «سرمایه ثابت» هدف‌گذاری‌شده دست پیدا کند، اما سایر نهادها به رقم ۱۷۰۰ میلیارد تومان پیش‌بینی‌شده در بودجه ۱۴۰۱ دست پیدا نکنند رشد اقتصادی همچنان زیر یک درصد خواهد بود، زیرا به‌عقیده بنده متاسفانه در فضای اقتصادی کنونی هر کاری انجام می‌شود، جز تدوین و اجرای برنامه‌های مشخص و معین در راستای رشد اقتصادی کشور. وی خاطرنشان کرد: آنچه بر رشد اقتصادی تاثیر منفی می‌گذارد کاهش تقاضای سرمایه‌گذاری است. باتوجه به وجود انتظارات تورمی، از میزان تقاضای سرمایه‌گذاران نیز کاسته شده و باتوجه به کاهش شدید تقاضای خارجی سهم ایران از بازارهای جهانی نیز پایین آمده است.

▣ رشد اقتصاد و نفت

به‌گفته الله‌داد باوجود رشد صادرات نفت به‌دلیل تقاضای انباشته برای واردات تجهیزات و نهاده‌های تولید، تراز تجاری در سطحی نزدیک صفر است. همچنین باتوجه به افت شدید تولید نفت در ۲ سال گذشته، بخشی از رشد اقتصادی که برای امسال پیش‌بینی می‌شد به‌دلیل نابسامانی بازارهای جهانی از بین رفت.

این اقتصاددان تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی تا پایان سال ۱۴۰۱ را امری بعید دانست و گفت: حتی اگر فرض را بر این بگذاریم که وزارت صمت به‌تمامی تعهدات ذکرشده در سند راهبردی ۱۴۰۱ دست یافته باشد، از آنجایی که این شاخص نیازمند پایداری و رشد سایر مولفه‌های اقتصادی است عملا رشد اقتصادی تا پایان امسال جهش ندارد و در محدوده مثبت بالای صفر باقی می‌ماند.

> از آنجایی‌که رشد اقتصادی برای سیر صعودی نیازمند پایداری و رشد سایر مولفه‌های اقتصادی است، عملا رشد اقتصادی تا پایان امسال جهش ندارد و در محدوده بالای صفر باقی می‌ماند

ایران در رشد اقتصادی از رقبا عقب‌تر است

رسول بخشی، اقتصاددان و استاد دانشگاه درباره نقش وزارت صمت در تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی به صمت گفت: رشد اقتصادی کشورهای دارای وضعیت مشابه ایران در طول ۴ دهه گذشته بین ۷ تا ۱۵ درصد بوده، اما میانگین نرخ رشد اقتصادی ایران در این مدت بین صفر تا یک درصد بوده و اگر تناسب رشد جمعیت را هم در نظر بگیریم متوسط رشد اقتصادی منفی بوده است؛ بنابراین اگر همه آنچه در سند راهبردی سال ۱۴۰۱ وزارت صمت به آن اشاره شده نیز تحقق یابد رشد اقتصادی جهش نخواهد کرد.

▣ برنامه‌ریزی برای سال بعد

وی با اشاره به رشد مثبت اقتصاد ایران از ۶ ماه دوم سال گذشته گفت: این رشد ناچیز تنها نشانه‌ای از بازگشت تدریجی اوضاع اقتصادی کشور به سطح قبل از بحران کروناست. رشد اقتصادی مطلوب نیازمند چند عامل مشخص است و دولت باید برای رسیدن به هدف رشد اقتصادی ۸ درصدی برنامه‌ریزی در سطح گسترده برای سال ۱۴۰۲ داشته باشد.

این اقتصاددان با تاکید بر اینکه وزارت صمت از بدنه دولت جدا نیست، تصریح کرد: زمانی که رشد اقتصادی نداریم و اقتصاد حرکت نمی‌کند، دولت کوچک نمی‌شود و حتی بزرگ‌تر نیز می‌شود، هزینه‌ها افزایش پیدا می‌کند و در نهایت کسری بودجه بالا می‌رود که همین کسری بودجه جلوی رشد اقتصادی را می‌گیرد.

این استاد دانشگاه در ادامه یادآور شد: در اقتصاد، رشد اقتصادی اصولا به‌عنوان تابعی از سرمایه فیزیکی، سرمایه انسانی، نیروی کار و فناوری مدل‌سازی می‌شود؛ بنابراین تا سرمایه افزایش نیابد و تولید رونق نگیرد رشد اقتصادی محقق نمی‌شود.

بخشی در تشریح راهکارهای تحقق این میزان رشد اظهار کرد: باید سناریوهای مختلف براساس واقعیت به‌صورت خوشبینانه، واقع‌بینانه و بدبینانه در نظر گرفته شود تا از هدررفت منابع جلوگیری شود.

▣ در نبود تکنولوژی

این اقتصاددان درباره ضرورت جذب سرمایه‌گذاران خارجی برای افزایش رشد اقتصادی، بیان کرد: برای رسیدن به رشد اقتصادی ۸ درصدی و تثبیت آن چاره‌ای جز جذب سرمایه‌های خارجی وجود ندارد.

وی تاکید کرد: ورود سرمایه‌گذاران خارجی به بازار ایران و فرصت‌های سرمایه‌گذاری منوط به انتقال دانش و فناوری است، این در حالی است که بسیاری از صنایع کشورمان به‌دلیل نبود فناوری‌های روزآمد، غیرفعال شده‌اند.

▣ رشد اقتصاد و سرمایه خارجی

این استاد دانشگاه با بیان اینکه بدون سرمایه‌گذاری خارجی، تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی امکان‌پذیر نیست، گفت: باید بسترهای قانونی را برای ورود سرمایه‌گذاران خارجی ایجاد کنیم، نه اینکه با مانع‌تراشی‌ها، فرصت استفاده از سرمایه‌گذاران خارجی را از دست بدهیم؛ بنابراین وزارت صمت نیز به‌عنوان مهم‌ترین نهاد در جذب سرمایه خارجی باید برای رفع موانع پیش روی سرمایه‌گذاران خارجی اقدام کند.

وی با تاکید بر اینکه با تامین مالی پروژه‌های تولیدی و پروژه‌هایی که ظرفیت جذب نیروی کار را دارند، رسیدن به نرخ رشد اقتصادی ۸ درصدی و تثبیت آن امر بعیدی نیست، اظهار کرد: برای تحقق اهداف و دستیابی به نرخ موردنظر رشد اقتصادی و تثبیت آن، نیازمند استفاده از ظرفیت‌های سرمایه‌گذاران خارجی هستیم و برای جذب این ظرفیت‌ها باید بتوانیم اعتماد سرمایه‌گذاران خارجی را جلب کنیم.

این استاد دانشگاه با اشاره به اینکه رشد درون‌زا باید از طریق تولید ثروت با بهره‌وری بالا و همچنین استفاده از دارایی‌های موجود رقم بخورد، گفت: اگر دارایی‌های فیزیکی و انسانی موجود در کشور با بهره‌وری مناسب اداره نشوند، هزینه‌های عملیاتی بالا خواهد رفت و درنتیجه رشد اقتصادی ۸ درصدی مدنظر دولت و گنجانده‌شده در سند راهبردی وزارت صمت نرخ نخواهد داد.

این اقتصاددان خاطرنشان کرد: رشد درون‌زای دارایی‌ها با اتکا به خود آنها به‌وجود می‌آید؛ بنابراین دارایی‌ها اولا باید مازادی علاوه بر هزینه‌های عملیاتی خود تولید و ثانیا آن را درون کشور سرمایه‌گذاری کنند، زیرا اگر مازادی بر دارایی ایجاد نشود، منبعی نیز برای سرمایه‌گذاری به‌وجود نخواهد آمد.

▣ اشتغال پایدار و رشد اقتصادی

وی با اشاره به نقش کلیدی اشتغال پایدار در رشد اقتصادی گفت: برای گره‌گشایی واحدهای تولیدی در راستای جلوگیری از توقف فرآیند تولید و تثبیت وضعیت اشتغال وزارت صمت باید با رصد مداوم، واحدهای دارای مشکل را شناسایی و عارضه‌یابی و به فراخور وضعیت هر کدام، تمهیدات، راهکارها و راه‌حل‌های ممکن را برای رفع مشکل در ستاد تسهیل و رفع موانع تولید بررسی کند تا در سایه افزایش اشتغال پایدار اقتصاد رشد کند.

این استاد دانشگاه تاکید کرد: اگر تا پایان دوره نخست دولت اشتغال در کشور به پایداری برسد، می‌توان چشم‌انداز روشنی برای رشد اقتصادی متصور شد؛ در غیر این صورت رشد اقتصاد کند و تحقق رقمی بالاتر از ۳ درصد امکان‌پذیر نیست.

سخن پایانی

به‌اعتقاد کارشناسان برای تحقق رشد اقتصادی ۸ درصدی موردتاکید دولت لازم است دولت اولویت‌هایی را در برنامه خود برای سال آینده پیش‌بینی کند که بهبود فضای کسب‌وکار و افزایش بهره‌وری در بنگاه‌ها از جمله این اولویت‌ها است، اما همزمان با بهبود فضای کسب‌وکار و افزایش بهره‌وری در بنگاه‌ها باید زمینه ورود سرمایه‌گذاران خارجی را نیز فراهم کرد. بنا بر آنچه گفته شد برای دستیابی به رشد ۸ درصدی در اقتصاد باید اول بهبود فضای کسب‌وکار با جدیت و مدیریت قوی‌تری ازسوی دولت دنبال شود و دوم با گره‌گشایی سیاسی و تعامل امنیت سرمایه‌گذاری خارجی بیشتر شود تا در پرتو ورود سرمایه، اشتغال پایدار ایجاد شود. به‌باور کارشناسان تا زمانی که همه عوامل زمینه‌ساز رشد اقتصادی یکپارچه نشوند، وزارت صمت نمی‌تواند یک‌تنه رشد اقتصادی ۸ درصدی را برای کشور محقق کند.

«کارگو» نمک‌گیر شد

گشایش گره کور صادرات در آسمان

فـرود کارگو در مازندران به هفته سـوم نزدیک می‌شـود و گویا ایـن پرنده آهنی زمین‌گیر و قصد دل کندن از آسمان ساری و پرواز به سمت بازارهای خارجی را ندارد.

آمدن و اسـتقرار کارگـو از مطالبات دیرینـه بازرگانان و تجار مازندرانـی بود تا با بهره‌گیری از حمل‌ونقل چندوجهی، حجم بیشـتری از نوبرانه‌های باغی و محصولات کشاورزی را به آن‌سوی آب‌ها منتقل کند.

بالاخره پس از پیگیری‌های فراوان استاندار کارگو به مازندران رسید و در فرودگاه بین‌المللی سـاری فرود آمد و مسـتقر شـد اما پرواز آن درگرو رفع موانع و حمایت زنجیره‌های مختلف تولید تا بازرگانی و صادرات است.

پرواز نخسـتین محموله هوایی باری موسـوم به کارگو برای مازندران نقش حیاتی دارد و با تیک آف و برخاسـتن این هواپیمای باری، آرزوهای صادراتی مازندران اوج می‌گیـرد و می‌توان به اهداف و برنامه‌های ترسیم‌شـده در حوزه صادرات محصولات کشاورزی امیدوار بود.

پرواز کارگو در هاله‌ای از ابهام

سـید محمود حسـینی پور استاندار مازندران که تلاش و رایزنی فراوانی برای استقرار و فرود هواپیمای باری و کارگو در مازندران داشـته اسـت، در گفت‌وگو با مهر بابیان اینکه زمان پرواز کارگو باخداسـت، گفت: دولت سـهم خود را در زمینه استقرار کارگو انجام داد و حالا نوبت تجار و صادرکنندگان اسـت تا از این ظرفیت اسـتفاده کنند. وی بابیان اینکه در صـورت اسـتقبال تولیدکنندگان و تجار آمادگی بـرای افزایش پروازهای کارگو وجود دارد، گفت: در صورت نیاز و استقبال تا پنج فروند هواپیمای باری برای انتقال محصولات در استان مستقر می‌شود. وی از بازرگانان و تولیدکنندگان خواست تا از این فرصت برای انتقال محصولات به بازارهای هدف و صادراتی بهره بگیرند، گفت: سرعت انتقال محصولات با استفاده از هواپیما و حمل‌ونقل هوایی افزایش می‌یابد و مرکبات زودتر به بازارهای هدف خواهد رسد. حسینی پور در پاسخ به هزینه و تعرفه صادرات هوایی مرکبات گفت: دولت برای این بخش سوبسید در نظر گرفته و این مشکل با دادن یارانه حل می‌شود.

پاشنه آشیلی به نام سوبسید

سوبسـید و یارانه پاشـنه آشیل برای پرواز هواپیمای باری و کارگو در مازندران به شمار مـی‌رود و بـا توجـه به بالابودن هزینـه و تعرفه حمل‌ونقل، بـدون حمایت‌های دولتی و تخصیـص یارانـه، تاجران و بازرگانان انگیزه‌ای برای صادرات هوایی مرکبات و محصولات نخواهند داشت. طبق برآوردها هزینه حمل هوایی مرکبات و پرتقال از طریق کارگو یک تا دو دهم دلار تخمین زده می‌شود و این میزان، هزینه‌های سربار تولیدکنندگان و تجار را افزایش می‌دهد و قدرت رقابت آنان را در بازارهای خارجی خواهد گرفت.

هزینه بالا قدرت رقابت را می گیرد

عبـدالله مهاجـر رئیـس اتـاق بازرگانی مازنـدران بـا تقدیر از حمایت‌هـای دولت و پیگیری‌های اسـتاندار مازندران در اسـتقرار هواپیمای کارگو، مهم‌ترین مسئله را تعرفه حمل هوایی بار ذکر کرد و گفـت: صنعت و معدن باید یارانـه برای کاهش هزینه‌های کارگو در نظـر گیرد. وی در گفت‌وگو با مهر هزینه یک تا دو دهم دلاری هر کیلوگرم محصول مرکبات را سبب افزایش هزینه تمام‌شده برای رسـیدن به بازارهای جهانی دانست و گفت: این هزینه برای تاجر و بازرگان گران تمام می‌شـود و قدرت رقابت را خواهد گرفت و دادن یارانه و سوبسـید می‌تواند در حمایت از بازرگانان مؤثر باشد. رئیس اتاق بازرگانی مازندران حذف بازگشت تعهدات ارزی برای صادرات مرکبات را از دیگر مطالبات بازرگانان بیان کرد و گفت: اینکه تاجر بخواهد ارز صادراتی را با نرخ روز برگرداند رغبت آنان برای صادرات را از بین می‌برد. مهاجر بابیان اینکه معافیت ۵۰ درصدی بازگشـت تعهدات ارزی مرکبات به مدت چهار ماه مصوب شـده اسـت، این مصوبه را در رقابت‌پذیر کـردن تولیدات و افزایش انگیزه بین تجار مؤثـر خواند. مهاجـر درعین‌حال تصریح کـرد: کاپیتان هواپیمای باری کارگو نشسـتی با صمت استان داشته و مقرر است تمهیدات حمایتی به عنوان یارانه حمل در نظر گرفته شود.

تضمینی به نام گواهی ارتقای سلامت

فرآیند صادرات محصولات کشـاورزی و باغی در مازندران امسـال نسبت به سـال‌های قبـل تغییر کرده اسـت، پـس از ناکامی و تجربه شکسـت و برگشت محموله‌های صادراتی کیوی از کشور هندوستان و سخت‌گیری‌های کشورهای مقصد و هدف، تدابیر ویژه‌ای برای رعایت استانداردهای بهداشتی و قرنطینه‌ای در پیش‌گرفته شـد. شناسنامه‌دار شدن باغات و دریافت گواهی ارتقای سـلامت بـه عنوان پیش‌فرض‌هـای صادرات محصولات کشـاورزی و مرکبات تعیین شـد و صادرکننـدگان و باغداران برای صـادرات مرکبات ملزم به دریافت این کد شناسـایی هستند. در این طرح، فرآیند تولید، شیوه تولید، سـموم به‌کارگیری شـده، انبارداری، بسته‌بندی و بازرگانی و صادرات مرکبات توسط کارشناسـان کشاورزی و فنی در سامانه‌ای که به این منظور طراحی‌شـده، درج و ثبت می‌شود و مصرف‌کننده داخلی و خارجی می‌تواند این فرآیند را رصد و ارزیابی کند.

ثبت اطلاعات ۱۳۰۰ هکتار از باغات مازندران

علی محمدی رئیس سـازمان نظام‌مهندسی کشـاورزی مازندران با اظهار اینکه اتاق اصناف کشـاورزی با کمک کارشناسـان کشاورزی اقدام به ثبت مشخصات باغات تولیدی و محصولات می‌کنند، افزود: تاکنون بیش از هزار و ۳۰۰ هکتار از باغات استان برای شناسنامه‌دار شدن و دریافت گواهی ارتقای سـلامت ثبت‌نام کردنـد. وی در گفت‌وگو با مهر با اظهـار اینکه برای ۲۵۰ هکتار از باغات و محصولات اسـتان گواهی ارتقای سلامت صادر و ثبت‌شده است، تهیه آن را برای صادرات و بازرگانی محصولات لازم دانست و خواستار همکاری باغداران و کشـاورزان در این زمینه شد. شناسایی بازارهای جدید صادراتـی مرکبات و کیوی ضرورت شناسـنامه‌دار شـدن محصولات برای راه‌یابی به بازارهای جهانی را الزامی می‌سازد و امسال برخلاف دیگر سال‌ها، چین به مقصد صادراتی مازندران اضافه شد و چشم‌بادامی‌ها هم طعم شیرین مرکبـات مازندران را خواهند کشـید. درحال‌حاضر روزانه ۵۰۰ تن مرکبات مازندران به مناطق مختلف کشـور ارسـال می‌شـود و تاکنـون نیز مقادیر قابل‌توجه محموله‌های صادراتی از طریق زمینی و یا دریا به کشورهای مقصد صادرشده است اما باگذشت حدود سه هفته همچنان کارگو در فرودگاه ساری زمینگر و شـاید هم نمک‌گیر شده اسـت و باغداران و بازرگانان برای پرواز این هواپیمای باری لحظه‌شـماری می‌کنند. باغـداران مازندران که تاکنون ضررهای زیادی به دلیل افت نرخ محصولات و انبار شـدن مرکبات متحمل شـدند دستان پینه و بسته شأن به آسمان بلند شده تا با اوج‌گیری صادرات و بهره‌گیری از ظرفیت حمل‌ونقل هوایی، طعم باغداری برایشـان شـیرین شود.

سخن پایانی

امسال میزان تولید مرکبات و کیوی در مازندران حدود سه میلیون تن تخمین زده می‌شود و بنا است با بهره‌گیری از ظرفیت حمل‌ونقل چندوجهی شـامل هوایی، زمینی و دریایی میـزان صادرات را به دو برابر سـال قبل و حدود ۵۰۰ هزار تن برساند. بنابراین برای نخستین بار هواپیمای کارگو برای نخسـتین بار در اسـتان مازندران به زمین نشست.حمل‌ونقل هوایی محصولات کشاورزی راهی برای عرضه بهتر و بیشتر محصولات کشاورزی کشور به بازارهای جهانی است.

ورود فولاد هرمزگان به حوزه معدن‌داری

مدیرعامل شـرکت فولاد هرمزگان بیان کرد که این شـرکت در حوزه معدن سرمایه‌گذاری بزرگی را انجام داده و در همین راسـتا معدنی با ۸۰۰ میلیون تن ذخیـره را مدنظر قرار داده است.

عطاالله معروفخانی، مدیرعامل شـرکت فولاد هرمـزگان، در گفت‌وگو با خبرنـگار صمت در مورد عملکرد این شرکت در ۹ ماهه سال ۱۴۰۱ اظهار کرد: به لطف خدا در آغاز سـال جاری با توجه به شـرایط خاصی کـه در حوزه انرژی بر کشـور حاکم بود. اکثر صنایع فولادی کشـور آسیب دیدند. اما با برنامه‌ریزی که شرکت فولاد هرمزگان داشت، توانستیم با جابجایی شات‌دان از بهمن ماه به تابستان، توانستیم از این بحران با مدیریت صحیح عبور کنیم.

ضمن اینکه در این مدت توانسـتیم ۷ درصد افزایش تولید نسـبت به سـال گذشته داشته باشـیم. این رشد نشـان‌دهنده آن است که با توجه به کاهش تولید در اکثر فولادسـازی‌های ایران بـه دلیل قطعـی برق،ما بـا برنامه‌ریزی دقیق، توانستیم در رشد تولید موفق ظاهر عمل کنیم. در طول ۹ ماهه سـال جاری توانسـتیم، ۴ رکـورد در حوزه تولید ثبـت کنیم، که قطعا با تلاش و کوشـش پرسنل زحمت‌کش شرکت فولاد هرمزگان این امر میسر شده است. ضمن اینکـه ۳ رکورد پی‌درپی را طـی ماه‌های اخیر داشته‌ایم.

در پی جریانات اخیر در کشور، فولادسازهای همسـایه ما در هرمزگان با تحصن و اعتراضاتی روبـرو بوده‌انـد، اما پرسـنل زحمت‌کش فولاد هرمزگان در این شـرایط سـخت پیگیر تولید بودند.

در حوزه انرژی و نیروگاهی، با نیروگاه هنگام وارد مذاکراتی شـده‌ایم. همچنین نشست‌های با آقای دوسـتی اسـتاندار پرتلاش هرمزگان و آقای قاسمی رئیس سازمان صمت استان برای سـرمایه‌گذاری در حوزه معدن داشـته‌ایم. این خبر خوب می‌توانم بدهم که به زودی در حوزه معدن سـرمایه‌گذاری بزرگـی را انجام خواهیم داد. در همین راستا معدنی با ۸۰۰ میلیون تن ذخیره را مدنظر قرار داده‌ایم و در حال سرمایه گذاری بر روی آن هستیم.

ضمـن اینکه ۶ طرح بزرگ را در سـال‌جاری ما در شـرکت فولادهرمـزگان آغـاز کرده‌ایم. ظرفیت یک‌میلیون و ۵۰۰ تنی را توانسـته‌ایم بـه ۳ میلیون و ۲۰۰ افزایش‌دهی که در همین راسـتا، کارهای نهایی آن عملیاتی شده است و طرح احیای یک‌میلیون و ۷۲۰ هزار تنی فولاد هرمزگان را آغاز کردیـم. ضمن اینکه گازهای صنعتی ۱۰ هزار نرمال مترمکعب در سـاعت و همچنین مخازن ۳۰ هزار تنی آهن اسـفنجی و واحـد احیای یک میلیـون و ۷۰۰ هزار تنی سـتاره سـیمین را عملیاتی کرده‌ایم و به امید خـدا نورد گرم آلیاژی را هم در فولاد هرمزگان بـا ظرفیت ۳ میلیـون و ۲۰۰ هـزار تنی آغاز می‌کنیم.

این طرح‌هایی اسـت که در سـال جاری به ثبت رسـیده و تـا زمان بهره‌بـرداری ۲ الی ۳ سـال زمان خواهد برد. برنامه ما این اسـت که بـا تلاش شـبانه‌روزی این طـرح و برنامه‌ها را مرحله اجرا برسانیم و انشاالله در سال ۱۴۰۳ با ظرفیت ایجاد چند هزار اشتغال به بهره‌برداری برسد. البته فولاد هرمزگان با توجه به صادرات محور بودن، توانسـته هم در دو سـال گذشته توانسـتیم موفق عمـل کنیم و تا پایان سـال برنامه‌هـای مهمی در حوزه صـادرات در پیش خواهیم داشت.

مدیرعامل فولاد هرمزگان در مورد حضور این شرکت در نمایشـگاه ایران متافو اظهار کرد: از این نمایشگاه نیز برای شناخت تولیدکنندگان، مصرف‌کنندگان، تامین‌کنندگان و به طور کلی زنجیره صنعت در جهت پیشـبرد اهداف کلان خود به نحو احسن استفاده خواهیم کرد.

آگهی فراخوان عمومی ارزیابی کیفی مناقصه گران

مناقصه شماره م.ع.پ/۱۴۰۱/۰۳۳ شماره سامانه دولت (ستاد) ۲۰۰۱۰۹۱۶۴۵۰۰۰۱۱۵

نوبت دوم

شرکت پایانه های نفتی ایران (سهامی خاص) در نظر دارد انجام خدمات موضوع مناقصه را با در نظر گرفتن شرایط کلی ذیل و از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) ،به صورت فراخوان عمومی ارزیابی کیفی مناقصه گران به مناقصه گر واجد شرایط واگذار نماید:

الف) کلیه مراحل برگزاری فراخوان از دریافت و تحویل اسناد فراخوان تا تهیه فهرست مناقصه گران دارای صلاحیت ، ارسال درخواست پیشنهاد مناقصه گران و بازگشایی پاکت ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www. setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت نام درسایت مذکور و دریافت گواهی امضاء الکترونیکی را جهت شرکت در فراخوان محقق سازند. خاطر نشان می سازد به موجب بخشنامه وزارت صمت، امکان ثبت نام بر خط رایگان در این سامانه جهت کلیه مناقصه گران فراهم می باشد.

شماره تماس سامانه ستاد در تهران جهت انجام مراحل عضویت در سامانه ۰۲۱۱۴۵۶ و اطلاعات تماس دفاتر ثبت نام درسایر استان ها، درسایت سامانه (www.setadiran.ir) بخش "ثبت نام/ پروفایل تامین کننده/مناقصه گر" موجود است.

ب) نوع فراخوان : مناقصه عمومی توأم با ارزیابی کیفی جهت انتخاب مناقصه گر واجد شرایط به منظور انجام خدمات موضوع مناقصه/ یک مرحله ای

ج) نام و نشانی دستگاه مناقصه گزار : تهران- خیابان پاسداران بالاتر از برج سفید – خیابان شهید حجت‌سوری (نیستان هفتم) پلاک ۱۱- شرکت پایانه‌های نفتی ایران (سهامی خاص)

د)موضوع مناقصه: انجام خدمات حجمی راهبری و نگهداری شناور های شرکت پایانه‌های نفتی ایران در خارگ ، عسلویه ، بندر ماهشهر وسایر بنادر خلیج فارس، دریای عمان و دریای آزاد

ه) شرح مختصر خدمات: انجام خدمات ملوانی و روغنکاری و نگهداری روزانه عرشه و ماشین آلات یدک کش ها ، انجام خدمات ناخدایی و مهندسی یدک کش ها ،انجام خدمات ملوانی ونگهداری روزانه عرشه و ماشین آلات قایق های بندگیر/راهنمابر ،انجام خدمات فنی و کارگاهی درکارگاه عملیات دریایی ،انجام خدمات بندگیری ،انجام خدمات غواصی ، انجام خدمات دفتری و اسنادی ،تامین و تجهیز محل اسکان ، ایاب وذهاب ، تامین ، طبخ و توزیع چهار وعده غذا، تامین خودرو و تامین کالا و موارد مورد نیاز.

و) نوع و مبلغ تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار:تضمین انجام تعهدات و حسن انجام کار: ارائه تضمین شرکت در فرآیند ارجاع کار به مبلغ ۵۰٫۴۹۲٫۳۶۹٫۵۲۳ ریال حسب آئین نامه شماره ۵۰۶۵۹/ت۱۲۳۴۰۲ هـ مورخ ۹۴/۰۹/۲۲ هیئت محترم وزیران و همچنین تضمین انجام تعهدات در صورت برنده شدن به میزان ده درصد نرخ پیشنهادی برنده مناقصه؛ ضمناً تضامین صادره می‌بایست مطابق فرمت‌های نمونه پیوست آئین‌نامه مذکور ارائه گردد؛ لذا این شرکت از پذیرش تضامینی که فاقد شرایط فوق باشد معذور بوده و هیچگونه مسئولیت و تعهدی در این خصوص، نخواهد داشت. همچنین از هر صورت وضعیت مناقصه گر برنده ده درصد تحت عنوان تضمین حسن انجام کار کسر می گردد.

تبصره: براساس تبصره۲ ماده۲۶ آیین‌نامه‌اجرایی‌قانون‌حمایت‌ازشرکت‌ها‌وموسسات دانش بنیان و تجاری سازی نو آوری ها و اختراعات به شماره ۴۶۵۱۳/ت۱۴۱۶۰۲ هـ مورخ ۱۳۹۷/۰۸/۲۱ هیات محترم وزیران ،شرکت و موسسات دانش بنیان برای ارائه و فروش محصولات و خدمات دانش بنیان خود در مناقصات دولتی مشمول تخفیف ۵۰٪ (پنجاه درصد) در مبلغ سپرده فرایند ارجاع کار می گردند.

ز) محل ، مدت زمان اجرای خدمات و برآورد مناقصه گزار : محل اجرای خدمات جزیره خارگ ، عسلویه ، بندر ماهشهر وسایر بنادر خلیج فارس ، دریای عمان و دریای آزاد و مدت انجام خدمات ۲۴ ماه شمسی و برآورد مناقصه گزار مبلغ ۲٫۴۴۹٫۲۳۶٫۱۵۲٫۳۰۱ (دو هزار و چهارصد و چهل و نه میلیارد و دویست وسی وشش میلیون و نهصد و پنجاه و دو هزار وسیصد و یک)ریال می‌باشد.

ح) گواهی ها، مجوز ها ومدارک مورد نیاز :

۱- ارائه گواهینامه مصدق تایید صلاحیت معتبر از وزارت تعاون،کار و رفاه اجتماعی در خصوص کد (۲) تعمیر و نگهداری ، کد (۳) امور آشپزخانه و رستوران و کد (۴) خدمات عمومی

۲ - ارائه گواهینامه تأیید صلاحیت پیمانکاری از نظر ایمنی از وزارت تعاون،کار و رفاه اجتماعی

۳ - ارایه صورتهای مالی حسابرسی شده توسط سازمان حسابرسی و یا اعضای جامعه حسابداران رسمی

۴- دارا بودن شخصیت حقوقی.

۵- ارائه شناسه ملی حسب ماده ۶ آیین نامه اختصاص شناسه ملی به کلیه اشخاص حقوقی ایرانی.

۶- ارائه تصویر مصدق کد اقتصادی شرکت و کد ملی صاحبان مجاز امضا

ط) مدت اعتبار پیشنهاد : مدت اعتبار پیشنهاد از تاریخ ارایه پیشنهاد مالی به مدت ۱۸۰ روز می باشد.

ک)زمان ،مهلت و نشانی دریافت اسناد ارزیابی کیفی:

۱- با عنایت به ابلاغیه شماره ۱/۴۰۹۳۵ مورخ ۱۳۹۹/۰۵/۱۱ دبیر محترم کارگروه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت(ستاد) و تاکید موکد بر الزام بکارگیری امضای الکترونیکی اسناد پاکت های (ب) و (ج) و عدم پذیرش نسخ فیزیکی واسناد فاقد امضای الکترونیکی (دارای مهرگرم) ، کلیه مناقصه گران موظف می باشند تمامی اسناد پاکت های (ب) و(ج)مناقصه را با امضاء الکترونیکی ودر موعد مقرر در اسناد مناقصه از طریق سیستم‌سامانه‌ستاد بارگذاری نمایند در غیر اینصورت مناقصه گزار از پذیرش نسخه فیزیکی اسناد پیش گفته معذور خواهد بود.

۲- کلیه مناقصه گران واجد شرایط می توانند به مدت ۷ روز از زمان درج آگهی نوبت دوم نسبت به دریافت اسناد و معیارها و جداول ارزیابی کیفی از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) اقدام و ظرف مهلت ۱۴ روز پس از انقضای مهلت دریافت اسناد، ضمن تکمیل، مهر و امضای آن ها و الصاق مستندات مربوطه به همراه سایر اسناد، مدارک و گواهینامه های ذکرشده در آگهی نسبت به تغذیه اسناد پیش گفته درسامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) اقدام نمایند.

همچنین مناقصه گران می‌توانند جهت رویت آگهی به سایت‌های WWW.SHANA.IR ، HTTP://IETS.MPORG.IR و WWW.IOTCO.IR مراجعه نمایند.

۳- مناقصه گزار در رد و یا قبول مدارک در تمام مراحل مطابق قانون برگزاری مناقصات و آیین نامه های اجرایی آن مختار خواهد بود.

شناسه آگهی : ۱۴۲۱۴۴۱

روابط عمومی

آگهی دعوت مجمع عمومی عادی نوبت اول

شرکت خدماتی شهرک صنعتی اشتهارد (سهامی خاص)

بدینوسیله از سهامداران محترم شرکت خدماتی دعوت می‌شود تا در **مجمع عمومی عادی** که در راس ساعت ۱۰ صبح **شنبه** مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۲۸ در محل سالن آمفی‌تاتر ساختمان فن‌آوری واقع در شهرک صنعتی – نبش شرقی – ساختمان فن‌آوری و کسب و کار – طبقه همکف تشکیل می گردد حضور بهم رسانید.

– صاحبان سهام باید شخصا به همراه کارت شناسایی معتبر و مدارک مالکیت و درخصوص شخصیت‌های حقوقی، حضور مدیرعامل به همراه کارت شناسـایی معتبر و آخرین روزنامه رسـمی شـرکت یا موسسه و یا در صورت عدم حضور، یک نفر به همراه برگه نماینده به همراه برگه نمایندگی کتبی یا حضور قائم‌مقام قانونی به همراه کارت شناسایی به مجمع معرفی نماید.

– مصوبات مجمع عمومی در صورت رسـمیت یافتن و عدم مغایرت با ضوابط قانونی برای کلیه سـهامداران اعم از حاضر و غائب نافذ و معتبر خواهد بود.

دستور جلسه:

۱- تعیین نرخ هزینه‌های مشترک مالکین و استفاده‌کنندگان شهرک صنعتی اشتهارد وفق تبصره ماده ۷ واگذاری مالکیت و اداره امور شهرک صنعتی و ماده ۹ آئین‌نامه اجرائی قانون مذکور و بند ۱۲ از ماده ۱۶ اساسنامه شرکت خدماتی

۲- تصویب آئین‌نامه‌های شرکت خدماتی وفق بند ۲ از ماده ۱۶ اساسنامه شرکت خدماتی

۳- تصویب بودجه سال آتی شرکت خدماتی وفق بند ۳ از ماده ۱۶ اساسنامه شرکت خدماتی

٤- بررسی صورتهای مالی مربوط به سال‌های ۹۷ – ۹۸ – ۹۹ – ۱۴۰۰ وفق بند ٤ از ماده ۱۶ اساسنامه شرکت خدماتی

۵- تعیین و تکلیف حقوق بازرس قانونی شرکت خدماتی وفق بند ۷ از ماده ۱۶ اساسنامه شرکت خدماتی

۶- سایر موارد

هیات‌مدیره شرکت خدماتی

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

نوبت اول
م الف ۵۵۸

برابر رای شماره ۱۳۱۸-۱۴۰۲۰-۳۲۴۰-۱۶۰-۱۴۰۱/۰۹/۰۶ مورخه ۱۴۰۱/۰۹/۰۶ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی برازجان صرفات مالکانه و بلامعارض متعلق به آقای ایوب بناغی فرزند عباسقلی به شماره شناسنامه ۱۸۴۸۹ و شماره ملی ۳۵۳۰۱۷۹۲۵۳ صادره برازجان در ششدانگ یک واحد کلاخانه سبزی و صیفی به مساحت ۵۰۰۰ مترمربع قسمتی از پلاک ۳۷۲۱ واقع در بخش سه حوزه ثبت ملک برازجان اراضی روستای بندارورز خریداری شده از آقای عبدالرضا دهقان‌نژاد به ایشان واگذار گردیده است.

لـذا به منظـور اطلاع عموم مراتـب در دو نوبت به فاصلـه ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ اولین انتشار آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسـید ظرف مـدت یکماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مرجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صـورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سـند مالکیت صادر خواهد شـد. صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجع ذیصلاح قانونی (دادگاه) نیست.

حمیدرضا باقرپور، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان دشتستان

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۰۴

شنبه
۱۹ آذر ۱۴۰۱- ۱۵ جمادی‌الاول ۱۴۴۴ - ۱۰ دسامبر ۲۰۲۲- شماره ۲۲۱۷-پیاپی۳۵۳۵

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

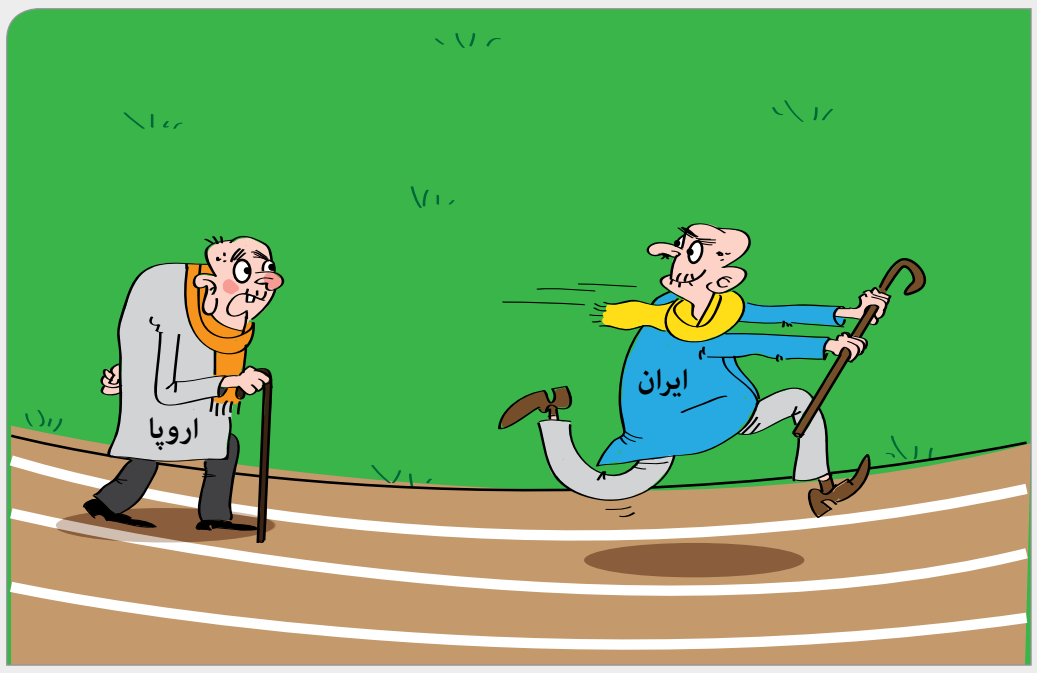
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

اعداد کلیدی صادرات ۱۴۰۱

ضرورت وجود یک برنامه منسجم که بتواند منابع لازم برای توسعه صنعتی را تامین و تداوم‌بخش حیات بنگاه‌های صنعتی باشد، همواره یکی از ابزارهای مورد نیاز برای توسعه اقتصاد هر کشوری است. برنامه‌ای که بتواند جوابگوی بهره‌برداری حداکثری از منابع محدود موجود باشد. برهمین اساس وزارت صنعت، معدن و تجارت در نخستین ماه‌های سال اقدام به تدوین نقشه راه صنعت کرد. از آنجا که تولید و تجارت به یک اندازه برای موفقیت این مسیر دخیل هستند، اهداف صادراتی ۱۴۰۱ نیز از سوی وزارت صمت تعریف شد. برهمین اساس وزارت صمت هدف‌گذاری صادراتی در ۳۹ گروه کالا و خدمات را برای امسال، اعلام کرد. این ۳۹ گروه در ۶ بخش تقسیم شده‌اند. البته ارقامی که در این گزارش به آن اشاره می‌شود، برآورد اولیه است و ممکن است در ادامه سال، دستخوش تغییراتی شود. بر اساس این هدف‌گذاری، صادرات غیرنفتی قرار است در سال ۱۴۰۱ به ۵۵ میلیارد و ۲۲ میلیون دلار برسد. این هدف‌گذاری برای بخش‌های صنعت، معدن، صنایع معدنی، فرش و صنایع‌دستی، کشاورزی و خدمات انجام شده است.

در مجموع صادرات کالا در سال ۱۴۰۰ رقمی معادل ۴۶ میلیارد و ۷۸۲ میلیون دلار بوده که هدف‌گذاری صادراتی برای آن دستیابی به صادرات ۴۹ میلیارد و ۹۹۷ میلیون دلاری است. در بخش خدمات نیز ۵ میلیارد و ۴۲۵ میلیون دلار صادرات صورت‌گرفته که در امسال رسیدن به رقم ۶ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلاری مدنظر است. علاوه بر این برآوردها نشان می‌دهد پتروشیمی و میعانات گازی و صنایع معدنی در بین گروه‌های کالایی و بخش‌های عمده، در امسال پیشتازان صادرات خواهند بود. به نظر میرسد سیاست‌گذار به شکلی محتاطانه اهداف صادراتی را افزایش داده است. موضوعی که از یک‌سو نشان از برخی ابهامات در امکان‌پذیری تحقق رشدهای بالا در صادرات غیرنفتی دارد و از دیگر سو، شانس دسترسی به اهداف مدنظر دولت را در حوزه تجارت خارجی بالا می‌برد.

صنعت

در بخش صنعت در سال ۱۴۰۰ شاهد صادرات ۳۰ میلیارد و ۶۶۹ میلیون دلاری بوده‌ایم. حال بر اساس برآوردهای وزارت صنعت، معدن و تجارت، قرار است صادرات این بخش در امسال به ۳۲ میلیارد و ۸۵۵ میلیون دلار برسد. در بخش صنعت، ۱۳ گروه کالایی موردارزیابی قرار گرفته و هدف‌گذاری صادراتی برای سال ۱۴۰۱ برای آنها به تفکیک اعلام شده است. پتروشیمی، پایه نفتی و میعانات گازی: این گروه کالایی در سال ۱۴۰۰ معادل ۲۴ میلیارد و ۸۱۱ هزار دلار صادرات داشته است. در برنامه وزارت صمت عنوان شده است که هدف‌گذاری صادراتی در این بخش در سال ۱۴۰۱ دستیابی به صادرات ۲۶ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلاری است. برق و مخابرات و تجهیزات پزشکی: در سال ۱۴۰۰ در این بخش ۳۰۵ میلیون دلار صادرات انجام شده است که بنا بر آنچه اعلام شده، در سال ۱۴۰۱ رسیدن به رقم ۳۲۱ میلیون دلار مدنظر است.

لوازم‌خانگی و مبلمان اداری و منزل: در این بخش در سال‌گذشته شاهد صادرات ۳۵۶ میلیون دلاری بوده‌ایم. هدف‌گذاری صادراتی برای این گروه کالایی در امسال، ۳۷۵ میلیون دلار است. دارو: صادرات دارو در سال ۱۴۰۰ معادل ۱۰۱ میلیون دلار بوده است. هدف‌گذاری صادراتی برای این گروه کالایی در امسال، دستیابی به رقم ۱۳۰ میلیون دلاری است. خودرو و نیروی محرکه: در سال‌گذشته ۱۵۸ میلیون دلار صادرات در این گروه کالایی محقق شده و برای امسال رسیدن به صادرات ۱۶۶ میلیون دلاری مدنظر است. ماشین‌سازی و تجهیزات: صادرات ایران در سال‌گذشته در این گروه کالایی به ۵۸۸ میلیون دلار رسیده است.

حال هدف‌گذاری صادراتی برای این گروه کالایی در امسال دستیابی به رقم ۶۱۹ میلیون دلار است. محصولات شیمیایی: این گروه کالایی هم صادراتی به ارزش ۶۳۵ میلیون دلار را در سال‌گذشته تجربه کرده است. هدف‌گذاری صادرات برای محصولات شیمیایی رسیدن به صادرات ۷۰۰ میلیون دلاری در سال ۱۴۰۱ است. نساجی و پوشاک، کیف، کفش و چرم: صادرات در این گروه کالایی در سال ۱۴۰۰ رقمی معادل ۷۹۲ میلیون دلار بوده است که بر اساس آنچه وزارت صمت اعلام کرده، هدف‌گذاری صادراتی برای این کالاها ۹۰۰ میلیون دلار در امسال است. صنایع تبدیلی: صادرات صنایع تبدیلی در سال ۱۴۰۰ ارزشی معادل ۶۲۵ میلیون دلار داشته است. دستیابی به صادرات ۶۸۸ میلیون دلاری در امسال، هدف صادراتی این گروه است.

معدن و صنایع معدنی

بخش معدن شامل سه گروه کالایی است. بر اساس برآوردهای وزارت صمت، در سال ۱۴۰۰ میزان صادرات کل بخش معدن در این سه گروه به ۶۴۱ میلیون دلار رسید، اما هدف‌گذاری برای این بخش در امسال، رسیدن به ۶۷۵ میلیون دلار صادرات است.

سنگ آهن و کنسانتره آهن: بیشترین صادرات در بین سه گروه کالایی بخش معدن در سال‌گذشته مربوط به صدور سنگ‌آهن و کنسانتره آهن بوده که رقمی معادل ۳۰۵ میلیون دلار است. هدف‌گذاری صادراتی برای این گروه کالایی رسیدن به رقم ۳۲۱ میلیون دلار است.

سنگ مس و کنسانتره مس: در این گروه کالایی در سال‌گذشته صادراتی معادل ۹۶ میلیون دلار رقم خورده است. ارزیابی‌های وزارت صمت هدف صادراتی سنگ‌مس و کنسانتره مس در امسال را رسیدن به رقم ۱۰۱ میلیون دلار اعلام کرده است.

سایر مواد معدنی (فلزی و غیرفلزی): صدور کالا در این گروه کالایی در سال‌گذشته ۲۴۰ میلیون دلار بوده و بر اساس هدف‌گذاری‌های صورت‌گرفته در این بخش، صادرات در این بخش تا پایان سال باید به ۲۵۳ میلیون دلار برسد. یازده گروه کالایی در بخش صنایع معدنی صادرات دارند که در سال‌گذشته توانسته‌اند رقم صادرات این بخش را به ۱۱ میلیارد و ۵۴۲ میلیون دلار برسانند. وزارت صمت دستیابی به صادرات ۱۲ میلیارد و ۱۵۴ میلیون دلاری این بخش در امسال را به‌عنوان هدف اعلام کرده است.

آهن اسفنجی: صادرات ۲۶۰ میلیون دلاری در این گروه کالایی در سال ۱۴۰۰ رقم خورده است. هدف‌گذاری صادراتی برای آهن اسفنجی در سال ۱۴۰۱ رسیدن به رقم ۲۷۴ میلیون دلاری است.

سنگ‌های ساختمانی: در سال‌گذشته ۱۷۱ میلیون دلار سنگ ساختمانی به بازارهای هدف صادر شده است. هدف‌گذاری ارزشی صدور این گروه کالایی در امسال دستیابی به رقم ۱۸۰ میلیون دلار است.

سیمان و کلینکر: ارزش صادرات سیمان و کلینکر در سال‌گذشته ۳۰۰ میلیون دلار بوده است. در امسال دستیابی به صادرات ۳۱۶ میلیون دلاری مدنظر سیاست‌گذاران است.

شمش آلومینیوم: صادرات شمش آلومینیوم در سال‌گذشته ارزشی معادل ۶۶۲ میلیون دلار داشته است. متولیان تجارت خارجی کشور رسیدن به صادرات ۶۹۷ میلیون دلاری برای این کالا را در دستور کار قرار داده‌اند.

شمش سرب و روی: در سال‌گذشته ۶۱۴ میلیون دلار صادرات در این گروه کالایی اتفاق افتاده است. رسیدن به صادرات ۶۴۷ میلیون دلاری شمش سرب و روی در سال ۱۴۰۱ نیز از سوی سیاست‌گذاران اعلام شده است.

شمش فولاد: صادرات این گروه کالایی در سال‌گذشته ۴ میلیارد و ۵۳۴ میلیون دلار بوده و در امسال هدف‌گذاری برای این کالا دستیابی به صادرات ۴ میلیارد و ۷۷۴ میلیون دلاری است.

کاتد مس: صدور کاتد مس در سال ۱۴۰۰ ارزشی معادل یک‌میلیارد و ۴۸۰ میلیون دلار داشته است. در امسال قرار است این گروه کالایی صادراتی معادل یک‌میلیارد و ۵۵۸ میلیون دلار داشته باشد.

کاشی و سرامیک: در سال‌گذشته ۱۳۱ میلیون دلار صادرات در این گروه کالایی اتفاق افتاده است. هدف‌گذاری صادراتی کاشی و سرامیک در امسال رسیدن به رقم ۱۳۸ میلیون دلار است.

محصولات تخت فولادی: در سال‌گذشته ۵۳۹ میلیون دلار از این گروه کالایی صادر شده است. در امسال قرار است این رقم به ۵۶۸ میلیون دلار برسد. محصولات طویل فولادی: ارزش صادرات محصولات طویل فولادی در سال ۱۴۰۰ معادل یک‌میلیارد و ۷۶۸ میلیون دلار بوده که در سال ۱۴۰۱ دستیابی به صادرات یک‌میلیارد و ۸۶۲ میلیون دلاری مدنظر قرار دارد.

سایر صنایع معدنی (فلزی و غیرفلزی): فروش یک‌میلیارد و ۸۳ میلیون دلار از این گروه کالایی در سال ۱۴۰۰ اتفاق افتاده است. بر اساس هدف‌گذاری وزارت صمت، این گروه کالایی در سال ۱۴۰۱ باید معادل یک‌میلیارد و ۱۴۰ میلیون دلار صادرات داشته باشد.

خدمات و کشاورزی

بخش کشاورزی شامل چهار گروه کالایی است که در مجموع توانسته‌اند رقم صادرات بخش کشاورزی را به ۳ میلیارد و ۷۳۶ میلیون دلار برسانند. بر اساس هدف‌گذاری‌های انجام شده، کل بخش کشاورزی در سال ۱۴۰۱ باید صادراتی معادل ۴ میلیارد و ۱۰۹ میلیون دلار داشته باشد. در بخش خدمات نیز ۶ گروه صادراتی وجود دارد که توانسته‌اند در سال ۱۴۰۰ ارزآوری ۵ میلیارد و ۴۲۵ میلیون دلاری داشته باشند. هدف‌گذاری صادراتی برای بخش خدمات در سال ۱۴۰۱ این است که بتوانند در پایان سال به رقم صادراتی ۶ میلیارد و ۵۰۰ میلیون دلار برسند.

نظرگاه

ملزومات تدوین نقشه راه صنعت

سید عباس حسینی، فعال اقتصادی: صنایع کشور در صورتی به رشد و توسعه واقعی دست خواهند یافت که از صاحبان اندیشه به صورت جدی استفاده کرده و از دانشگاه‌ها در راه تولید صنعتی یاری گیرند. دانشگاه‌ها نیز در صورتی در مسیر توسعه و پویایی قرار می‌گیرند که دانش و تخصص خود را در تولیدات صنعتی صنایع متجلی کنند. اما چگونه می‌توان با تدوین نقشه راه، ابتدا مسیر آسیب تحریم بر اقتصاد کشور و تولید را مسدود کرد و از سوی دیگر رشد و رونق اقتصادی را به همراه آورد؟ برای تحقق این مهم چهار گام اساسی به شرح ذیل باید برداشته شود.

گام نخست - دانشگاه

به نظر می‌رسد نخستین گام را می‌توان در حوزه دانشگاه و علم تعریف کرد. به عبارت دیگر شکل‌دهی زنجیره تخصصی از تولید علم و برقراری رابطه صنعت و دانشگاه یکی از مهم‌ترین اقدامات خواهد بود. برای اینکه کشور بتواند رشد و توسعه متوازن داشته باشد باید نظام‌ها و نهادهای اجتماعی مختلف از هماهنگی و ارتباط پویا برخوردار باشند. نهاد دانشگاه باید تلاش همه‌جانبه در راه ایجاد و رشد متخصصان علمی جامعه از خود نشان دهد. از طرفی برای ارتقای سطح رفاه و امنیت جامعه، باید توان و پشتوانه بالای تولیدی وجود داشته باشد. در این میان آنچه عقل و منطق بر آن حکم می‌کند و تجربه کشورهای پیشرفته صنعتی نیز موید آن است، لزوم و ضرورت ارتباط مستمر و محکم میان نهاد دانشگاه و نهاد تولید است.

گام دوم- دولت

دولت یا به عبارت دیگر مجموعه حاکمیت ضرورت دارد که در این مسیر اقداماتی را به صورت تدریجی در دستور کار قرار داده و با هدفگذاری مشخص، شرایط را برای تولید در کشور مهیا کند. بهبود محیط کسب‌وکار و برطرف کردن قوانین مزاحم در کنار اصلاح عملکردهای اشتباه و تغییر قوانین مالی، پولی، بانکی و گمرکی، بودجه‌ای و تامین اجتماعی به نفع تولید و تنگ کردن عرصه بر سفته‌بازان، از مهم‌ترین وظایف مجموعه حاکمیت در کنار دستگاه‌های اجرایی کشور تلقی می‌شود. در واقع اصلاح فضای کسب‌وکار در صورتی می‌تواند موجب رونق تولید شود که هزینه‌های سربار و ریسک‌های تولید را کاهش دهد. بنابراین نهادهای سیاست‌گذار کشور باید در دو سطح مقررات‌زدایی و مقررات‌گذاری به گونه‌ای عمل کنند که مسیرهای سوداگری و سفته‌بازی و سودبری غیرمولد به عنوان رقیب تولید بسته شود. مهم‌ترین اقدام برای تحقق این امر، ایجاد یکپارچگی در سیاست‌های اقتصادی در سطوح مختلف از جمله صنعتی، معدنی و تجاری کشور بر اساس برنامه‌های بلندمدت و میان‌مدت است.

گام سوم- تولیدکننده

در این مسیر تولیدکننده نیز ضروری است با به‌کارگیری همه امکانات موجود نسبت به تولید محصول با کیفیت و رقابتی اقدام کند. برای تحقق این هدف استفاده از ظرفیت علمی و دانشگاهی و برقراری ارتباط نزدیک با دانشگاه‌ها و اعلام نیاز به مراکز تولید علم در کشور از ضروریات است. به عبارت دیگر تولیدکننده باید با تکیه بر ظرفیت‌های داخلی و نیروی انسانی جوان و مستعد و نیز بهره‌گیری از توانمندی شرکت‌های دانش‌بنیان، به سمت تولیدی با کیفیت و در تراز استانداردهای ملی و بین‌المللی رفته و کالایی رقابت‌پذیر در دو بعد کیفیت و نرخ به بازار داخل و خارج از کشور عرضه کند.

گام چهارم- مصرف‌کننده

بدون تردید نقش مصرف‌کننده در رونق اقتصادی و تولید، کمتر از نهادهای دیگر که به آن اشاره شد نیست. چرا که اگر دانشگاه، حاکمیت و تولیدکننده وظایف خود را به درستی انجام دهند اما مصرف‌کننده در این امر همراه نباشد، جهش تولید و رونق در تولید رخ نخواهد داد. بر این اساس، یکی از مهم‌ترین وظایف مردم به عنوان مصرف‌کننده در این زمینه، افزایش میل به تقاضا برای تولیدات داخلی است. به‌طور طبیعی انتظار حمایت از تولید داخلی توسط مصرف‌کننده و به هر قیمت، انتظار درستی نیست. این مهم بدون ارتقای کیفیت تولیدات داخلی در مقایسه با کالاهای مشابه خارجی امکان‌پذیر نیست. آنچه که بسیار اهمیت دارد، کیفیت تولید است.

تجربه کشورهای موفق

تجربه کشورهایی همچون چین و حتی کره جنوبی که در سال‌های اخیر توانسته‌اند بخش مهمی از بازارهای جهانی را در اختیار بگیرند، تجربه‌ای مناسب برای رصد است تا با بومی‌سازی این مسیر امکان پیشرفت اقتصادی و تولید ثروت که هدف نهایی این پیشرفت است، محقق شود. ایران نیز می‌تواند با تدوین یک نقشه راه، در میان‌مدت این مهم را در اختیار گیرد. آنچه مسلم است بومی‌سازی تولید و ایجاد ثروت از طریق تولید و تغییر ریل اقتصاد به نفع تولید داخلی، یک شبه رخ نمی‌دهد و ملزوماتی برای اجرایی شدن آن لازم است. این برنامه باید برنامه‌ای فراقوه‌ای باشد تا حتی تغییر دولت‌ها و مجلس نیز نتواند خللی در تحقق آن ایجاد کند. در این صورت اقتصاد ایران می‌تواند با تکیه بر درون‌زایی در مسیر توسعه و تولید ثروت قرار گیرد.

زیر ذره‌بین

الزاماتی که رعایت نمی‌شوند

برخی از کارشناسان معتقدند باوجود سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه در حوزه صنعت، این بخش به رشد مورد نظر دست‌نیافته است. بنابراین برای تحقق توسعه صنعتی، باید رویکردها و راهبردهای متناسب با شرایط کشور طراحی و اجرا شوند. کارشناسان در بررسی دلایل این کاستی به موارد زیر اشاره دارند.

- توجه کافی به تامین کالاهای استراتژیک

توسعه صنایع مختلف کشور شکلی کاریکاتوری به خود گرفته است. با وجود سرمایه‌گذاری‌های متعدد در توسعه صنایع هنوز در کالاهای استراتژیکی همچون فولاد، قطعات خودرو، خوراک دام، برنج و امثال آن به خارج وابسته هستیم. زنجیره‌های پایین دستی بسیاری از تولیدات صادراتی کشور از جمله میگو، زعفران، پسته، نفت و گاز و سنگ معدن و امثال آن شکل نگرفته است و خام فروشی این محصولات ادامه دارد. برخی از صنایع شکل گرفته در کشور از جمله دام و طیور و خودرو و... در زنجیره‌های پیشینی (تامین مواد اولیه) خود به خارج وابسته‌اند. با توجه به این شواهد به نظر می‌رسد هدایت هوشمندانه‌ای بر سرمایه‌گذاری صنعتی و تولیدی در کشور حاکم نبوده است. بنابراین توجه کافی به تامین کالاهای استراتژیک باید در صدر برنامه‌ها قرار گیرد.

- ضرورت توجه به آمایش سرزمین

مکان‌یابی توسعه صنعتی کشور هم چندان هدایت‌گرانه نبوده است. در حالی که ده‌ها ظرفیت کشاورزی و گردشگری در شمال کشور وجود دارد، احداث کارخانه خودرو و پتروشیمی در آنجا پیشنهاد و حتی بنا می‌شود؛ صنایع بالادستی پتروشیمی که اقتصادی بودنش در گروه استقرار در کنار ساحل است، امروز در بافت مرکزی کشور توسعه یافته است و برخلاف انتظارات طراحان تاکنون به دستاوردهای قابل انتظار نرسیده است. بنابراین در ترسیم نقشه راه آینده توجه به آمایش سرزمین ضروری است.

- توجه به صنایع صادراتی برجسته

بسیاری از کشورهای دنیا به صنعت و یا صنایع معدودی در جهان شناخته می‌شوند و در این زمینه نشان‌های تجاری شناخته شده‌ای دارند که سهم مهمی از بازار دنیا را در اختیار گرفته‌اند. ژاپن را به تویوتا و سونی، کره را به سامسونگ و الجیو فنلاند را به نوکیا می‌شناسند.

ما گرچه هم اکنون تعداد زیادی از محصولات را تولید می‌کنیم، اما جز همان معدود مواردی نظیر پسته، زعفران و نفت که به صورت خام صادر می‌شود، در هیچ زمینه‌ای در دنیا شناخته نمی‌شویم و هیچ محصولی با ارزش افزوده بالا نیست که بازار مهمی از دنیا در اختیار ما باشد.

این شواهد، نشان دهنده خلا برنامه راهبردی در توسعه صنعتی کشور است. البته تاکنون اسناد بالادستی مختلفی در کشور نوشته شده که به نوعی تلاش کردند تا اشکالات فوق را رفع نمایند. به عنوان نمونه در دولت هشتم پس از اتمام دور سوم مطالعات، آیین‌نامه آمایش سرزمین ابلاغ و برای تمامی استان‌های کشور سند توسعه نوشته شد. همچنین سندی با عنوان سیاست صنعتی در سال ۱۳۸۳ رونمایی شد. دولت نهم بر سند سیاست صنعتی دولت هشتم، اصلاحاتی را اعمال و آن را ابلاغ کرد. در دولت دهم نیز برنامه‌ای همه جانبه برای بازنویسی سند راهبردی توسعه صنعتی ارائه کرد که در دولت‌های یازدهم و دوازدهم مورد بازبینی قرار گرفته و تکمیل و ابلاغ شد. دولت سیزدهم نیز نقشه راه صنعت را رونمایی کرده که در دست اجراست. با این حال تاکنون هیچ یک از اسناد، مبنای توسعه صنعتی کشور نبوده و گسترش صنعت و سرمایه‌گذاری از قواعد دیگری تبعیت کرده‌اند. به نظر می‌رسد باید با نگاه کلان بر صنایع صادراتی برجسته تاکید و تمرکز داشت.

- نقش دولت در توسعه صنعتی

در سال‌های گذشته به این سئوال که «نقش دولت در توسعه صنعتی کشور چیست؟» پاسخ شفافی داده نشده است. گرچه از عبارت دخالت هوشمندانه استفاده می‌شود اما مضمون و معنای آن دقیقا تشریح نشده است. عده‌ای نقش دولت را صرفا فراهم سازی محیط با ثبات اقتصاد کلان و بهبود فضای کسب‌وکار می‌دانند. عده‌ای دیگر علاوه بر این موارد، به اولویت‌گذاری و انتخاب صنایع برتر، سازکار هدایت و تقویت صنایع و در یک کلمه حمایت و هدایت (نه تصدی) کشتی صنعت و تولید توسط دولت معتقدند. عده دیگری دایره دخالت دولت را به حمایت‌های ویژه از صنایع نوزاد و فناوری‌های پیشرفته هم گسترش می‌دهند و حتی به سرمایه‌گذاری دولت در راه‌اندازی چنین صنایعی نیز معتقدند. این چالش نظری باعث شده تا همواره سیاست‌های متغیری از سوی دولت‌ها اتخاذ شود که می‌توان رد پای آن را در اسناد مختلف تدوینی در دولت‌های مختلف دید.

- متولی واحد برای سیاست صنعتی

گرچه در کشور وزارتخانه‌ای به نام صنعت، معدن و تجارت شکل گرفته است، اما برخی معتقدند در اختیارات و توانمندی‌های این وزارتخانه برای سیاست‌گذاری و مدیریت توسعه صنعتی کشور تردید جدی وجود دارد. این وزارتخانه در حقیقت وزارت صنایع کوچک و عده محدودی از صنایع بزرگ است. به عبارت دیگر توسعه صنعتی کشور متولی واحدی ندارد که بتوان از آن پاسخ طلبید.

به عنوانه نمونه سرمایه‌گذاری‌های صنعتی در حوزه‌های مختلف با مجوز و راهبری وزارتخانه‌های دیگری انجام می‌شود و وزارت صنعت، معدن و تجارت در این میان اختیار کامل ندارد که بخواهد از ملاحظات توسعه صنعتی کشور مراقبت نماید و این اقدامات را با در نظر گرفتن منافع صنایع داخلی تعدیل نماید. چنانچه همه سرمایه‌گذاری‌های انجام شده در نفت، نیرو، مخابرات و امثال آن سرمایه‌گذاری صنعتی محسوب می‌شوند که در صورت مدیریت و راهبری صحیح می‌توانند به توسعه توانمندی‌های داخلی و رشد صنعت کمک نمایند. درحالی در است که این اتفاقات بسیار مهم در خارج وزارت صنعت، معدن و تجارت رخ می‌دهد.

برخی صنایع نیز زیر مجموعه این وزارتخانه نیستند و عملا سیاست‌گذاری برای آنها در جای دیگری انجام می‌شود. نمونه بارز این صنایع، پتروشیمی است که با وجود ماهیت صنعتی در ذیل وزارت نفت انجام می‌شود.

به علاوه اینکه در سالیان گذشته یکی از مهم‌ترین خلاها جدا بودن سیاست‌های بازرگانی از سیاست‌های تولیدی بوده است. این خلا باعث می‌شد تا به بهانه تنظیم بازار منافع تولیدکنندگان کشور قربانی واردات شود و در تامین نیازهای کشور برنامه و تاکیدی برای استفاده از تولیدکنندگان داخلی وجود نداشته باشد. این خلا در مقام نظر با ادغام دو وزارتخانه برطرف شده است که البته نهادینه شدن آن نیازمند بناکردن زیرساخت‌های نرم‌افزاری مورد نیاز است.

چند سوال کلیدی

در نهایت چند سئوال اصلی در زمینه سیاست‌های صنعتی که باید به آنها پاسخ داده شود عبارتند از:

۱ ـ رویکرد کلیدی دولت در قبال صنعت چه باید باشد؟
- بهبود محیط فعالیت صنعت
- تعیین اولویت‌های صنعتی و تولیدی کشور
- حمایت ویژه از صنایع نوپا
- سرمایه‌گذاری در صنایع مهم و نوپا

۲ ـ اولویت‌های اصلی تولیدی کشور چه صنایعی هستند؟ چه صنایعی باید سهم عمده تولید ملی و صادرات کشور را به خود اختصاص دهند؟

۳ ـ بهترین سازکار استخراج و پیاده‌سازی آمایش صنعت در کشور چیست؟

۴ ـ مهم‌ترین ابزارهای دولت برای هدایت سرمایه‌گذاری در جهت اولویت‌های کلان کشور است؟

۵ ـ سازکار پیشنهادی شما برای توسعه متوازن کشور بر اساس آمایش صنعتی چیست؟